

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

cekszámla:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

Új könyvek az ōrsön.

Útban vannak és néhány napon belül minden ōrsön, minden iskolában ott lesznek a könyvek, amelyeket a *Csendőrségi Lapok* ajándékol ad a bajtársaknak. A „*Csendőrségi Lapok* könyvtára” felírás van minden köteten annak előre jelzéséül, hogy ezt az ajándékot — rendszeresen adni fogjuk.

Mindjárt meg is mondjuk, hogy mi vezetett minket erre a gondolatra.

Az ōrskönyvtárak mai állapota, az, hogy annak könyvei közt alig van használható, legtöbbje régi, nem nyújt sem szórakozást, sem tanítást. Azt mondhatjuk: elavultak. Felfrissítésükre a háború utáni nyomorúságos viszonyok között gondolni sem lehetett és csak a legutóbbi időben volt lehetséges a könyvtárak részére néhány értékes könyvet beszerezni. Emellett azonban a visszakerült területeken ismét működő, több, mint hatszáz ōrsükön, egyetlen könyv sincs.

Az ōrskönyvtár tehát nem felel meg a rendeltetésének. Aki ismereteit bővíteni akarja vagy a valóban nemes szórakozást: a jó könyvet keresi, a könyvtárban hiába keres, olvasásvágyának kielégülést nem talál.

Ezt a hiányt akartuk pótolni, amikor a „*Csendőrségi Lapok* könyvtára” sorozatának gondolatával foglalkozni kezdtünk.

Legfontosabb részletkérdés volt az, hogy a könyvtár kötetait milyen anyaggal töltjük meg.

A *Csendőrségi Lapok*-hoz nyultunk. Az a csendőrségi szolgálat, a sajátos csendőri élet olyan gyűjteménye, amely a maga nemében párját ritkítja. Ennek bizonyítgatására magunk között, nincs szükség. Innen vettük tehát kötetünk anyagát, a válogatott cikkeket.

Úgy láttuk, hogy egyébként is kár volna nem megőrizni azokat a cikkeket, amelyeket bajtársaink írtak a legszebb hivatás, a csendőri szolgálat világából. Kár lenne azokat nem hozzáférhetővé tenni azok számára, akik nem olvasták azokat. Hiszen ilyen bajtárs igen sok, ezrekre menő van és több,

mint hatszáz új ōrsükön nincs is meg a *Csendőrségi Lapok*.

A *Csendőrségi Lapok* cikkei tehát úgy véljük megőrizni, hogy áttettük azokat a könyvekbe s így ezek a szolgálatunk és életünk képei, keresztmetszetei lesznek.

Ma, amikor szétszállítottuk ezeket a köteteket az ország minden részébe, ünnepi eseményt könyvelünk el. Úgy véljük, igazunk van, amikor ugyanezt kívánjuk bajtársainktól is: vegyék át ezeket a köteteket azzal az érzéssel, hogy azok mindnyájunk filléreiből, mindnyájunk hasznára készültek.

Őreg és fiatal bajtársainkhoz egyformán szólnunk, amikor erről az eseményről írunk. Őreg bajtársainknak azt mondjuk:

A testület fele ma egészen fiatal bajtárs. Ők a jövő járőrvezetői, ōrsparancsnokai. Képzettségük adja a jövő közbiztonsági rendet. Az iskolák elvégzik e tekintetben a maguk teendőit, de éppen öreg bajtársaink tudják a legjobban, hogy a csendőri szolgálat szakadatlan munka, szünetnélküli tanulás és hogy az iskola csak az alapot adja. A tanulást az élet, a szolgálat.

Ennek a tanulásnak egyik eszköze kell, hogy legyen ez a könyvsorozat. Engedjék át öreg bajtársaink tehát ezeket a könyveket a fiataloknak, azazhogy: adják azokat a kezükbe. Ne legyen az ōrskönyvtár a leltárnak egyik neばntsvirága. Ha a leltári tárgyak mindegyike szigorú számadási gond, féltve őrzött anyag, ez — más legyen. Ez forogjon a bajtársak kezén. Nem szeretnénk halni... hozzá ne nyuljon, mert baj lesz... hagyjuk ezt a mult rossz emlékének. Kár minden fillérért, kár a fáradságért, ha ezek a könyvek a tiszta polcon, redős zöld függönyök mögött várják érintetlenül a majdani selejttitést!

A fiatalok pedig tekintsék úgy ezeket a könyveket, mint forrásokat, amelyekhez szívesen járjanak, öreg bajtársak tapasztalatai vannak azokban és olyan tudnivalók, amelyeknek mindig hasznát fogják venni. Próbálják átérezni jövő hivatásukat a mai járőrvezető és ōrsparancsnok bajtársak szünetnélküli munkálkodó életéből, gondoljanak arra, hogy idővel ők lesznek azok, akiknek vállán a rend nyugszik és ne felejtsek el soha, hogy ez a mi szolgálatunk nem tűri a tudás folytonos kiegészítésének elhanyagolását.

Vegyék elő a könyveket, amelyek tanítanak, nemesítenek, szórakoztatnak, megerősítenek, támogatnak, segítenek, tehát igazi barátok...

Újabb érdekes kúriai döntvények.

Ismerteti: ZSOLDOS BENŐ, nyug. kir. ítélőtáblai bíró.

A hatóságok büntetőjogi védelméről rendelkező 1914. évi XL. t.-c. 4. §-ának második bekezdésébe ütköző, hatósági közeg elleni erőszak vétsége miatt emelt egyik vád esetében a Kúria legújabban azt az érdekes kérdést döntötte el, hogy hatósági közegnek tekinthető-e az az egyén, aki a magyar hatóság részéről felesketve nem lett?

A kérdéses bűnügyben megállapított tényállás szerint a vádlottak a sértettet S. község határában, mint az itteni vadásztársulatnak még a cseh-szlovák hatóság által felesketett vadórét 1938. december 27-én bosszúból, hivatásának gyakorlása miatt, tettleg bántalmazták. Sértett vadór a jelzett helyen 1933 óta teljesített folyamatosan szolgálatot s amikor S. község 1938. év őszén a cseh uralom alól felszabadult és az országhoz visszacsatoltatott, sértett 1939. május havában az illetékes magyar főszolgabíró előtt is letette az előírt szolgálati esküt.

Az alsófokú bíróságok ebben az ügyben a vádlottak javára felmentő ítéletet hoztak azért, mert sértett a bántalmazás idejében az illetékes magyar hatóság által vadóri minőségben még felesketve nem volt, már pedig — a bíróságok álláspontja szerint — annak az eskünek alapján, melyet a sértett vadór

ugyanebben a minőségben a felvidéki területeknek az országhoz való visszacsatolása előtt, 1933. május havában a cseh-szlovák hatóság kezébe tett le, a magyar jog értelmében az 1914. évi XL. t.-c. által biztosított büntetőjogi védelemben nem részesíthető.

A Kúria irányadó döntése szerint azonban adott esetben a szabályszerű eskü hiányának nem lehet ilyen messzemenő jogi jelentőséget tulajdonítani, amely a vádlottakat az általuk egyébként kétségkívül elkövetett hatósági közeg elleni erőszak büntetőjogi következményei alól mentesítené. Elsősorban azért nem, mert a sértett vadór alkalmazásában az államjogi fordulat a valóságban változást nem hozott létre s a sértett a magyar törvény követelményének is eleget tett azáltal, hogy a vadóri esküt *utólag* a magyar hatóság előtt is letette. Másodsorban pedig azért nem, mert ezúttal olyan biztonsági szolgálattal kapcsolatban van szó a hatóság védelméről, amelyet úgy a cseh-szlovák, mint a magyar törvények azonos módon értékeltek és éppen ezért sem tekintélyi, sem egyéb szempontok nem állanak útjában annak, hogy a sértett vadór, mint az állami rendnek egyik tényleges tisztje az őt szolgálata alapján megillető védelemben részesíttessék, annál kevésbbé, mert az államjogi fordulat által előállott rendkívüli helyzet az eskü nyomban való kivételének kétségtelen akadálya is volt.

Egy másik, ugyancsak a fent hivatkozott ható-

A szekta.

Írta: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

Talán hat nappal a gergelynap i vásár előtt látta meg a lány a fekete Máriát.

A lány a káptalani juhász lánya volt, szöke, urias, hitvány kis gyerek, tizennégy esztendő. Rebbent szemü és sápadt.

A lány jött az üres szilkével, mert ételt vitt apjának, a papok pásztorának. Jött át a földeken és félt. Pedig nappal volt, fényes, bátor nap járt az égen, délután lehetett. De a lány félt, mert csönd volt, furcsa tavaszi csönd volt, sem ember, sem szél nem járt a mezőkön és üres volt minden s nagyon hangtalan. Csak a felhők, bodros nagy felhők mentek magasan s nehéz árnyékuk ballagott utánuk a szántásokon. A lány félt a néma határtól meg a sárga naptól, meg a felhőktől és futott, a szájaszéle meg szüntelen mozgott, mert imádkozott.

Félúton, a töröklesi mezőnél, ahol megint elmaradtak a szántások, ott látta meg a fekete Máriát, a görbe szilfa ágán... A görbe szilfát már messziről látta, ahogy állt a mezőn egyedül, elcsavart vén törzsével s mintha valami megmozdult volna a lenti ágaknál... S akkor, mint valami parancsoló szóra, egyszerre felhők árnyéka esett a szilfára és megmutatkozott a fekete Mária. Ott állt a hajlásban, a homályban állt bizony, égszínű ruhában, kitárt két karral és fényes, olajbarna arcán könnyes szép mosolygás. Ahogy a barátok templomában látta, őt esztendője, Kisasszony búcsúján.

Rebbent a lány szeme, megsápadt nagyon s le hullt a fa előtt két térdére, a szilkét meg leejtette kezéből a földre. Csak térdelt és imádkozott s arcán piros lázak égtek...

Így talált rá az udvaros felesége napszállta felé.

Vitte haza a lányt az udvaros felesége és így szólt az anyjának:

— Meg ne verd a lányod a törött szilke miatt, mert téged ver meg az Isten... A töröklesi görbefánál jelenést látott...

Estére már tudták mind a tanyái cselédek és délre tudták már messzebb földeken is: a Verebesen, az Ötvályunál, a Papréten, a Lóczyak tagjánál s mindenhol. Másnapra megtudták a kinti emberek, kondások, juhászok és egyéb pásztorok, kik a mezőkön éltek nappal és éjjel, mert fűvön voltak akkor már mind az állatok.

Tót Ventur járta a határt és kiabált:

— Bojtárra hagyjátok nyájakat, mert Márja mutatja magát Töröklesnél!...

S ment tovább Tót Ventur, nagy bottal ment, mint valami prófétás ember s a hizottabb mezőknél, ahol a Lóczyak csordája járt, felemelte botját és kiáltott a csordások felé:

— Emberek, emberek! A fekete Márja áll a görbefánál: csillag a fejénél, hold a lábánál, gyertek dicsérjétek!

Aki pedig vonta a vállát s nem ment, annak kárhozást ígért Tót Ventur, poklot, Lucifer tüzét, mintha csak pap volna. Pedig nem pap volt, hanem érekskor dinnyepásztor Rádics úrnál, ilyenkor meg semmi, éppen semmi, kóborló ember. Nagyon szeretett Tót Ventur kóborolni. Kétszer volt katona, egyszer Görgeynél, de elődalgott a kápolnai csatából, ezért aztán vasat veretett rá a pápaszemes generális s becsukta börtönbe, az aradi pincékbe; máskor meg a császár fogta fegyver alá, de onnan is csak elszökött. Úgy jött akkor meg Tót Ventur: a császár fe-

ság-védelmi törvény jogszabályai alá eső esetben a Kúria irányadó elvként kimondotta, hogy az 1928. évi XIX. t.-c. 22. §-a által szabályozott húsvizsgálatot teljesítő állatorvos a hatóság-védelmi törvény szempontjából nem hatóság, nem hatósági tag, hanem olyan hatósági közeg, akinek hatásköre valamely törvényes intézkedés vagy hatósági meghagyás vagy rendelkezés végrehajtására korlátozódik. Ide vonatkozóan a Kúria utalt a most hivatkozott törvény végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. számú rendelet 580. §-ának arra a rendelkezésére, amely szerint a húsvizsgáló köteles az általa észlelt szabálytalanságokat a további eljárásra hivatott illetékes elsőfokú állategészségügyi hatóságnak bejelenteni s amennyiben lefoglalást a saját hatáskörében foganatosított, ennek okáról és körülményeiről ugyanoda jelentést tenni. Mindebből nyilvánvalóan tehát a húsvizsgálatot teljesítő állatorvos ezen működési körében kényszerítő hatalommal (imperium) nem rendelkezik, de különben is a fentebb idézett miniszteri rendelet 82. §-ának 20. pontja szerint is a húsvizsgáló a feladatahoz tartozó köz- és állategészségügyi tennivalók tekintetében *rendőri közeg* gyanánt jár el s ugyancsak a közeg megjelölését használja vele szemben a rendelet 580. §-a is.

Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. évi III. t.-c. 1. §-a alá eső egyik

hér zubbonyában és Mántuától a Paprétegig gyaloglás s a határban élt, görék tövében hált, mígesak ki nem kiáltották az ámnesztit. Igen kedvelte Tót Ventur a szabadságot.

Szombatnap estéjén a görbefánál voltak sokan a juhászok közül, meg voltak ott bérese, igások, tanácsok s belső cselédek is. Gyertyát gyújtottak ketőt is a fa tövében s az asszonyok énekeltek. Mert addigra már sokaknak megmutatkozott a fekete Mária: tegnapelőtt a kisebbik Szabó Gáspár feleségének, meg két másik asszonynak, az úri földekről valóknak. Meg tegnap vásárosoknak, kik állatokat hajtottak a Gergelyre hajnalban, s elszórták a hírét a fekete Máriának a vásári népek között... Szombatnap estéjén emberek, asszonyok és ölbevaló gyermekek, számszerint mintegy háromezren térgyeltek a görbefánál, litániát mondtak és Tót Ventur dombra állt s onnan szólott a népekhez:

— Réteken és földeken — kiáltott Tót Ventur —, meg legelőkön, barmok járásain és pusztában mutatta meg magát az egyisten anyja, hogy lássátok!.. S ne aludjatok ezért pásztorok, cselédek, jelt várjátok, mert csillag fog kelni, úgy lehet...

Ugy beszélt, mint a megszállott. Az emberek lesgzték fejüket és csend volt, mikor egy lány kiáltott:

— Kék palástban és hold van a lábánál... Látja-e anyám?...

S látta mindenki. A lány is látta, az anyja is, az emberek, asszonyok, ölbevaló gyermekek is, számszerint mintegy háromezren. Mindenki látta a feketearéú Máriát.

Másnap pedig, mikor hírét vette mindezeknek a falubeli katolikusok papja, bizonyos Soltész Pál nevű, igen elszomorodott s prédikált a töröklesi ba-

konkrét esetben, amelyben a vádlottak egy része az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló mozgalomban részben kezdeményező, részben vezető szerepet vittek — a Kúria szabatosabban körvonalozta annak fogalmát, hogy a hivatkozott bűncselekmény elkövetése esetén ki a kezdeményező és ki a vezető? Megállapítása szerint ugyanis a *kezdeményező* alatt azt kell érteni, aki az itt szóban levő mozgalmat valamely helyen megkezd, megindítja, erre ösztönzést ad, — *vezető* alatt pedig azokat a személyeket, akik szélesebb körű és irányú tevékenységük folytán a már megindult mozgalomnak irányt szabnak, a csatlakozók számát nagyobb mérvben emelik, szóval a mozgalom sikerének elősegítése végett a mozgalom személyi és tárgyi előfeltételeinek megteremtésében hatékonyan közreműködnek.

Ugyanebben a bűnygyben több vádlottnak az volt a tényállás szerint megállapított tevékenysége, hogy a társadalomellenes mozgalom részére tagokat és pénzt gyűjtöttek, kommunista jellegű sajtótermékeket osztogattak, sőt azokból némelyikük fel is olvasott, azután kommunista jellegű előadásokat hallgattak, ilyeneknek a tartására lakásukat átengedték, néhányan pedig külföldről is igyekeztek pénzt szerezni. A Kúria legutóbbi megállapítása szerint ezek a most megjelölt cselekmények kisebb méretűknél fogva nem minősíthetők kezdeményezői, illetve vezetői tevékenységnek, hanem mindezek csakis az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos

bonások ellen keményen, mondván: jaj annak, ki hazugok és hamis próféták szemével lát!

Amde hiába prédikált Soltész Pál, másik vasárnap már csak templomos vénak ültek a padokban s mindenki más a máriás fához ment Tót Venturt hallgatni és elvitték magukkal a templomi lobogókat is, mintha búcsút járnának.

Tót Ventur pedig a jelekről beszélt e vasárnap.

Mert csudás jelek adódtak és titkos dolgok mindenfelé a határban. Mondják, hogy Rádics úr tanácsa fehéringes gyereket látott átalmennni a kaszálon, de ahogy ment a gyermek, lépte alatt nem hajolt meg a fű... Meg a márkü dülönél három asszony is találkozott egy szakállas férfival, ki jött velük szembe idegenül és szomorúan és teste nem vetett a földre semmi árnyékot, bár hátába tűzött a hunyó nap... S mondják, hogy Verebesnél éjjelben egy bojtár hajolt a csordakút felé s nagy véres csillagot látott rengeni a víz tükrén, pedig felhős este volt, se hold, se csillag sehol.

De akkor már bement Soltész Pál a városba, egyenesen a káptalan színe elé állott s panaszkodta, hogy miféle dolgok esnek a pusztán... Ezért aztán elhirdette a káptalan egész földjén a bonórum direktor, hogy tüstént elesapatik az a cseléd, aki a görbefához jár pogánykodni. S így hirdették az ispánok máshol is, a Lóczyaknál és a Rádicsoknál.

Mindhiába, mert még kétannyian jártak azontúl a fához és egy estén tüzet vetettek a parókia zsindegyére. S tudta mindenki, hogy csak az Istenanyalátók közül lehetett valaki, ha nem maga Tót Ventur, a pusztai hitűek papja...

És mikor elmesézték benn a városban, a megyeházán, az urak az alispánnak a töröklesi csudát s mondták, hogy semmit sem lehet tenni ez ellen, de

felforgatására irányuló mozgalomban való tevékeny résztvételt, eszméinek terjesztését, célkitűzéseinek előmozdítását jelentik, így tehát az 1921. évi III. t.-c. 1. §-ának második bekezdése szerinti vétség alkotó elemeit foglalják magukban.

A hamis tanuzás büntettét tudvalevőleg az követi el, aki bűnvádi ügyben, a bíróság előtt az ügynek valamely lényeges körülményére nézve hamis vallomást tesz és azt esküvel megerősíti. Ebből kifolyóan a 26. sz. teljes ülési döntvény a bírói gyakorlat által is szentesített jogszabályként kimondta, hogy az *esküvel meg nem erősített*, habár kétségtelenül hamis tanuvallomás nem állapítja meg a hamis tanuzás büntettét.

Az idevonatkozóan most szóvátett konkrét esetben megállapított tényállás szerint J. Antal vádlott arra bírta rá J. János vádlottat, hogy ez az előbbi (J. A.) ellen a kir. járásbíróság előtt csalás vétsége miatt folyamatba tett bűnügyben javára hamis tanuvallomást tegyen. Ezt a hamis tanuvallomást J. János meg is tette és pedig határozottan abból a célból, hogy az őt arra reábíró vádlottnak, mint a vádbeli csalási bűncselekmény tettesének segítséget nyújtson arra, hogy a bűnvádi eljárás sikerét meg-
hiúsítsa.

Mint láttuk, a BTK. 213. §-ának első bekezdésében meghatározott hamis tanuzás büntettének léte-

süléséhez a törvény kifejezetten megkívánja azt, hogy a tettes a bíróság előtt tett hamis tanuvallomását esküvel erősítse meg. Jelen esetben az eljáró bíróság az esküt ki is vette a vádlottól. Ámde a Bűnvádi Perrendtartásunk 210. §-a parancsolóan akként rendelkezik, hogy a kihallgatás előtt a tanút figyelmeztetni kell arra, hogy legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot kell vallania, s hogy ezt a vallomását esetleg esküvel kell megerősítenie, ha pedig valótlanul vallana, a büntető törvényekbe ütköző cselekményt követne el. Ennek a feltétlenül kötelező rendelkezésnek azonban az adott esetben a bíróság nem tett eleget, mert az előírt figyelmeztetés megtételét elmulasztotta.

Most már azután előállott az a helyzet, hogy J. János vádlottat az eskünek szabálytalan kivétele miatt hamis tanuzás bűntette címén nem lehet büntetőjogi felelősség alá vonni, mert hiszen a BP. 210. §-ában előírt figyelmeztetés elmaradása a nevezett vádlottnak a jelzett büntettségben bűnösnek kimondását kizárja, amint hogy a másodfokú bíróság ezt a vádlottat bűncselekmény hiányában fel is mentette. S ezzel kapcsolatban felmentő ítéletet hozott a másik vádlottal szemben is. A Kúria azonban, az ismertetett tényállás alapulvétele mellett, egyik vádlottat sem találta a büntetőjogi felelősség alól mentesíthetőeknek. Nemrégén hozott ítéletében J. Jánost azon az alapon, hogy hamis tanuvallomásával a bűnvádi eljárás megghiúsítására irányuló segítséget kívánt nyújtani vádlottársának: a BTK. 374. §-ában

talán jó volna átírni a püspöknek, vagy feliratot intézni a helytartótanácsához, vagy instanciát Bécsbe, hátha adnak vagy két regimentet rendesináláshoz, akkor piros haragra gyulladt az alispán. Levágta szépen kiszívott tajtékipipáját az asztalra s kikiáltott az ablakon át a megyeház udvarára:

— Bánszki!...

Így hívták a subcommissarius persecutort, aki a pandurok vicehadnagya volt. Bánszkinak hívták, de azért csak magyar ember volt, ha nem is volt idevaló, hanem valahová a felső bányavárosokba s ez meg is látszott a formáján, mert nem olyan volt, mint az itteni tisztet viselők, nem volt ez sűrű kis ember, rövid karral, nehéz ököllel, úri kis pocakkal, ez másfajta volt: szikár, hosszúlábú, nagyhomlokú, sápadt, olyan jegyenember, aki az asszonyoknak tetszik. Két esztendeje, hogy idekerült s azóta összefogdosta mind a kapcsás betyárokat, zsványokat, hétmegyés himpelléreket s egyéb szüleszomorítókat, hogy örült neki a királyi biztos, Ráday, a szegedi rosszvárban. S hogy így elfogytak a megye hamisai mind, a pandurlegények is csak úgy tengtek a megyeház udvarán: szénát villáztak szegények a padlásra, meg csutakolták a parádés megyei lovakat, orgonabokrokat nyestek a főispán kertjében s temérdek fát felvágtak az alispán konyhájába. Szubkommisszárius Bánszki meg vigyázott munkájukra s járka közöttük nádpálcával, mint ispán a répaföldön.

Így járka akkor is, mikor az alispán kiáltott s éppen a színben szidalmazott egy karvalyképű fiatal pandurt, aki nem akart több tönköt hasogatni.

— Nem favágó rusnyáknak fogadott a megye, vicehadnagy uram, — kiáltott a legény s földhözverte a fejszét, — perzekutornak fogadott, nem

viceispán cselédjének. Fordujjak föl, ha még egyet is vágok!...

Nyaka közé vert volna a vicehadnagy a nádpálcával, de másodszor kiáltott az alispán s menni kellett.

— Bánszki, — szólott hozzá az alispán; így szólott hozzá mindig csak tegezve, de azért első néven nevezte, mert a pandur nem úr, még ha a megyét is szolgálja, — Bánszki, kimégy fiam a török-lesi pusztára, oszt teszel róla, hogy eltűnjék a hárból az istentelen bűbajosok szektája. De senkit nekem vasba ne tegyél, se fegyvert ne emeljél, mert mártirt nem adok a szektának. Értetted?

— Értettem.

— A többi a te dolgod.

Kiment akkor a vicehadnagy s az udvaron szólt a karvalyképű pandurnak, aki még mindig dühösen ült a fasszínben.

— Nyergelj, hé! Velem jössz a határba.

S mikor lovon voltak mind a ketten, odaszólt még a legénynek:

— Pányvát akasszál a kápára s fejszét.

Kora délután érték ki a Törökleshez. A vicehadnagy előremutatott:

— Ott a fa...

S megálltak.

A magányos öreg fa körül sokan voltak, emberek, asszonyok, pásztorok, cselédek. Csend volt, csak Tót Ventur beszélt a dombról a népnek. A csordakuti véres csillagról beszélt, mely lám, lángot vetett a parókiára...

A vicehadnagy akkor leszállt a nyeregből és áment az emberek között egészen a dombig, lassan

meghatározott *bűnpártolás* vétségében, J. Antalt pedig a BTK. 222. §-ának első bek. első tételébe ütköző hamis tanúzásra reábrítás büntetében monddta ki bűnösöknek.

A BTK. 330. §-ába ütköző magánlak megsértésének büntette miatt folyamatba tett egyik bűnügyben érdekes elvi jelentőségű döntést hozott néhány hónappal ezelőtt a m. kir. Kúria. Ez a határozat, amely a jogi irodalomban is nagy érdeklődést keltett, abban a kérdésben foglal teljesen újszerű álláspontot, hogy vajjon az üresen álló, lakatlan helyiségbe való erőszakos behatolás megvalósítja-e a fent megjelölt bűncselekményt? Ennek ugyanis az a tettese, — mint azt olvasóink is jól tudják, — aki másnak a lakásába, üzlethelyiségébe, azokkal összeköttetésben levő vagy azokhoz tartozó helyiségbe, vagy kerített helyre, az ott lakó vagy a lakással rendelkező beleegyezése nélkül, jogtalanul erőszakkal, fenyegetéssel vagy hamis kulcsok használása által behatol. A fentebb érintett kérdésben úgy a jogi irodalomnak, mint eddig a Kúriának is az volt a jogi álláspontja, hogy az üresen álló lakás, habár ki van is bérelve, valójában senkinek sem otthona s így az oda való behatolás a BTK. 330. §-ában védett jogi érdekeket nem sért, legfeljebb a BTK. 421. §-ának a mások ingatlan vagyonának jogtalanul történő elfoglalását tiltó rendelkezése alá eshetik.

A Kúria most szóvá tett döntésével a magánlak-sértés büntetében bűnösnek monddta ki azt a vád-

lottat, aki a város tulajdonában levő lakótelep egyik megürült lakásába az illetékes városi hatóság beleegyezése nélkül, erőszakosan behatolt és oda beköltözött. Indokolásában kifejti, hogy a BTK. 330. §-a nemcsak a lakásban *lakónak*, hanem a lakással *rendelkezőnek* is büntetőjogi védelmet nyújt az erőszakos behatolás ellen. A lakásban „lakónak” a „lakással rendelkezőtől” való megkülönböztetése és a kettőnek szembeállítását annyit jelent, hogy a *lakással rendelkező* olyan személy, aki nem lakik a lakásban, mert, ha ott lakik, a lakóval azonos személy volna s így a megkülönböztetésre és a szembeállításra nem volna szükség. A lakással rendelkezőt tehát akkor is megilleti a BTK. 330. §-ában biztosított büntetőjogi védelem, ha nem lakik a lakásban, sőt akkor is, ha a lakásban senki sem lakik, vagyis, ha a lakás üresen áll, mert a rendelkezési joga ebben az esetben is megvan, sőt azáltal, hogy a lakó használati joga nem korlátozja, még szélesebbkörűvé is válik. A lakóház tulajdonosának a megürült lakás felett rendelkezési joga van s így az oda való erőszakos behatolás ellen igénybe veheti a BTK. 330. §-ában biztosított büntetőjogi védelmet.

Ezzel kapcsolatban megállapítja a Kúria azt is, hogy az üres lakásoknak erőszakos elfoglalása nemcsak a bérleti jogviszony által érintett személyek magánérdekeit támadja meg, hanem a *közrendet* is olyan súlyosan veszélyezteti, hogy a törvényhozó az ilyen cselekményt büntetlenül hagyni nem akarthatta.

ment s megállt Tóth Ventur előtt hátratett kézzel és szétfeszített lábbal:

— Mongya csak, — szólott Tót Venturhoz s lefele nézett rá, mert három fejjel volt magasabb, — hogy volt avval a tüzzel? De nekem mongya!...

Tót Ventur elbámult, de aztán kiegyenesedett s megrázta botját:

— Emberek, — kiáltotta — emberek, ránkhajtott a vicispán a perzekutorokat, mert valljuk, hogy fűben-fában lakozik Isten! Emberek!...

De semmit tovább nem szólhatott Tót Ventur, mert egyszerre eléje lépett a vicehadnagy:

— Így szól kend a tekintetes vármegyeről, vén gyujtógató! Mi?...

Ezt monddta s végigvágott Tót Venturon a nádipálcával.

Az emberek a fa körül csak néztek komolyan és senki sem mozdult, sem botra nem kaptak. Mert látták mindannyian, hogy fegyvertelen és egy nádipálcával állt közéjük a vicehadnagy és pásztorok voltak, akik becsülték a férfikiállást. Csend volt és szél sem járt a mezőkön, csak felhők, bodros nagy felhők mentek magasán s nehéz árnyékuk ballagott utánuk a tarlókon.

Bánszki pedig végighordta szemét az embereken s kiáltott a karvalyképű pandurjának:

— Fejszét és kötelet!

S mikor az leoldotta a kápa mellől a fejszét és a pányvát, rászólt:

— Vágd el a fát tövében!

Az azonban leeresztette a fejszét s azt monddta csendesen:

— Nem vágom...

A vicehadnagy csak ránézett, de egy szót sem monddott, csak kikapta a kezéből a fejszét s maga vágott hozzá a fához. Vékony fa volt, öreg és száraz szil, csak úgy pattant a forgácsa, ahogy csapkodott hozzá a vicehadnagy s hamarosan elvágta a törzset kétharmadában.

Az emberek csak nézték.

Akkor pányvát dobott a felső ágra, megvetette a lábát a dombaljban s rántott egy nagyot a fán.

Reccsent a görbefe s végigdőlt a porban.

S látta ezt mindenki: az asszonyok is látták, az emberek is, cselédek és a nagy józan pusztáról való pásztorok. Tót Ventur is látta.

Bánszki pedig nyeregbe kapaszkodott és ellovagolt hirtelen, ahogy jött. Az emberek utánanéztek a porfellegnek, amit a két pandurló rugott.

A vicehadnagy a márkí dülönél odaszólt a karvalyképűnek, aki a háta mögött kocogott:

— Látom, tartod a szavadat, de azért karcerba duglak otthon cudar, mert parancsot tagadtál...

Ezt monddta a vicehadnagy, mert úgy hitte, azért nem vágott hozzá a legény a fához, mert megfogadta a megyeház fásszínében, hogy senki fáját többé nem vágja. S nem tudta, hogy azért nem merte beleütni a fejszét, mert egy hajnalon, mikor egyedül portyázott a pusztán, neki is megmutatkozott a fa koronáján a fekete Mária, kék palástban és csillagkoszorúval a feje felett...

De a legény nem szólt, csak ment mögötte s arca titkos volt, mint az itteni mezők arca, mint a száraz szikések és a toronytalan nagy néma határ arca, melyet nem értett a vicehadnagy, mivel más földekről való volt.

Az ifjúság munkaszolgálatára.

Az utóbbi időben sok szó esik a mindkétnembeli magyar ifjúság iskolán kívüli munkaszolgálatáról. Ezen kérdéssel kapcsolatban nem lesz érdektelen, ha a történelemben visszapillantunk s kutatjuk, hogy a múltban hol, mikor és kik állították a fiatalságot szervezeten az állam és a nép érdekének szolgálatába és ha megtudjuk, hogy mi történt eddig ebben az irányban nálunk Magyarországon.

Az Ó-korban sehol sem találunk nyomokat, hogy a szülőkön kívül valaki törődött volna az ifjúsággal. Csak a spártaiak képeznek kivételt.

Az ép és egészséges ifjakat az állam 12 éves korukban elvette a szülőtől s nevelésüket „spártai szigorúsággal” maga vette kezébe. Férfivá serdülve, az ifjak kemény katonákká lettek; puritán életű, önfeláldozó, bátor katonákká. Mi sem volt természetes, hogy az elpuhult athéniakkal, korinthusiakkal és thébaiakkal szemben Spárta lett a görögök vezető állama. Csakis ilyen hős katonák tették lehetővé az úgynevezett „thermopylai csodát”, ahol 480-ban Kr. e. Leonidas vezetése alatt egy marokenyi spártai, — állítólag nem voltak többen, mint 300-an — 20 000 perzsát tartóztatott fel a szűk szorosban. Egytől-egyig elvéreztek ugyan, de elérték azt, hogy az ellenfél ezen hősiességtől szinte kábultan abbahagyta a további előnyomulást és visszavonult.

Néhány száz évvel később, a görög bölcsek, filozófusok, szónokok vették át az ország vezetését. Ugy, mint a többi görögök, a spártaiak is kalmárokká vedlettek át, gazdagságban és túlzott jólétben éltek és ők is elpuhultak. A kard helyett a lyrát, vagy a kereskedők mérlegét vették kezükbe, s jelszavuk „nem akarok katonát látni” lett. Erre az ország, a virágzó Görögország hamarosan széthullott és a rómaiak prédája lett (146. Kr. e.).

A Középkorban, a vallásos nevelés és humanizmus korában sem találunk oly szervezkedést, mely a fiatalságot az állam szolgálatába állította volna. Csak a törököknél, a janicsárok serege volt kimondottan katonai alakulat, amely ifjakat, többnyire fogoly keresztény ifjakat nevelt muzulmánna és katonának. Sok magyar is volt közöttük, akik visszajöve Magyarországra, származásukról mit sem tudva, a szultánt szolgálták.

Az Újkor, a kultúra hajnalhasadása elején, még csak szórványosan és inkább elméletben, később azonban a 18. és 19. században mind több gyakorlati kísérellettel találkozunk, melyek az ifjúságot egyesületekbe tömöríteni és hasznat hajtó munkával foglalkoztatni igyekeznek.

Nagy Frigyes (1740—1786), a poroszok királya, aki nemcsak kitűnő katoná, hanem éppoly kiváló szervező is volt, volt az első, aki a fiatalságot az állam szolgálatába állította.

Ő, akit trónörökös korában szigorú édesatyja két évre a küstrini kerületi főnökséghez osztott be szolgálat-tételre, hogy a közigazgatás adminisztrációját alaposan elsajátítsa, ismerte a munkát s tudta azt értékelni. Évek hosszú során hadakozott Mária Terézia ellen. A hétéves háború (1756—1763) vége felé 1762-ben pusztító áradások sorozata öntötte el, a hosszú háborúk következtében amúgy is elszegényedett Poroszországot. Minisztere jelentette a királynak, hogy különösen az Odera folyót kellene medrébe visszaszorítani, de sajnos, nincs hozzá munkás, mert minden épkezláb férfi katoná és könn van a harctéren. — „Micsoda, nincs munkaerő?” — válaszolta dühösen a király. — „A férfi harcol, az asszony a gazdaságot vezeti és csak a haszontalan fiatalság lopja a

napot? Ki velük a gátra!” — Így is történt. Az ifjak munkaszolgálatos táborokat alakítottak, veterán katonák vezetésével; a szegény és gazdag együtt serénykedett és vették a munkában. Az első ifjúsági munkatáborok tehát 1762-ben az Odera folyó szabályozásánál létesültek.

Németország árvízszujtotta vidékein, ha szükség volt rájuk, még száz év múlva is alakultak ifjúsági munkatáborok. Parancsnokukat maguk választották és „Deichhauptmann”-nak hívták, ami magyarul a „gátkapitány” elnevezéssel azonos. Ilyen gátkapitány volt Pomerániában 1838-ban az akkor 23 éves Bismarck Otto is, a későbbi nagy kancellár, aki erre az állásra haláláig büszke volt. Dolgozószobájában, ahol nagy történelmi események játszódtak le, lógott a falon egy egyszerű keretben foglalt kép, a „Dicsőítő elismerés”, amit a fiatal gátkapitány, szorgalmas és kötelességtudó munkájáért és egyízben életmentésért kapott. Erre az okiratra büszkébb volt a vaskancellár, mint arra a sok más magas rendjelre, amit nemzetalkotó munkájáért a császártól kapott. Bismarck Otto volt tehát az első nagynevű, mai értelemben vett ifjúsági munkatáborparancsnok.

A 19. század elején és derekán is voltak ifjúsági mozgalmak, melyek államérdekeket szolgáltak ugyan, de csupán politikai vonatkozásban. Így Németországban, ahol 1806—7-ben a francia megszállás alatt alakultak hazafias ifjúsági egyesületek, melyeknek az volt a céljuk, hogy az ország felszabadításánál közreműködjenek. Az 1813. évi Napoleon elleni hadjáratban résztvevő „Lützow vadászai” kizárólag ifjúsági alakulat volt s igen bátran és vitézül harcolt a franciák ellen. Ez az ifjúsági fellángolás azonban csak rövid ideig tartott.

Ezekből a német ifjúsági alakulatokból keletkeztek a később oly híressé vált egyetemi „Burschenschaftok”.

A 20. században Bulgária volt az első állam, ahol a munkaszolgálatot megszervezték. Itt már 1920-ban indult meg a munkaszolgálat és a bulgár hadsereget lefegyverző neuillyi békeparancs ellensúlyozásaképpen, főleg nemzetvédelmi célokat szolgált.

A radikális földművespárt javaslatára elvileg egy évi munkaszolgálatra mindenki kötelezhető. Az antant nyomására ezt a főleg honvédelmi kiképzést pótló szervezet meg kellett szüntetni. 1923-ban lép életbe az az új törvény, amely a mai kereteket is megszabja. A férfiak 8, a nők 4 havi munkaszolgálatra kötelezhetők. A szolgálat eleinte pénzért megváltható volt. A férfiak ezt a nemzetgazdasági célokat szolgáló munkaszolgálatot 20., a nők 16-ik életévük betöltése után kötelesek teljesíteni. Felmentésnek csak testi vagy szellemi alkalmatlanság esetében van helye. Ettől függetlenül évenként bárki 10 napi munkára kötelezhető.

A bulgárok 1923-ban 20.000 munkaszolgálatost foglalkoztattak. Ez úgy emelkedett évenként, hogy 1937-ig már 1.500.000 munkaszolgálatos dolgozott. Ez az erőteljes fejlődő irányzat áldásos és hatásaiban nagy jelentőségű. Új utak, vasutak, alagutak jelzik ezt a munkát és eredményeit.

A mienkhez hasonló önkéntes munkaszolgálat Bulgáriában nincs. A mi munkatáborainkban azonban minden évben dolgoznak a magyar egyetemeken tanuló bulgár ifjak.

Bulgária után Mussolini következett, aki az olasz ifjúságot a szorosan vett fizikai munkára fogta össze és a munkaszolgálatot kötelezővé tette. Az ő intézkedésére állították fel Olaszországban 1926-ban az ifjúsági szervezetet és pedig a balillák (12-től 14 életévig), az avantgárdisták (14-től 18-ig) és a milícia (18-től 21-ig)

alakulatait. Oktató csak hadviselt tiszt és altiszt lehetett. Továbbá Mussolini volt az, aki a miliciát munkatáborokba egyesítette, velük közérdekű munkát végeztetett (a toskanai mocsarak, úgynevezett maremmák lecsapolása), őket szigorú katonai fegyelemben tartotta és hazafias szellemben lelkes olaszokká nevelte.

A Duce felismerte az ily irányú ifjúsági nevelésnek nemcsak a hasznát, hanem a szükségességét is. A jövőbelátás következményeképp semmiféle anyagi áldozattól nem riadt vissza, hogy az olasz ifjú lelkét a haza részére megmentse. És vajjon meg kellett-e azt menteni? Igen, meg kellett menteni. Mert az 1914/18. évi világháború előtti liberális korszakban az olasz fiatalság, önértzet, hazaszeretet és kötelességteljesítés szempontjából sok kívánni valót hagyott hátra. A köznép gyermekeinek szellemi és erkölcsi nevelésével vajmi keveset törődött. A szülők gyermekeiket az utcára kergették, hogy kolduljanak, ha élni akarnak. Sehol annyi léhbűtő, naplopó gyermek és lazaroni nem barangolt az utcán, mint Olaszország városaiban és kikötőiben. Az úri családok fiai pedig a néptől elkülönítve élték a maguk kifinomult sajátos életüket.

Nem csoda tehát, ha a nép ilyen lelki elesettsége és az úri osztály ilyen puhasága és erőtlensége mellett a 18. és 19. század olaszai gyenge katonai anyagot szolgáltatottak. Tény, hogy úgy a franciák, mint az osztrákok mindenkor és mindenütt megverték őket.

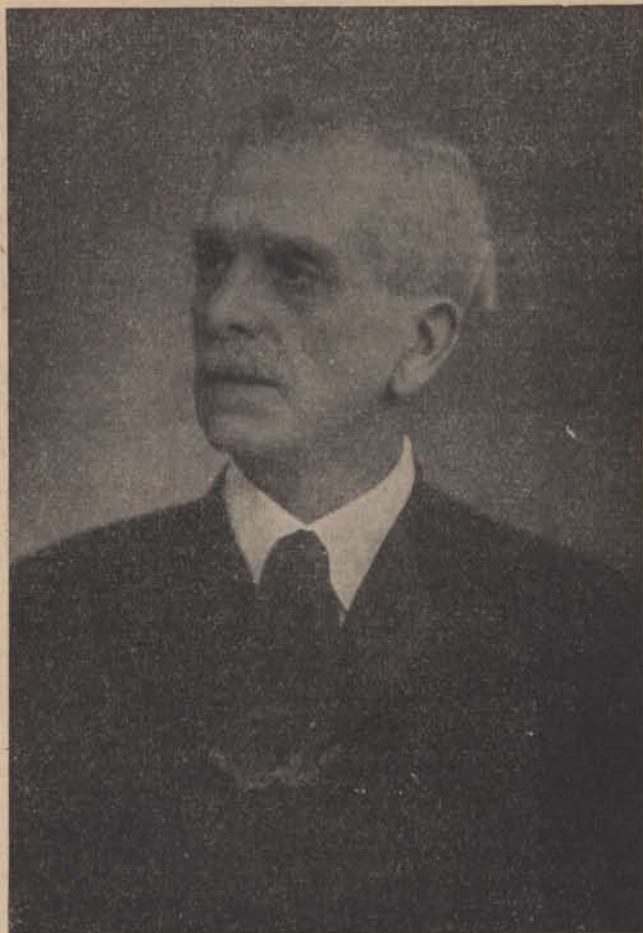
A Duce irányítása mellett nevelt mai olasz ifjúság ma már egészen más szellemű és lelkületű és biztosra vehető, hogy a tengelyhatalmak 1941. évi háborújában az angolok ellen, kezdeti balsiker után, végül mégis derekasán meg fogja állani a helyét.

Az ifjúságnak a haza érdekében munkaszolgálatra való beállítását az olasz fascizmustól első sorban Németország vette át. Hitler Németországába volt az, amely a nemzeti szocializmus uralomra jutása óta (1933) óriási eredményeket ért el az ifjúság nevelése terén. Hogy ez a befektetett tőke busás kamatot hoz, bizonyítja az ezzel az ifjúsággal a harctereken elért kiváló eredmény, mely napok alatt országokat gázol le és órák alatt hadseregeket semmisít meg. A német ugyan már évszázadok óta bátor, kötelességtudó, rendszerető, megfontolt és megbízható katona volt, de a világháború utáni weimari szocialista uralom a nép lelkületét is kikezdte és sokat rontott rajta. Hogy oly hamar talpra állhatott és régi erejét visszaszerezte, azt nagyrészt az ifjúság kemény katonai nevelésének köszönheti.

*

Nálunk Magyarországon a legelső ifjúsági munkatáborokat 1935. év nyarán a „Turul egyetemi és főiskolai hallgatók szövetsége” és a sárospataki ősi kollégium szervezte. A táborok résztvevői tanulók és kétkézi munkások (inségmunkások) voltak. A „Turul” önkéntes munkatáborba Magyarországon határán a Maros csigai gátjait javította. A sárospataki ifjúság egy erdei út építését kezdte meg. Katonai fegyelmező gyakorlatok egyik táborban sem voltak.

1936-ban a sárospatakiak folytatták az útépitést, a Turul pedig öt munkatábort állított fel, közöttük az első női tábor. Férfitáborok: Újpest, Sopron, Tómalom, Bugac, Nagylak; nőitábor: Kapuvárott volt. Az első vezetőképző tanfolyamot — megfelel a honvédség altiszti iskolának — a Turul tartotta 1936. évi július hó 16-tól a Turul újpesti vizitelepén. A nagylaki táborban volt először bevezetve a pénteki „kubikus nap”, mintegy emlékeztetőül a szegény magyar alföldi kubikusok nehéz és

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága dr. tomsányi Tomcsányi Kálmán belügyminisztériumi államtitkárnak a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

keserves életére (12 órai munka, 1 órai pihenéssel és délután száraz étkezéssel). A bugaci táborban résztvettek külföldiek is és pedig svájciak, osztrákok, bulgárok és hinduk; ez volt a „nemzetközi” tábor. A magyar résztvevők csak Turul értelmiségiek voltak. A táborok fenntartási költségeit a Turul fedezte.

Ezen lelkes kezdeményezés eredményeként a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter 1937 április végén elrendelte az Egyetemi Önkéntes Munkatáborok (E. Ö. M.) felállítását és azok katonai alapon való megszervezésével a honvédtábornoki kar egyik tagját és az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyeinek Kormánybiztosát bízta meg.

1938-ban és 1939-ben a miniszter szélesebb alapot biztosított a táborozásnak és a munkatáborokat az egész magyar főiskolai és középiskolát végzett ifjúság számára megnyitotta. A felszerelés nagyfokú kiegészítést nyert és az elhelyezés tizenkét személyes összerakható fabarakokban történhetett. Az egyes munkatáborok hat hétre szerveztettek. A férfi munkatábor állománya 57—76 fő volt.

1940. évi április hó 21-től június hó 9-ig a kultuszminisztérium tulajdonát képező „Kisok” tihanyi üdülőtelenpén vezetőképző tanfolyamot alakított a miniszter, ahol 26 már munkatáborban szolgált ifjút tisztességgel képzett ki, két idősebb, tapasztalt és hadviselt honvéd törzstiszt. A rangidősebb mint oktató és tanfolyam-parancsnok, a másik mint beosztott oktatótiszt működött.

A kiképzés célja volt, a felállítandó hat munkatábor részére alkalmas tiszteseket nevelni. Az oktatás tár-

gyát képezte: nemzetnevelés, a szigorú és meg nem alkuvó katonai fegyelmre való szoktatás, a honvédelmi kiképzés és a belszolgálat szigorú kezelése s végül a táborok gazdasági ügyvitele. Tudnunk kell, hogy a honvéd „Belszolgálat” elnevezés alatt a test ápolását, a fehérmű, ruházat, lábbeli, felszerelés, fegyverzet és lőszer gondozását, a szoba- és laktanyarend, az ügyeleti- és készségiszolgálat pontos és megbízható kezelését érti. A tanfolyam utolsó két hete, az elméleti és gyakorlati műszaki oktatásnak lett szentelve, ú. m. utak, gátak, töltések építése és karbantartása. A műszaki kiképzést egy utász-őrnagy vezette.

A napi foglalkoztatás lényege a közérdekű és előre kijelölt műszaki munka elvégzése volt, azonkívül honvédelmi kiképzés, katonai fegyelmezés és a hazafias szellem ápolása. A tábor napirendje a következő volt:

5^h: Ébresztő.

5^h—6^h 30^I: Sportgyakorlatok, mosakodás, öltözködés, a barak és tábor rendbehozatala, reggelizés.

6^h 30^I—7^h: Kihallgatás, barakvizsga.

7^h: Ima. Kivonulás a munkahelyre.

7^h 30^I—12^h 30^I: Műszaki munka.

10^h: Második reggeli a munkahelyen.

12^h 30^I—13^h: Bevonulás a táborba.

13^h—13^h 30^I: Ebéd.

13^h 30^I—15^h 30^I: Pihenő (egy órai alvás után a fehérmű és ruházat javítása).

15^h 30^I—17^h: Honvédelmi kiképzés vagy nemzetvédelmi előadások.

17^h—17^h 15^I: Fegyelmező gyakorlatok (jelentéstétel, tisztelgés különféle testhelyzetekben.)

17^h 15^I—17^h 30^I: Parancs kihirdetés. Postakiosztás. Esti ima.

17^h 30^I—18^h: Vacsora.

18^h: Kimenő.

22^h: Takarodó.

A munkaszolgálatosok zsebpénzt is kaptak. A tisztesek, kik a vezetőképző tanfolyamot végezték, beosztásuk szerint napi 2.60, 1.20 és 0.60 pengőt, a munkaszolgálatosok napi 0.20 P-öt. A napi élelem, mely áll reggeliből, tízórai, ebéd és vacsorából, bőséges és jó volt. Főzni minden táborban egy szerződéses szakácsné főz, aki mellé 1—2 kisegítő főzőnő van beosztva.

Az 1940. évben, az ország árvíz sújtotta vidékein, június hó 20-tól szeptember hó 15-ig hatheti felváltással 6 férfi munkatábor alakult: Rimaszombat, Bótrágy (Bereg megye), Poroszló, Hatvan, Tihany és Gönyű. Egy-egy tábor állománya 4 tisztes és kb. 70 munkaszolgálatos volt.

A kultúrmérnöki hivatalok, illetve az árszabályozó társulatok által kijelölt munkálatok a következők voltak: Rimaszombaton: a Rima új medrének kiásása, kb. 6000 köbméter föld megmozdításával.

Bótrágyon: a régi Gátpatak mocsaras területéről egy levezető főcsatorna kiásásának folytatása.

Poroszlón: az 1940. évi árvíz által megrongált Tisza védőtöltésének kijavítása.

Hatvanban: a Zagyva balpartján húzódó védgát koronájának magasítása.

Tihanyban: a kultuszminisztérium birtokában lévő 2.513 helyrajzi számú terület 30 cm-el való feltöltése.

Gönyűn: a Bakonyér medrének szabályozása.

Az önkéntes munkaszolgálatosok kubikos munkát végeznek

Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Magyar Bronz Érdemérmét adományozta Pap Lajos IV., kassai VIII. kerületbeli őrmesternek, Erdély és Keletmagyarország egy részének visszaesatolása alkalmával teljesített kiváló szolgálataiért.

A honvédelmi kiképzés, a műszaki munka és a belsőszolgálat kezelése mellett az ifjak szellemi továbbképzését sem hanyagoltuk el. Minden táborban hetenkint átlag kétszer a táborcsoportparancsnok és „vándorelőadók” — a magyar tudósgárda fiatalabb tagjai — világpolitikai, történelmi, néprajzi és korszerű szociális kérdésekről „Nemzetvédelmi előadásokat” tartottak az ifjak részére.

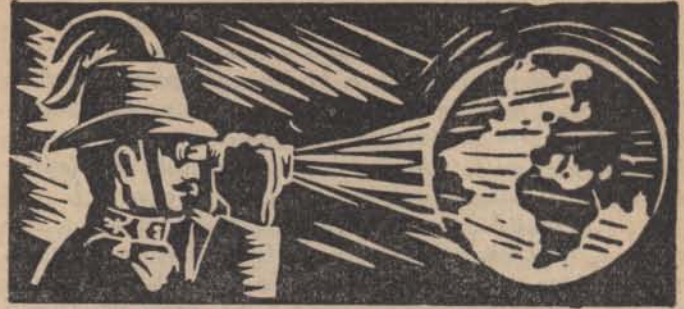
A táborba való bevonulás napjától kezdve megszűnik az egyéni életmód, helyébe lép a katonai, napirend szerinti élet, vagyis az egyéni kíváncsiságok háttérbe szorítása és az egyéni akarat teljes alárendelése a közösségnek, ami a bajtársiasságot és az együvértartozás érzését fejleszti és finomítja. Az ifjak könnyen beleélik magukat ebbe az új életbe, amellel szorgalmasak és nagy ambícióval látják el nem éppen könnyű feladataikat. A koránkelet, a katonai rendet és fegyelmet hamar megszokják, a katonai gyakorlatozást és a műszaki munkát nagy odaadással végzik. A magyar katonanemzet. A magyar jó szívet katonáskodni.

A magyar ifjú a munkatáborban tudatos és határozott fellépésű férfiúvá alakul át; az eddig — esetleg — felületes fiatalember rendszerető lesz; ítélőképessége, önfegyelme és önbizalma kialakul. Az emberi önzés lecsiszolódik és az „En” helyébe egy közös cél iránti önzetlen és odaadó munkavágy lép, amiáltal a bajtársiasság érzése is helyes irányba terelődik. És végül, ami szintén igen fontos, sőt talán a legfontosabb: az értelmiségi fiatalság megtanulja becsülni és értékelni a fizikai munkát és ezzel együtt az egyszerű munkásember kétkézi munkateljesítményét!

Bulgária, Olasz- és Németországhoz hasonlóan nálunk is szélesebb alapokra kellene helyezni a felnőtt ifjúság ily irányú katonai nevelését és hatheti munkatáborozást minden érettségit végzett, katonai szolgálatra alkalmas ifjú részére, katonai szolgálatának megkezdése előtt kötelezővé kellene tenni, ami még eddig, mert igen sok pénzbe kerül, fedezet hiányában nem volt megvalósítható.

Trunkó Aladár
ny. ezredes.

A nyomozókulesban ezer és ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmaért!

Portyázás.

Hönig Mór a neve, egymillió pengőt csempészt ki az országból s ebből a pénzből most úgy él Svájcban, miként Marci Hevesen. Egymillió pengő annyi pénz, amennyiért körülbelül ötszázezer nap-számos teljes napig dolgozik, eltartva ebből a keresetéből vagy másfélmillió éhes száját.

Ezt az óriás nemzeti értéket egyetlen mór valutázta ki, ebből kiszámíthatjuk az összes mórrok által okozott károk méreteit. Ha összes rablóinkat és tolvajainkat egy hónapig garázdálkodni hagynánk, nem tudnánk ennyit összeharásolni. Rongyos káftánokban, mindenféle vallási kegyeszekben, cipőtálpakban, elegáns autókban, vasúti kocsik rejtekeiben, nyílt országutakon és ösvényeken vándorol ki millió millió után. Ezt az áradatot szemmel tartani, csökkenteni nekünk is kötelességünk.

Egyedüli mód erre az, ha a határ mentén mindenki gyanús számunkra. Pillanatra sem szabad ellankadnia a gyanúnak, hogy aki a határ felé közeledik, értéket akar átjuttatni. Mint mindenben, bizonyos idő elteltével kialakul a gépiesség a határ mentén szolgálók tevékenységében is. A jövés-ménés megszokottá válik, az ellenőrzésnek kialakulnak a maga formái, fogásai s a folytonosan új és új módszereket kereső valutázók ennek a szabványnak a résein keresik a kijutást.

Sohol sem szükséges annyira a folytonos éberség, szüntelen leleményesség, mint a határszéli őrsőkön. A kivitt értéket többé nem lehet visszahozni, ezen már a legzséniálisabb nyomozás sem tud segíteni, itt minden a megelőzésen múlik. Amikor a mór már Svájcban üdül, hiába derítjük rá a visszaélések sorozatát, papírmunka lesz.

Jó hírszolgálat a legjobb orvosság. A sibilásnak megvannak a maga szakértői a legkisebb faluban is. Ezek pontosan tudják a legújabb fogásokat, ismerik a környéki siberhálózatot személy szerint is. A járőrnek soha sem mondják meg, de más módon kiugratható belőlük a titok. Biztosan akadnak csendőrök, akik nem is sejtik, mert nem gondolnak rá, hogy egy-egy fűszeres, kocsmáros, ügynök, meg akármilyen más foglalkozású szemfüles ember mi mindent tudna mondani, ha lenne, aki ügyesen beszéltetni tudná az ilyen mór-manipulációkról.

Egy öreg koldus elszundított a napon, nyitott tenyérrel. Egy kisfiú megállt előtte, kicsit várt, majd körülnézve, hogy senki észre ne vegye, betett a koldus tenyerébe három tízfíllérest, nyilván az uzsonnapénzét. Aztán a sarok mögé bújva, várta a koldus ébredését.

Várt türelemmel és az izgalomban nyújtogatva a nyakát, míg úgy negyedóra múlva a koldus fel-

neszelt, megnézte a tenyerét, majd közelebb hajolva, mégegyszer jól megnézte és — elmosolyodott.

Ebben a pillanatban a kisfiú arca pirosra gyúlt, hangtalanul gyúrta a kis öklét és olyan boldogan kacagott, ahogyan csak az angyalok tudnak. Olyan izgalomban volt, amihez a világbaíró öklölvívő-mérkőzés közönségének az izgalma is aludt.

Ez a kisfiú színházat rendezett magának, a legsebbe, ami csak lehetséges. Maga volt a rendező, a pénztáros, a nézőközönség és a két főszereplő egyike. Senki sem vett benne részt, csak véletlenül és észrevétlenül e sorok írója, mint rejtve szemlélő.

Izgalmas, szép, emberi negyedóra volt. Legszebb példája a bibliai idézetnek, hogy ne tudja a balkéz, mit tesz a jobb. Egy nemes kis emberi lélek az igazi jószágba vetett hit ragyogó virágcsokrát tette a kormos pesti utcán szundító vén koldus tenyerébe és annak a szívére, akit szerencsése ezzel a percekkel megajándékozott.

Piros pünkösöd elhozod-e nekünk a napsütést? A Jagodinán annyi esztendővel ezelőtt megdermedt csontjaink sajognak, a lőtt seb nyoma bizsereg a változatlan időváltozásban, földjeinken szaporodnak a tavak s a paradicsom-palántát derékbatőri a szél, szemünk egyre a komor felhőket kutatja, mikor csillan ki mögölük az égbolt áldott kék derűje? Mikor?

Sokszor és sokan kérdezték ezt ezen a tavaszon, amiből már csak a nyár reménye maradt. Azt mondják némelyek, hogy nagy világeseemények párhuzamosak szoktak lenni az időjárás zavaival. Napfoltokról, hétesztendő periódusokról beszélnek. Babonás emberek százesztendő jövőmondókat böngésznek, a szektások pedig sejtelmesen ítéletet emlegetnek.

Mindez gyámoltalan hókuszpókusz csupán, mert a világegyetemnek egészen közömbös, mit csinál benne az ember, de az emberiség eseményei sem a bolygók és álló csillagok konstellációihoz igazodnak. Sokkal picikébb valaki az ember, semhogy ilyen kapcsolatokkal jogosan pöffeszkedjék. Nem azért van háború, mert borús az ég és nem azért borús az ég, mert háború van. A felhők járása túlságosan nagy hatalom fölöttünk ahhoz, hogy törvényeiket a Reuter-iroda jelentéseivel kapcsolatba hozzuk. Nincs közük egymáshoz.

A jószokat és táltosokat küldjük fel a kéményre kukiknak. Máskor is volt már borús tavasz, voltak árvizek és földrengések. A babona nemcsak népi betegség, hanem propagandaeszköz is a lelkek elködösítésére. Az ellentábor ijesztgetésére alkalmas szerszám. A mi népünk hajlamos a babonára, tehát arra is alkalmas, hogy jövő-menő mániákusok és felbérelt néprontók maszlaga csorbát üssön az élet-erő acélján, amire pedig a mi népünknek nagy szüksége van, hogy az új honfoglalás nehéz művét továbbvigye és befejezze.

Ki kell dobni a körletből a napfoltos, csizós vándorokat. Harcba állunk, oda erő kell és kitarítás. Nyers erő, amilyen maga a természet köröttünk és fölöttünk. Üssük a babonát, ahol érzük, patkányt irtunk benne.

Azért, piros pünkösöd, csak hozd el a napot. mert az öreg csontok sajognak és szemünk fényben fürdő mezőkre vágyik.

Sokezer hold termőföldről azokban az árkokban vezetik el a vadvizet, amelyeket a románok harcokosik ellen húztak a hajdani trianoni határon, az erődök anyagából pedig utakat építenek magyar mérnökök.

Sok magyar ember verítéke is benne van ezekben az árkokban és erődökben, melyeknek az lett volna a rendeltetésük, hogy magyar vért fakasszanak. Szép igazságtevése a sorsnak, hogy halál helyett életet és utat adnak most ezek a betontömegek és árkok. Még a szerbek építményei is csak a legkisebb véráldozatot vitték el s most azok szintén a magyar élet valamilyen hasznos mozzanatába fognak bekapcsolódni.

Mi más lenne ez, mint igazolása régi hitünknek, hogy igazi harcot a Kárpátokon innen vont határok nem jelenthetnek. Ami hadiberendezést és hadiszert ezekbe a határokbába beépítenek, abból vízlevezető árok, út és eke lesz. Mi egyetlen vonalnyi szögesdrótot nem fontunk a trianoni határok elé, mégis mi voltunk és vagyunk nagyobb biztonságban azoknál, akik erődök mögül lestek ránk, amelyekbe milliárdos értékű anyagot és munkát építettek be.

A beton is kártyavár akkor, ha a földrajz törvényei és a nemzeti hivatottság nem adnak hozzá szilárd alapot, viszont beton nélkül is szilárd az az ország, amelyik ezeken a törvényeken épült fel. Jogunk van a csendes mosolyra, mikor látjuk, hogy a buktatóárok búzaföldeket ment s a betonszörnyek törmelékén falusi szekerek kocognak békésen a lekaszált szénával.

Azok a cselédlányok, akik Mare Románia idejében Bukarestben szolgáltak s aztán Kolozsvárral együtt ők is visszajöttek hozzánk, sokat emlegették eleinte a dús román konyhákat és kamrákat. Egyszerű eszközökkel nem gondoltak arra, hogy a dúsítás után most a hét szükesztendő köszöntött Bukarestre.

Ha most olvassák a hírt, hogy Aradon csókahúst árulnak a piacon, nagyot nézhetnek. Hogyan? Románok és csókahúst? A kik elsőrendű karmonádlin és vesepecsenyén nem adták alább?

Most csókát esznek, pedig még mindig nagyon gazdag az országuk. A trianoni csonka Magyarország koldus volt ehhez képest. Ma sem kellene csókára fanyalodniok, ha értenének hozzá, hogy a föld javait okszerűen adják oda a lakosságnak. Ország-szervezés beteg képe mutatkozik az aradi csókapiacban. Olyanok ők, mint a dús gazdag ember, akitől leszakítanak ezer holdat s ezért a többi tízezret adósságba veri s ha jó falatot akar enni, a százholdas szomszédjától kéri kölcsön.

Aradról nemrég olvastuk, hogy polgármesteri rendeletre mosdanak és fészülködnek az emberek, most meg csókákat kopasztanak. Ezeknek az apróságoknak országok helyzetéhez és sorsához több a közük, mint bármiféle szónoklatnak és kardcsörtetésnek. Ha mi a trianoni szegénységünkkel nem tudtunk volna okszerűen gazdálkodni, megehattuk volna akár a patkányainkat is és úgy lezüllöttünk volna minden téren, hogy a döntő órákban ugyan a kiskakas sem állt volna velünk szóba.

Szegény Arad, rágós és csúnya a csókahús. Nem európai étel. És nem különösebb vonzóerő Bukarest felé, az biztos.

Polgárjogot kapott a katonanóta a Zeneművészeti Főiskolán. Egész estére terjedő gazdag műsorban, az ország leghivatottabb és legelőkelőbb zenetermében.

Sok mindennek kellett megváltoznia, hogy ezt is megértük. Végre nem az uncili-smuncili az egyedüli szalonképes muzsika, hanem a bakanóta is azzá lett, sőt a jelek szerint, nyomban fejbe is verte dicstelen elődjét, a smuncilit. Most már azok a jazz-banda-kottákba keveredett finnyások is elzongoráztatják, hogy ellőtték a jobbkaromat, akik azt hitték, hogy ilyen nótát csak sáros bakanecsban, országutakon lehet danolni, de a zene finom berkeiben semmi keresnivalója.

A katonanóta megbecsülése is jele annak, hogy kezdjük a nemzeti értékeinket magyarabb szemmel nézni. A főváros kezdeményező jó példát mutat most is, vegye át tőle a falu szintén mielőbb. Ne röstelljük egy-egy társas szórakozáson a belami helyett rázendíteni a sudármagas-sudármagas kezdetű drágaszép bakanótára. Ne szégyelje a nadrágos, szoba-konyhánál nagyobb és díszesebb lakású ember azt, ami népi eredetű se muzsikában, se észjárásban, mert csak az a szép és igaz, ami a népi eredetből jött, hisz ebből a forrásból táplálkozik minden igazi művészi alkotás, zenétől az irodalomig valamennyi.

Hej, hogy ezt is megértük, a kedves-jó bakanótát a parketten, márvánfalak közt! Sokan nem sejtik, milyen nagy lépés ez abban a munkában, amely a néger-héber-nemzetközi hatás minden dudáját most kezdi kidobálni a magyar talajból.

HARC A KÉMEK ELLEN.

IV.

Egy másik fiú ugyancsak rossz magaviselet következtében jutott bajba, de ez már a hazaárulás büntetést is elkövette. Az illető lopott s büntetése elől cseh elszakított területre szökött azzal a szándékkal, hogy majd az idegen légióba fog belépni. A cseh közbiztonsági szervek elfogták és átadták a cseh hírszerző szerveknek. Ezek, miután látták, hogy az illető kalandokra hajlamos, kilátásba helyezték neki a saját hadseregükbe való felvételét, de csak azzal a feltétellel, ha előbb bebizonyítja alkalmasságát azzal, hogy a részükre értékes kémkedési szolgálatot teljesít. Fel is öltöztették hadnagy ruhába s úgy vitték ki a városba sétálni és azt ígérték neki, hogy ha ügyesen fog dolgozni, akkor rövidesen valóban hadnagy lesz belőle. A fiúnak nagyon tetszett az ajánlat, meg természetesen az is, hogy ő ilyen nagy úr s neki az utcán már katonák tisztelegnek. Hazamenet állandóan a tükörben nézegette magát s úgy tetszelgett önmagának. A csehek meg csak annál jobban ugratták a szerencsétlent és így éppen a hiúságára s a nagyravágására építve, fogták meg és kényszerítették be a hazája elleni kémkedésbe, a hazaárulásba.

A fiú most már habozás nélkül vállalkozott az aljas munkára. A cseh hírszerző szervek eligazították őt, kioktatták s megbízták azzal, hogy egy általa ismert testnevelési kirendeltséghez törjön be és onnan iratokat lopjon el. A hazája iránti kötelezettségről megfeledkezett fiú ahelyett, hogy itthon

jelentette volna ezt az aljas megbízatást, végrehajtotta a betörést, szerencsére azonban, a munkája közben tettenérték és letartóztatták. Többévi börtönbüntetést kapott, szerencsétlenné téve önmagát, gyalázatot hozva az egész családjára.

Ezekből a megtörtént esetekből láthatjuk tehát, hogy édes hazánk ellenségei még a gyermekeket, a kiskorúakat is fel akarták ellenünk használni hírszerzésre, kihasználván a tudatlanságukat, kalandra, nagyravágásra és könnyelműségekre való hajlandóságukat, nem törődve azzal, hogy nemzetközi viszonylatban is megvetendő rendszerükkel épp azt a fiatalságunkat, akikre nemzeti életünket s szebb jövőnket akarjuk felépíteni, az erkölcsi fertőbe taszítják.

A csempészetet a határvonalon át megtűrték, sőt gyakran elősegítették. Az elfogott csempészeket nem büntették, de megkövetelték, hogy ellenszolgáltatásként híreket szállítsanak rólunk, s ha vonakodtak, azzal fenyegették meg őket, hogy a hatóságainál feljelentik.

Egy magyar állampolgár csempészésre adta magát. Az üzlet kezdetben jól is jövedelmezett, sikerült neki a határt többször észrevétlenül átlépnie, de egy alkalommal mégis a cseh pénzügyőrök kezébe került. Becsukták!

Pár nap múlva a börtönében megjelent egy ember, aki azt mondta neki, hogy módjában van őt a börtönből kiszabadítani és még a csempészés folytatását is biztosítani, sőt még külön jutalomdíjat is helyezett kilátásba, ha hajlandó apróbb-cseprőbb szíveségeket megtenni, ami abból állana, hogy a határ mentén lévő határőrség létszámáról és fegyverzetéről kellene neki néhány adatot hoznia. A csempész gyanút fogott s a szerepet nem volt hajlandó elvállalni. Erre a polgári ruhába öltözött ember — aki a cseh hírszerző szervek egyik közege volt — azzal fenyegette meg, hogy átadják a magyar hatóságoknak mint csempészt s ott majd meg fogják büntetni. Ezzel gondolkodási időt adott neki és magára hagyta.

A szerencsétlen csempész a büntetéstől való félelmében, meg arra gondolva, hogy elveszti — bár bűnös úton szerzett — jövedelmét, no meg a júdás-pénz csillogtatásának, egy újabb könnyű pénzszerzési lehetőségnek beugorva, párnapos lelkiharc után engedett a kívánságnak s vállalta a hazaáruló szerepét.

A megbízatása a határszéli helyőrségek általános adatainak kikémlelésére szült.

Szabadonbocsátották, sőt észrevétlenül vissza is tették a határon. Idehaza sikerült neki a távollétét egy nagy hazugsággal igazolnia.

Megkezdődött a bűnös üzlet. Folyt a csempészség és vele a hazaárulás! A csempészet jól jövedelmezett, mert a túlóldali pénzügyőrök segítettek neki. A kémkedés is jövedelmezett valamicskét, de nem olyan sokat, mint ahogyan ígérték. Hónapokig ment így az üzlet, amikor a cseh hírszerző szervek most már azzal állottak elő, hogy a csempész kerítsen olyan katonai egyéneket, akiknek a segítségével golyószórót és gázálcot lehetne szerezni. Majd pedig még azt is kívánták tőle, hogy polgári egyéneket is szervezzen be a kémkedésbe.

A csempész látván, hogy mindig mélyebben és mélyebben merül a fertőbe, megszólalt lelkiismerete és a további feladatokról meg akart szabadulni. Ekkor azonban a kényszert alkalmazták vele szemben. Azzal fenyegették meg, hogy feljelentik a magyar hatóságoknál kémkedésért. A csempésznek még most sem volt annyi lelkiereje, hogy a kémkedésbe való bekényszerítést jelentette volna, hanem a megkezdett bűnös úton rohamlépésekben haladt a börtön kapuja felé.

A könnyebb feladat végrehajtását választotta s egy pincér barátját be is avatta a bűnös üzelmekbe. Most már ketten dolgoztak. A pincér foglalkozásához mért feladatokat hajtott végre s lopkodta a szállodákban megszállt tisztek irattáskáját. Ezen nem-sókára rajta is vesztett. Így sikerült mindkettőt le-tartóztatni. Hazaáruló bűnös munkájukért több évi börtönbüntetésre ítélték őket.

Szokás volt a határon átjáró állampolgárainkat kihallgatni. Főként katonai vonatkozású adatokat igyekeztek tőlük megtudni rábeszéléssel és különböző kedvezményekben való részesítéssel. Ha így nem sikerült, akkor kényszert alkalmaztak, ami gyakran a durvaságig fokozódott. Így igyekeztek őket szolgálatukba állítani. Gyakran kellemetlenkedtek a tartózkodási engedélyek megvonásával s ha pedig az illető még sem állt kötelnek, kiutasították.

Nem egy esetben előfordult az is, hogy a cseh hírszerző szervek magyar embereket elfogtak és ütlegekkel, meg más durva eszközzel igyekeztek őket a szolgálatukba, hazaárulásra kényszeríteni.

Egy határkerületben lakó magyar állampolgár rokonai látogatás céljából elszakított területre utazott. A jelentkezése után kb. tíz napra a rendőrségre hívták. Ott egy előtte ismeretlen polgáriruhás egyén — aki csak hírszerző lehetett — kikérdezte a családi adatait s így megtudta, hogy az illető szüleinek a határkerületben fekvő községben egy fűszerüzlete és kocsmája van, melynek vevőköre gyárimunkásokból és tisztviselőkből kerül ki. A hírszerző előbb szép szóval, majd amidőn ez nem sikerült, fenyegető hangon igyekezett a magyart beszervezni és rávenni arra, hogy az eladósodott munkások és tisztviselők nevét és címét (hogy miért, könnyű kitalálni) szolgáltatassa ki neki, a beszélgetéseiket lesse el, főleg azokat, amelyek a gyárra vonatkoznak és levélben közölje vele. Amidőn az egyén erre nem volt hajlandó, a hírszerző túldoldali tartózkodási engedélyét megvonatta és kiutasította.

Ez a hazafiasan gondolkodó magyar inkább eltűrte a kellemetlenkedéseket és a kiutasítást, mintsem hazaáruló szerepre vállalkozott volna. Hazajövet, a beszervezés megkísérlését azonnal jelentette.

Az is gyakran alkalmazott módszer volt, hogy az elszakított területre távozó katonára vagy katonaviselt egyénre útlevevizsgálat ürügye alatt a csendőrségre vagy rendőrségre rendelték s ott katonai viszonyaink felől részletesen kihallgatták. Ugyanezt a módszert alkalmazták a hozzátartozóikkal szemben is s igyekeztek őket szépszerével, rábeszéléssel, gyakran megfélemlítő eszközökkel is hírszerző szolgálatuk számára megnyerni.

Egy kiszolgált magyar katona a leszerelés után szabályszerű útlevelel testvérei látogatására cseh

elszakított területre utazott. Odaérkezése után a csendőrsőn szabályszerűen jelentkezett. Pár nap múlva hívták a csendőrségre és egy polgáriruhás hírszerző egyén kérdezgetni kezdte a szolgálati ideje alatt megtanult katonai dolgokról. A leszerelt katona a válaszadást megtagadta. A hírszerző ekkor kényszerítő eszközök alkalmazásával fenyegette meg, hogy vallomásra bírja. Az illető kényszerhelyzetében, hogy kikerülje a további kellemetlenkedéseket, jelentéktelen katonai adatokat elmondott, de ezután azonnal hazautazott, azzal a feltett szándékkal, hogy többé az elszakított területre nem teszi be a lábát, a megérkezése után pedig a vele történeteket azonnal jelentette.

A csehek azonban még idehaza sem hagytak neki békét. Egyévi hallgatás után levelet írtak neki, amelyben úgy tüntették fel az ottani tartózkodását, mintha ő már nagyon sok titkot elárult volna nekik és felszólították, hogyha nem akarja magát kitenni annak, hogy Magyarországon a hatóságoknál feljelensték, akkor feltétlenül dolgozzék nekik és újabb adatokat szolgáltatasson ki. Ez a józan gondolkodású magyar ember azonban nem ijedt meg, hanem a levelet azonnal beszolgáltatta.

Gyakran megtörtént az is, hogy a cseh hírszerző szervek az átkelő magyar állampolgárokat leittatták és így berúgott állapotban igyekeztek tőlük adatokat kicsikarni s őket a hírszerzésre, hazaárulásra megnyerni, rávenni.

Tudjuk, hogy a szerencsétlen trianoni határ birtokokat szel ketté. Szokás volt ezeket a kettős birtokosokat is minden eszközzel a kémkedésre kényszeríteni. Megfenyegették őket a határátlépési engedélyek láttamozásának megtagadásával, a termények áthozatalának a megakadályozásával és súlyos adókat róttak rájuk.

Egy magyar földbirtokos, akinek az elszakított területen is volt birtoka, gazdasági ügyeinek az elintézése végett, több ízben megfordult túldoldali birtokán. Egy ilyen útja alkalmával a túldoldali hírszerzőszervek megkísérelték, hogy őt a maguk részére megnyerjék. Megtudták, hogy a túldoldali birtoka adótartozás címén le van foglalva. Ez volt beszerzési kísérletüknek a kiindulópontja. Felajánlották a földbirtokosnak, hogy hajlandók a birtokát feloldatni és tehermentesíttetni, ha viszontszolgáltatásul Magyarországon fontos katonai terveket szerez meg és azokat kiszolgáltatja. Tudták róla még azt is, hogy katonai körökben igen jó összeköttetései vannak.

A földbirtokos nem vállalta a megbízatást és hazatérve, igen helyesen, a kémkedési kísérletet azonnal jelentette az illetékes hatóságnak.

A csehek még a rokonai kötelek után is kutattak, hogy ily módon szerezzenek maguknak vállalkozó embereket. Egy ilyen alkalommal megállapították, hogy egy túldoldali egyénnek Magyarországon egy szegény festőművész rokona van, megállapították azt is, hogy ennek a katonai körökben ismerősei vannak. A csehek a náluk élő rokonát rávették arra, hogy a festőművészt egy jobb megélhetési lehetőség megcsillagztatásával átcsalja hozzájuk. A festőművész az ígérkező jobb élet reményében össze-

csomagolt és szabályszerű útlevelel cseh megszállt területre utazott. A megérkezése után szabályszerűen jelentkezett, mikor is a hatóság az életkörülményeire és egyéb adataira vonatkozólag kihallgatta.

(Folytatjuk.)

KATONAI ISMERETEK.

Az angol gyújtólapok leírása, azok alkalmazása és az ellenük való védekezés.

Mind az újságközlemények, mind a külföldi rádióhírek sokat foglalkoztak már az angol gyújtólapokkal; azok hatásáról és alkalmazásáról *túlzott és téves adatokat* egyaránt hallhatunk. Tekintettel arra, hogy a szomszédos országok területén folyó hadműveletek idején mindig lehetséges az, hogy egyes gépek akár tévedésből, akár szándékosan — főleg az éjszakai átrepüléseknél — saját területeinket is veszélyeztetik, az említett gyújtólapok leszárazásával nemcsak számolni kell, de az ország lakosságának ismernie is kell azok valóságos hatását és a megelőzés elveit.

A gyújtólapokat, gyújtócsöveket és más hasonló kis súlyú gyújtogató anyagokat, az angol légierők gépei 1940 őszén alkalmazták először Észak-Németország területe — főleg mezőgazdasági jellegű vidékei — ellen intézett támadásaik alkalmából.

Az eddig alkalmazott gyújtólapok négyzetes alakú és különböző nagyságú (5×5, 2,5×8, 10×10, 15×20 cm) celluloid lapocskákból állanak; elvértve alkalmaztak nem celluloidból készült, de szintén igen könnyen lángrobbanó gyújtólapokat is. A lapok különböző színűek lehetnek: fekete, zöld, szürkés vagy fehér színben alkalmazták eddig azokat. Súlyuk 5—20 gr között váltakozik. A lapok közepén át vannak lyukasztva; a lyuk rendszerint 1,5—2 cm átmérőjű és egy többször ráncolt szövédéksávval van bevonva. A szövédéksávot mindkét végén az általánosan használt iratfűző kapocshoz hasonló fémkapcsok erősítik a celluloidlapokhoz. A szövédéksáv alatt kb. fillér nagyságú fehér foszfordarab van elhelyezve.

Az előbbiekhöz igen hasonlóak azok a gyújtólapok is, amelyek rendszerint két darab, egyenkint 10×10 cm nagyságú celluloidlapopból állanak, a két lap között pedig kb. 8 mm vastag kaucsukszerű anyagból álló töltés van elhelyezve. Ez utóbbi gyújtólapok mindkét oldalán egy-egy foszforral átitatott vattacsomó van fémkapcsokkal a laphoz erősítve. E lapok súlya 50—60 gr.

A gyújtólapokon kívül, elvben teljesen hasonlóan működő, de elütő alakú gyújtóanyagokat is használtak; ilyenek például az általában 10 cm hosszú és 1,5 cm vastag celluloidcsövek, amelyek 0,5 cm átmérőjű belsejébe fehér foszfort helyeznek el.

Az előbb ismertetett gyújtóanyagokat a repülőgépek általában *vízzel telt tartályokban szállítják*. Egy-egy tartály 1000—1200 gyújtólapot (gyújtócsövet) foglal magában. A nagy hatósugarú bombázógépek egyidejűleg 30—40 ilyen tartályt szállíthatnak. A gyújtólapok (csövek) ledobása a víztartályok egyszerű kiöntése révén történik. A lapocskák ezután röplapok módjára szállanak és szétszóródva,

nagy területet boríthatnak el. Előfordulhat, hogy egy hold nagyságú területre 150—200 darab gyújtólap (cső) hull alá.

A gyújtólapok és gyújtócsövek nedves állapotban érnek föl és öngyulladás következtében lobbannak lángra. Az öngyulladás feltétele a száraz és meleg — legalább 16—18 C° hőmérsékletű — időjárás. Nedves, vagy hideg időben a foszfor egyesülése a levegő oxigénjével (oxidációja) lassan és lángjelenség nélkül történik, ilyenkor tehát ezek a gyújtóanyagok veszélytelenek. Napsugár hatására vagy pedig olyankor, amikor a foszfor oxidálásánál bekövetkezett hőelvezetés elégtelen, a foszfor oxidációjánál keletkezett hő eléri a gyulladási hőfokot (60 C°) és a gyújtóanyag lángra lobban. Ha a gyújtólapok leszárása éjjel történik, a lángrobbanás valószínűleg csak napkelte után 1—2 órával (a szövet kiszáradása után) következik be.

Ha a lapok és a csövek tüzet fognak, akkor kb. 25—30 cm magas lánggal és 15—20 másodpercig égnék. A gyulladást messziről felismerhető jellemzően fehér füst, majd azt követően vakítóan világos tűzfény teszi jól megkülönböztethetővé.

Száraz, könnyen gyulladó tárgyak és anyagok: szalma, száraz fű és avar, száraz állapotban lévő fenyőtűk; szalmával, náddal, zsindellyel, különösen pedig kátránypapírral fedett tetőzetek, a gyújtóanyagok lángjától könnyen tüzet foghatnak, de nehezebben gyúló anyagokat, így például már fát, faépületeket, vagy fából készült tárgyakat aligha tud lángrobbantani.

A kaucsuktöltéssel ellátott nagyobb súlyú (kb. 60 gr.-os) gyújtólapok égése erőteljesebb és hosszabb ideig tart, így ezek bizonyos esetekben aránylag nehezebben gyulladó anyagok lángrobbantására is alkalmasak lehetnek.

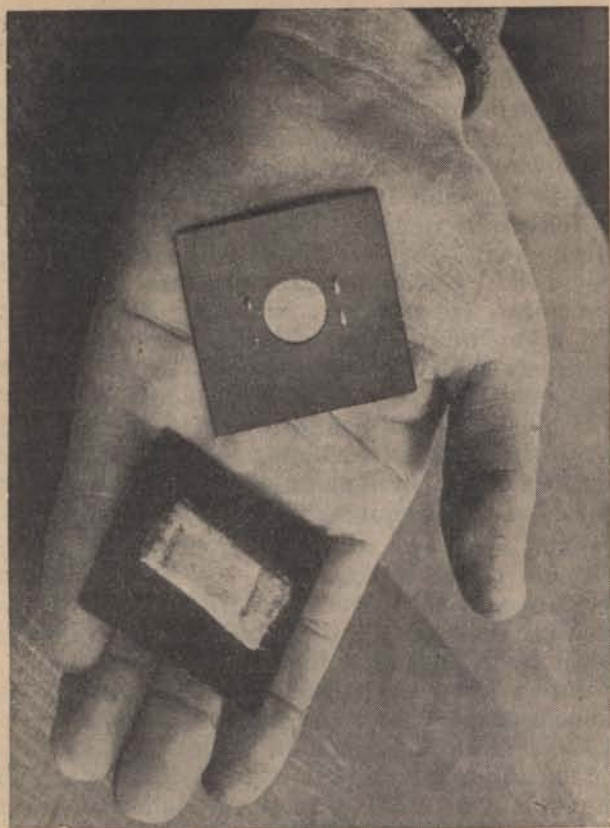
Az előbbieken ismertetett gyújtólapok már eleve csakis az év bizonyos szakában lehetnek veszedelemesek. Hazánkban alig pár hónapra terjed ez az idő. Fokozódik természetesen a veszedelem az aratás, betakarítás és cséplés idején, de ez az idő (feltéve, hogy száraz és meleg az időjárás) pár hétre terjed csak. *A lábon álló gabona csak az aratást közvetlenül megelőző héten lesz elég száraz ahhoz, hogy tüzet fogjon.* Mind a keresztekbe rakott, mind a lábon álló termést a gyújtólapok és csövek alig veszélyeztetik nagyobb mértékben, mint a mozdonyok kéményeiből kiszálló tüzes pernye, vagy egy-egy eldobott égő gyufaszál. A védekezés természete is ugyanaz, mint az említett kétféle tűzveszedelem ellen.

Indokolatlan tehát az a félelem, hogy egy ország, vagy országrész egész termését elpusztíthatja az ellenség gyújtólapok leszárásával. Elővigyázat és felkészültség hiányában természetesen súlyos károk is keletkezhetnek, de ezeket a károkat az alább ismertetendő módon, könnyen megelőzhetjük.

Lomberdöket, még száraz időben is, gyújtóbombákkal sem lehet felgyújtani, még kevésbé gyújtólapokkal. Tülevélű erdők már érzékenyebbek a gyújtogatók lehetőségével szemben.

A gyújtólapok elleni védelemnél az alábbi szempontokat kell figyelembe vennünk.

a) Legelső teendő a lakosság felvilágosítása. A lakosság ismerje a gyújtólapok alakját, anyagát, a gyújtólapok nyomán keletkezett tűzjelenségeket és ismerje a védekezés általános módját.

Kisméretű angol gyujtólap elülső és hátsó nézetben.

b) Leghatásosabb védekezés a megelőzés, amely a gyujtólapok idejekorán történő összegyűjtéséből és megsemmisítéséből áll. Igen fontos szerepet töltenek be az állandó szolgálatot teljesítő tűzörök (figyelők), akik nappal minden áthaladó gép után a gyujtólapok esetleges leszórását figyelik. Amennyiben az éjszaka folyamán motorzugás hallható, másnap közvetlen napkelte után kell átkutatni a vidéket, hogy nem történt-e gyujtólapok, gyujtócsövek ledobása.

c) Olyan időpontban, amikor a szérűskertekben, gabonaföldeken, a learatott száraz gabona, szalma stb. könnyen tüzet foghat, különös gonddal kell az oltás előkészületeit, a figyelés, valamint a gyujtólapok összeszedését megszervezni.

d) A felszedett gyujtólapokat vízzel telt edényekbe kell tenni és az összegyűjtött lapokat felügyelet mellett el kell égetni.

e) A lakosságot ki kell oktatni, hogy a gyujtólapokat és a gyujtócsöveket csak a celluloid részén fogják meg, mert a foszfornak ujjakkal való érintése veszélyes lehet (erősen a bőrhez tapad és nehezen gyógyuló sebeket idéz elő).

Tilos a gyujtólapokat vagy gyujtócsöveket zsebre tenni, mert azok ott pár percen belül biztosan kigyulladnak és igen veszélyes égési sebeket okozhatnak, valamint tilos azokat eltenni (szekrénybe, dobozba, stb. helyezni), mert az öngyulladás bekövetkezése után veszélyes tüzek okozói lehetnek.

f) A honi légvédelmi készség idején elrendelt általános megelőző tűzvédelmi intézkedések fokozott gonddal történő végrehajtása a gyujtólapok (csövek) veszélyességét nagy mértékben csökkentheti.

A m. kir. országos légvédelmi parancsnokság.

Bejelentjük

bajtársainknak, hogy valamennyi őrsparancsnoksághoz és iskolaparancsnoksághoz

ajándékot

küldtünk, 7—7 kötet könyvet, mint a Csendőrségi Lapok könyvtárának első részletét.

Ezek a könyvek egy részét képezik annak a sorozatnak, amelyet kiadni tervezünk. Még is mondjuk, hogy milyen tartalmúak lesznek ezek az ajándékkötetek.

1. kötet: *Csendőrerények.*

2—7. kötet: *Tanulságos nyomozások.*

8. kötet: *Az őrsparancsnok gazdaságkezelési tudnivalói és az illetményekről tájékoztató.*

9. kötet: *Legszebb írások a csendőrrel. (Elbeszélések és költemények.)*

10. kötet: *Egészségügyi útmutató, különös figyelemmel a csendőrségi szolgálatra.*

11. *Vidámságok a csendőr körül. (Rovás Róvó írásai, csendőrhistóriák, csodabogarak stb.)*

12. *Bűnügyi apróságok.*

13. *Bűnügyi apróságok.*

14. *Legszebb írások a csendőrrel.*

15. *Apróságok a csendőri szolgálatból.*

Egyelőre ezeket tervezzük.

Ezeknek a könyveknek a célját

mai vezércikkünkben

ismertetjük. Hozzáteesszük most, hogy ezeket a könyveket

bajtársaink filléreiből

állítottuk elő. Azokból, amelyeket a Csendőrségi Lapok előfizetésére mindenki ad. Ezekből takarítottuk és takarítjuk meg a költségeket, azt mondhatja tehát mindenki:

ennek az ajándéknak én is

adományozója vagyok.

Kötelességünknek érezzük, hogy ezzel együtt megemlítsük eddigi ajándékainkat:

a csendőrség 1940. évi *elhelyezési térképét*,

a csendőr *tűzparancsolatot*,

az 1941. évi *asztali naptárt*.

a csendőrség 1941. évi *elhelyezési térképét*,

a *nyugdíjtáblázatokat*,

a gépirás helyes elsajátítására *útmutatót*.

Úgy érezzük, hogy minden ajándékunk hasznos volt és hogy

ezek a könyvek

a leghasznosabbak lesznek.

Vegye mindenki szeretettel a kezébe ezeket, olvassassa, tanuljon azokból és szórakozzék.

Ki tudja?

Milyen nagy a mai orosz birodalom?

EMCÉKEZZÜNK!

Szabó János szenttamási őrsbeli alörrmestert egy katonaszökevény Szenttamáson, 1918 június 3-án oroszra agyonlőtte.

Kereselics György zalacsányi őrsbeli csendőr címz. őrmester, 1916 június 4-én a lucki csatában Kol.-Knierut mellett elesett.

vitéz Kazi Antal kalocsai őrsbeli csendőrt egy nyomozott tolvaj 1938 június 4-én Foktön, leszállás közben agyonlőtte.

Mezei János nagyompolyi őrsbeli csendőr, 1913 június 5-én a zimonyi komp közelében szolgálat közben a Dunába fulladt.

Makaró Pál járásörmester, győrszentmártoni járás- és őrsparancsnok, **Fehérvári Miklós** muzslai, **Mituka Parténusz** csíkszentmártoni és **Szilágyi Antal** színérváraljai őrsbeli csendőr címz. őrmesterek 1916 június 5-én a lucki csatában Kol.-Malin és Pelza mellett elestek.

Király Bertalan stridóvári őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 június 6-án a lucki csatában Kol.-Knierut mellett elesett.

Tóth János orosházai őrsbeli alörrmestert, mint tábori csendőrt, szolgálat közben Koltowban 1917 február 6-án egy saját katonánk véletlenül fejbe lőtte. 1917 június 8-án Zloczówban meghalt.

Pintér Pál járásörmester, kapuvári járás- és őrsparancsnokot, ellenforradalmi tevékenysége miatt vörös terroristák 1919 június 8-án Kapuvárott meggyilkolták.

Walthern Ferenc nagybecskereki őrsbeli címz. őrsvezetőt és járőrtársát, **Ágoston Béla** csendőrt, 1897 június 10-én Szerbelemér mellett lázongó néptömeg meggyilkolta.

Pakk János barcsi őrsbeli csendőr címz. őrsvezető 1912 június 11-én a krizsnicai kompnál szolgálat közben a Drávába fulladt.

Király Benedek dunaharaszti őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1915 június 11-én Munkácson meghalt.

Csizmadia Lajos rédei őrsbeli csendőr címz. őrmester 1915 június 14-én az oroszokkal Bania mellett vívott ütközetben elesett.

Albert Sámuel petrozsényi őrsbeli alörmester, az orosz harctéren szerzett betegségében 1917 június 14-én Köpcsényben meghalt.

A betörő rokon.

Írta: BÖJTHE ALBERT alhadnagy (Fülek).

1936 június 17-től 1938 november 4-ig Abonyban teljesítettem szolgálatot mint szakaszparancsnok. Állomáshelyemen kívül még 4 őrsöm volt, úgy mint az újszászi, tőszegi, jászkarajenői és a törteli. A szakaszom területén, a tanyavilágban, egy betörőbanda garázdálkodott és tartotta állandó nyugtalan-ságban a lakosságot.

A feltűnő sok bűncselekmény nem hagyott nyugodni. Az őrseim legénységével karöltve mindent elkövettem az eredmény érdekében, a B. egyének egész hálózatát szerveztük meg, de mindhiába, a betörések szaporodtak s már a szomszéd szakasz te-

rületére is átesaptak. Őrseim 37 kiderítetlen lopásnál tartottak már, ami aggasztott. Az ismeretlen tettesek nagybőrára falbontás, az ajtó betörése vagy tolvajkulccsal való kinyitása útján jutottak be a lakott és lakatlan tanyákba, ólakba, pincékbe s elloptak mindent, amit találtak: ruha- és ételneműt, szerszámokat, gabonát, baromfit.

A helyszíni vizsgálatokat megejtő járőrök egy ideig különösebb nyomra nem akadtak, ami amellett szolgált, hogy igen óvatos és ügyes tettesekkel van dolgunk. Pedig tudtuk, hogy az alapos helyszínelésen sok fordul meg, úgyszólván minden. Minden kis észleletet és jelenséget feljegyeztek a járőrök. Az egyik helyszínen reménytelenül keltő nyomokat talált végre egyik nyomozó járőr. Ezekből megállapítható volt, hogy a tettesek ketten lehettek. Egyiknek zsákszövetbe volt csavarva a lába, a másik kerékpár külsőgumi darabot kötött kifordítva a talpára. A járőr rögzítette ezeket a nyomokat. Ezek a tettesek Törtel község egyik házába hatoltak be falbontás útján és 350 pengő értékű ruhaneműt loptak el. Az első nyomozás itt is eredménytelen volt.

A pótnyomozás során sokat foglalkoztam ezzel a történelmi sértéssel. Úgy öt, mint feleségét részletesen kikérdeztem arránézve, hogy hol laknak rokonai, ismerősei, általában olyan barátjaik, akik tudtak arról, hogy a lakásukban milyen ruhák vannak. Sértett felesége előadta, hogy egyik távolabbi rokonuk felesége azt a kijelentést tette 1938. év elején, hogy olyan kárt fog neki okozni, amit nem felejt el soha. Ezt rajta kívül más nem hallotta. Kijelentését azért tehette, mert irigyelte, hogy ők jobb módban élnek és azt szerette volna, hogy segíeyezék. A rokon nevét eleinte nem akarták elárulni. Később azonban megmondották, hogy Zsák Lászlónak* hívják, több gyermeke van és nem nagyon szeret dolgozni.

Mint hogy ez volt az első és egyetlen támpont a tettes kilétére nézve, a községi előjáróság bevonásával alapos házkutatást tartattam Zsák Lászlónál. Ennek során a járőr Zsák padlásán, a kémény mellett elrejtve, két kerékpár gumidarabot talált. A gumik mindkét vége 2—2 lyukkal volt ellátva. Megpillantásukkor a járőr nyomban gyanút fogott, hogy ezek voltak a tettes lábára kötve. Zsák Lászlót a járőr a törteli község házához kísérte és az esetet szóbelileg jelentette nekem. Zsákot két bizalmi egyén jelenlétében részletesen kikérdeztem. Előbb tagadott, de a helyszínen rögzített nyomokkal való összehasonlítás után beismerte, hogy a nála talált két kerékpár gumidarab használatával ő követte el a ruhalopást, Keszeg László jászkarajenői határbeli lakossal együtt. A többi lopásról nem akart tudni.

Azonnal járőr sietett Keszeg László lakására, ahol a házkutatás során a 37 sértettől ellopott holmik nagy része megkerült. Az őrizetbe vett holmik 2 kétlovas kocsival beszállították Törtel község házára, ahol a sértettek azokat felismerték. Most már úgy Zsák, mint Keszeg beismerték valamennyi lopást. Így derült ki egy csapásra a három őrskörlet területén elkövetett 37 rendbeli betöréses lopás.

Feltűnő, hogy a tettesek aránylag rövid idő alatt milyen sok betörést követtek el úgy, hogy a

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

helyszínen használható nyomokat nem hagytak. De itt is beigazolódott, hogy „addig jár a kórsó a kútra, míg eltörik”. A végén már túlságosan jól akarták csinálni s a lábra kötött kerékpár-gumiból bizonyították lett. A 37 betörés egyszerre megoldódó rejtélyét azonban végeredményben az egyik sértett részletes kikérdezése, viszonyai felől való alapos tudakozódás oldotta meg. Ez terelte rá a nyomozók figyelmét egy szegény, dologtalan rokonra s ez volt az egyik tettes. Megjegyzésre érdemes tanulság ez. Egyik út és lehetőség az eredmény felé, melyet a nyomozónak figyelmen kívül hagynia nem szabad. Ha hamarabb folyamodnak ehhez az eljáráshoz, talán nem szökött volna fel a kiderítetlen betörések száma 37-re. Ide kívánczok errenézve a vitéz Ridegh—Olehvály-féle Bűnügyi nyomozástan I. kötetének 20. oldaláról egyik bekezdés: „A viszonyok felderítéséhez tartozik a sértett környezetének, érintkezési körének, ismerőseinek környezettanulmányos tisztázása is. Eközben sokszor olyan szálak juthatnak a kezünkbe, amelyek a nyomozás kiinduló pontjául szolgálhatnak, vagy pedig egyes kérdések megoldására útmutatást nyújtanak”.

Időjárás természeti jelenségek alapján.

Írta: DR. AUJESZKY LÁSZLÓ egyetemi m. tanár,
m. kir. főmeteorológus.

II.

A nyári időváltozások előjelei.

A nyár derekán, körülbelül július elejétől kezdve az időváltozások előjelei kissé átalakulnak. Maga az időjárás is más jelleget ölt: hosszabb egyforma időszakok kezdenek kialakulni, de az egyik időszakból a másikba rendszerint hirtelen, szinte meglepetésszerűen fellépő fordulatok visznek át bennünket. Mégis, aki jól figyeli a természet apró jelenségeit, azt ezek az időváltozások sem érhetik teljes meglepetésként, mert gyanús figyelmeztető jelek ekkor is bőven mutatkoznak.

Hogy a hirtelen fellépő nyári időváltozások során kárt ne szenvedjünk és szolgálati zavarok ne keletkezzenek, ahhoz főként a következő időjárási szabályokat lesz tanácsos megszívlelnünk:

A nagy nyári zivatarok előjelei a következők:

1. Fülledt levegő és a vele kapcsolatos egyéb jelenségek: akárcsak kazánházban tartózkodnánk. Mérsékelt testi munka is nagyon kifáraszt, szellemi munkához meg éppen nincs kedvünk. A fegyelemhez nem szokott emberek ilyenkor izgulékonyak, néha még ellenszegülők is. Sok összetűzés, verekedés keletkezik. Gyárakban és országutakon sok baleset történik. Öngyilkosságok, gyújtogatások is ilyenkor szoktak nagyobb számban előfordulni: gyakran éppen közvetlenül a zivatar kitörése előtt követik el őket, akkor, amikor már a zivatar nagy felhőtömegei is megjelennek az égen.

2. Izzadékonyság: rendes nyári melegben az egészséges ember aránylag kevésbé izzad, kivéve, ha sok vizet vagy éppenséggel alkoholos italt fogyasztott. Nyári nagy zivatar előtt azonban a verejtékezés meglepő mértékben fokozódhatik.

3. Meleg éjszakák: a hőmérő nyáron a zivatar előtti éjszakákon nem szokott 15 fok alá leszállni, sőt a nagy zivatarok előtti éjjelen rendszerint még 20 fokon is felül marad.

4. Fehér fátyolfelhők az égbolton: lásd a májusi és júniusi zivatarok előjeleiről adott leírást.

5. Oszlopalakú fényes felhők a látóhatár közelében: nyár derekán ezek legtöbbször nyugat felől jönnek, azért zivatarra gyanús időben sokszor nézünk meg a nyugati látóhatárt. Ezáltal egy-két órával hamarabb láthatjuk meg a közeledő időjárási veszedelmet, mint mások. Kivált délelőtti zivataroknál fontos ez, mert délután a nyugatról jövő felhők hamar eltakarják a Napot és az így keletkező sötétedés mindenkinek leköti a figyelmét. Ellenben délelőtt a zivatar orvul érhet bennünket, mert a Nap most az égboltnak a délkeleti részén van és így a nyugatról jövő felhő a Napot csak akkor takarhatja el, amikor mirajtunk már túljutott. Ezért a délelőtti zivatar sok embert egészen meglepetésként szokott érni, holott a nyugat felé való figyelésből már legalább egy órával előbb láthatta volna, hogy mi közeledik feléje.

6. Lassan erősödő déli szél: közben a hőmérő majdnem mindig eléri a 30 fokos, sőt nem egyszer a 35 fokos, igazán kínzóan mondható hőséget.

7. Villogás az éjszakai égbolton: lásd a májusi júniusi zivatarokról szóló részt.

8. Nappal a levegő homályos, fátyolos: de ez a jelenség július—augusztusban korántsem olyan nagyfokú a zivatarok előtt, mint a május—júniusi időszakban. Nem szabad tehát júliusban már úgy okoskodnunk, hogy azért nem lesz zivatar, mert a levegő csak közepesen homályosnak látszik.

9. A levegő rezgő mozgásai: éppen úgy értelmezendők, mint a tavaszi időszakra vonatkozó fejezetben kifejtettük.

10—12. A reggel túlságosan korán képződő kis gomolyfelhők, továbbá a csillagfény nyugtalan pislogása és a reggeli szivárvány éppen úgy zivatar gyanúját keltő előjelek nyáron is, mint a késő-tavaszi időszakban.

A nyári jégesőknek, felhőszakadásoknak és szélviharoknak az előjelei ugyanazok, mint a nyár derekán fellépő zivataroknak. Minél nagyobb mértékben, minél szokatlanabb arányokban látjuk a zivataros előjeleket, annál is inkább kell tartanunk attól, hogy közvetlenül a zivatar kitörése után jégverés, pusztító szélvihar és felhőszakadás (vízözön-szerű eső) is bekövetkezik.

A nyári csendes eső valamivel ritkább jelenség már júliusban és augusztusban, mint a megelőző nyárelei hónapokban. De nyár derekán is hosszadalmas, csendes esőt kell várunk, ha a következő gyanús előjeleket tapasztaljuk:

1. A derült égbolt tejfehér színeződése: már akkor eltűnik az égbolt kék színe, amikor semmi felhő nincsen még rajta. (Ha a furcsa szín délben jelenik meg és estére sem tűnik el, az különösen nyugtalanító előjel: nagyobb arányú, hosszú csendes esőzésre kell ilyenkor elkészülni lennünk).

2. A levegő átlátszóságának rohamos romlása: távoli tárgyak körvonalai először elmosódnak, fel-

ismerhetetlenekké válnak, azután egészen el is tűnnek.

3. Távoli hangforrások feltűnően jó meghallása: lásd erről bővebben a május—júniusról szóló részben elmondottakat.

4. Ideges emberek különösen nagyfokú nyugtalansága: még sokkal nagyobb mértékben mutatkozik, mint tavasszal.

5. Egészséges emberek nyugtalan álmai: mint tavasszal.

6. A dohány és az alkohol fokozott hatása az emberek szervezetére: rossz ízűnek találjuk a cigarettát, megárt és igen erős izzadást vált ki a mérsekelt italfogyasztás is.

A meglévő rossz idő tartós jellegű megmaradásának előjelei július—augusztusban elsősorban a következők:

1. Zivatar után csendes eső: a zivatar után szélvihar volt, de az már lecsillapodott, ellenben az égbolt mégsem derült ki, hanem egyenletes szürke felhőtömegből még órák mulva is egyenletes, csendes eső esik.

2. Lassú, fokozatos időromlás: ugyanúgy, mint május—júniusban.

A rossz idő megszűnésének legmegbízhatóbb korai előjelei nyáron is a tartós és erős északi szél, továbbá a szélirány eltolódása a Nap járásával ellenkező irányban, valamint a nappal és az éjszaka közötti hőmérsékletkülönbségnek a megnövekedése, továbbá a délután és alkonyatkor mutatkozó szivárványjelenség.

A szép idő további megmaradásának előjelei nyár derekán a következők:

1. Először is mindazok a jelenségek, amik a tavasszal érvényes szabályokban már szerepeltek: nevezetesen: a szél szabályos napi járása (nappali szélélénkülés, éjszakai elcsendesedés); a bőséges harmatképződés; a nem túl színes napnyugta; a nyugati látóhatár ezüstös fénysávja napnyugta után; a délelőtti keletkező és estefelé eloszló kis gomolyfelhők; a kéményfüst felszállása nappal és szétterülése alkonyatkor; nagymértékű hőfokkülönbség erdő és szabad mező között; a csillagok nyugodt fénylése; a magasan járó Hold szép tiszta fénye.

2. Ehhez járul még augusztustól kezdve a gyenge hajnali ködképződés völgyekben és vizek felett. (Ha a köd pár éjjelen át már megjelent és azután egy éjjelen elmarad, az időrosszabbodásnak az előjele.)

Ősszel, körülbelül augusztus utolsó tíz napjától kezdve, megint más jelenségekre kell figyelmet fordítanunk. Annakidején majd ezekről is meg fogunk emlékezni.

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése.

(Folytatás.)

A vállgallér hónalján — az előrészekén — 4—5 milliméter átmérőjű barnaszínű lemezgyűrűvel ellátott öt szellőztető lyuk van két sorban alkalmazva, olymódon, hogy az ujjabevarrástól lefelé kb. 3—4 cm távolságra levő felső sorban 3, ezektől lefelé kb. 3 cm-re levő második sorban pedig 2 szellőztető lyuk van. A szellőztető lyukak úgy a felső, mint az alsó sorban egymástól kb. 4—5 cm-re fekszenek.

Mindkét felső ujjarészen, az ujjak alsó végétől kb. 7 cm-re egy-egy, a vállgallér anyagából készült és táboribarna kelottal bélelt 18 cm hosszúságú, a hajtóka formájához hasonló nyílalakú s a nyíl végétől számítva 5 cm-re egy, a koronás középgomb (22 mm átmérőjű, naovságának megfelelő gomblyukkal ellátott ujjszűkítőpánt van az ujjak elülső varratába 5 cm szélességbe bevarrva. Az ujjszűkítőpánt nyílalakú, szabadon levő része egy koronás középgommbal van a felső ujjarészre rágombozva. Az ujjszűkítőpánt a szabad szélektől 1.5 cm-re körül van varrva.

Az ujjak elszűkítésére szolgál az alsó ujjarészekre varrt 1—1 koronás középgomb, melyek az ujjak hátsó varrásától az ujjak szélességének, illetve a csukló vastagságának megfelelően, 3—4 cm-re vannak felvarrva.

A zárójel között levő alábbi szövegrész csak a próbacsendőrök vállszalagja miatt marad érvényben.

(ad. 5. A vállszalagok: hajtóka posztóból, acélzöld alapon buzérvörös színben, toldás nélkül készülnek. Hosszméretük a test vállméretéhez, továbbá a jobb- és baloldali rendeltetésük szerint igazodik, s begombolásakor a nyakgallér bevarrásától 1 cm-nél távolabb nem lehetnek. Szélességük: 4—4.5 cm, a két hosszoldalukon, valamint a begombolásra szolgáló felsőrészüknél, szélességi irányban 1—1.5 cm-re gépvarrással vannak letűzve. A vállszalagok az ujjvarrásba vannak bevarrva és ettől a bevarrástól 1—1.5 cm-re gépvarrással a vállgallér vállához vannak letűzve és mindkét szélén záróöltéssel elreteszelve.

A jobboldali vállszalagnál, ennek letűzésétől 2—2.5 cm-re egy 0.7—0.8 cm széles, kétszeres vastagságú és kéziöltéssel összevarrt csukor van alkalmazva a vállszalag áthúzása és a válltekercs tartása végett. A csukor felvarrásának megerősítésére a vállgallér anyaga és a bélek közé posztóalátétet kell tenni. A vállszalag szabad és szögletes végén két gomblyuk van. Az egyik a vállszalag végétől 1.5—2 cm-re, a másik az első végétől 2 cm-re. Ha aláhajtjuk a vállszalag végét, a gomblyukaknak egymást fedniök kell. A gomblyukak kivarrottak, nagyságuk a vállszalagok begombolására szolgáló koronás középgommbhoz igazodik.

A baloldali vállszalag csukornélküli, nem visszahajtos és csak egy gommbal van ellátva.)

Altisztek részére a vállszalagok helyett válllapok vannak rendszeresítve. (Leírását lásd a köpenynél.)

ad. 6. A hordszalagok a vállgallér körgallérszerű hordására szolgálnak. A hordszalagok kész állapotban 4 cm széles egymástráthúzott kettősposztóból készülnek s felső végeik a nyakgallérilleszték varrásához olyképpen vannak hozzávarrva, hogy azok a nyakgallér belső oldalán a vállvarrás magasságában az alsó és felsőgallér közé kerüljenek. Hosszúságuk a testmérethez igazodik, de 65 cm-nél rövidebbek nem lehetnek. Mindkét hord-

szalag végződése sarkos és le van tűzve. A végüktől számítva — a hosszirányban — 2 cm-re a 2.2 cm átmérőjű ködiógombnak megfelelő egy-egy gomblyuk van kivarrva. A hordszalagok belső oldalán, azok végétől számítva — a gomb közepét véve irányadónál — 6 cm-re, ettől újból 6 cm-re, továbbá ettől az utóbbi gombtól 12 cm-re és ettől újabb 6 cm-re 1—1 (összesen 4—4 db), 2.2 cm átmérőjű 4 lyukas lapos ködió gomb van felvarrva, melyek a vállgallér hordszalagjainak a derékszíjon való átgombolására szolgálnak.

ad. 7. A vállgallér elő- és hátrészei, táboribarna színű klottal, az alatt gumirozott vízhatlan vászonnal van bélelve.

A táboribarna színű klot-bélés hossza a testmérethez igazodik oly módon, hogy a vesét és a farmedence csontjait feltétlenül takarja, egyébként a nyakgallér bevarrásától számítva köröskörül 50—55 cm-nél rövidebb nem lehet. A bélés felül az alsó gallér alá van illesztve, lent és fent pedig 1—1 cm aláhajtással letűzve.

A klotbélés alatt ugyanilyen méretű gumirozott vízhatlan vászon van ugyanúgy aláhajtva és beszegve, mint a klot-bélés. A kettős bélést úgy, mint a köpenynél, helyenként a vállgallérhoz kell rejtett öltéssel hozzáolteni. A vállgallér felakasztására a nyakgallér belső és hátsó közepén egy — kész állapotban 9 cm hosszú, kétsorososan 0.7 cm széles — táboribarna klot akasztót úgy kell alkalmazni, hogy az akasztó végei a nyakgallér posztóanyagába bejutva belül legyenek erősen bevarrva.

A vállgallérok hossza: a földtől felfelé mérve egysegesen 30 cm. Az alsó vége pedig nyitott széllel marad.

A vállgallér teljes bősége: alsó peremén mérve, 350—360 cm. Ez a bőség a testméretek szerint változhatnak ugyan, de ezt a méretet, mint legkisebb (minimális) méretadatot kell tekintetbe venni.

Az ujjas vállgallér viselési módja.

Gyalog legénységnél		Lovas legénységnél		
szolgálatban	szolgálaton kívül	szolgálatban		szolgálaton kívül
		lóval való kivételkor	gyalog	
Felöltve és begombolva a szelvény (kard, szuronyhüvely, járőr- és tölténytáska) felett,	Felöltve és begombolva,	ujjas vállgallér helyett köpeny		mint a gyalog legénység
vagy fel nem öltve hordszalagokkal (a tölténytáskák mellett) a derék-szíjra gombolva és hátton csüngve,	vagy fel nem öltve hordszalagokkal (vállon át a hónalj alatt áthúzva és a hát közepén összegombolva) a hátton csüngve.			
Az ujjas vállgallért karra fektetve vagy panyókára vetve viselni tilos.				

A vállgallér szélei, nyakgallérja, vállszalagjai, hordszalagjai, az elő- és hátrészek és a bélések összeállítását, illetve géppel való összetűzését oly módon kell eszközölni, hogy a varrás a szélektől, valamint a kettős varrás között 1—1.5 cm távolságra legyen. Az egyes

öltések távolságát akként kell szabályozni, hogy a 30/2×2 számú angol számozás szerinti táboribarna pamutgépvarró cérnából 1 cm-re legalább 5 öltés kerüljön. Az itt meg nem említett többi varrásokat gondos kézimunkával, sűrű öltésekkel kell eszközölni. A gomblyukakat géppel is ki lehet varrni, ha a gépvarrás sem a tartóságra, sem a külső csinra nincsen káros befolyással. Az összes gombokat 24/3×2 számú angol számozás szerinti táboribarna pamut kézivaró cérnával nyakhurkolással kell a leggondosabban felvarrni és a cérna végződését elvarrni. A cérna színe a vállgallér anyaga színének megfelelő és szintartó legyen, annál világosabb nem lehet.

Toldás csakis a nyakgallér belső részén és az alátéteknél van megengedve, még pedig mindenütt csak egy helyen, a nyaknál pedig csak a közepén szabad toldani. A nyakgalléron és az alátétek alatt betétvásznat is kell alkalmazni.

MENTE.

Az összes tisztek és a lovas csendőrök részére van rendszeresítve. A mente a derékből, az aljrészekből, az ujjakból, a lehajtó gallérból és a vállzsinórból áll. Méretei olyanok, hogy alatta a zubbony (társasági) is kényelmesen viselhető; hossza olyan, mint a zubbonyé, azaz lábközépmagasságig ér.

a) Lovascsendőr legénységi mente.

A derék a bélésvászonnal erősített két előrészből (mellrészből) és egy hátrészből alakul, melyek oldalrészek által vannak összekötve; elől a gallértól az aljig terjedőleg öt sötét kávébarna fém makkgomb és mellzsinór által zárható. A jobboldali előrész bélésében a gallér illesztéshelyétől 18 cm-nyire és a bélés szélétől 6 cm-nyire egy zseb van bélésvászonból beillesztve, melynek 15 cm széles torkolata egy kétrétben fektetett szövételen báránnyal van erősítve.

Az aljrészek hátul egy hasítékban végződnek. A mente hátul hátrésszinór dísszel van ellátva.

Mindkét aljrészen szövettől készült egy-egy zseb van ferde irányban alkalmazva, melyek torkolatai kétrétben fektetett, felül egyszerű, alul pedig hármaskarikát képező zsinórral vannak szegélyezve.

A derék- és aljrészek fehér szőrmés báránnyal vannak bélelve.

A mellrészek kívülről kávébarna gyapjúzsinórokcal és galambkosarakkal vannak díszítve.

A mellzsinórzat és a hátrésszinór dísz 8 mm széles, 4 mm vastag, lapos, sötét kávébarna színű gyapjú (vagy pamut) fonalakból vannak horgolva. A galambkosarak 30 mm átmérőjűek.

A bélésvászonnal bélelt ujjak két darabból vannak szabva és teljesen simák.

A lehajtó gallér a kétrétben fektetett bélésvászonbetét által erősített, kétrétben letűzött, menteszövettől készült galléraljból és a sötét kávébarna festett szőrméből alkotott gallérborításból áll.

A galléralj baloldalán nyakszalag van felvarrva.

A galléralj illesztékvarratán elől — a zsinór mellett — köpenyhurokkötés van. Ezen felül a gallérrészek belső oldalán egy 5 mm széles, négyélű, sötét kávébarna gyapjúzsinór mentekötő is van.

A bal vállon egy kétrétbe fektetett sötét kávébarna fonott gyűrűvel és kis gombbal ellátott vállzsinór van.

A tiszthelyettesek és alhadnagyok mentéjének zsinórzata és galambkosarai sötét kávébarna selyemből, a többieké pedig ugyanolyan színű gyapjúból készülnek.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

22. Kérdés. Egy helyben állomásozó honvédparancsnokság szolgálói jegyben megkeresi a főszolgabíró, hogy egy, a fogdában levő munkaszolgálatost, akit polgári ügyben ki kellett hallgatni, a községházára vezettessen elő. A főszolgabíró a szolgálati jegyet, az elővezetést elrendelő felhívással együtt, az őrsnek kiadja. Az elővezetendő munkaszolgálatos tisztí parancsnoka elrendeli a járőrnek, hogy a munkaszolgálatost megbilincselve kísérelje a kihallgatás helyére és vissza. Kérdés: felhívható-e a csendőrség tényleges szolgálatban álló katonái egyének őrkísérésére s ha igen, adhat-e a honvédparancsnokság a járőrnek utasítást arra, hogy az őrkísérést (elővezetést) hogyan foganatosítsa.

Válasz. A honvédség állományában levő, ténylegesen szolgáló katonái egyének (munkaszolgálatosok) őrkísérésére a csendőrség nem hivatott; ezt a honvédségnek a saját közgeivel kell foganatosítania. A csendőrség csak azokat a katonai egyéneket köteles — az átadás helyéig — kísélni, illetőleg elővezetni, akiket maga fogott el, vagy vett, elővezetés végett, őrizetbe. A Szut. 11. pontja szerint ugyanis azokra a szolgálatokra, amelyeknek elvégzésére más hatósági szerv vagy közeg hivatott, csendőrt alkalmazni nem szabad.

Rendszerint nincs is szükség arra, hogy honvéd egyének őrkísérését a csendőrség lássa el, mert erre a célra a honvédségnek (állomásparancsnokságnak) rendszerint elegendő legénység áll rendelkezésére. Ha kivételesen mégis előfordul, hogy főleg kikülföldített kisebb egységeknél, a honvéd parancsnoknak nem volna legénysége, amellyel az őrkísérést elláthatja, természetes, hogy a csendőrség azt nem fogja megtagadni, de ez csak kivételes eset lehet, nem válhat rendszerre. Ilyen esetben az elővezetés (őrkísérés) az illetékes honvédparancsnokság közvetlen utasítására is foganatosítható a Szut. 9. pont 1. bekezdése értelmében.

Ha a csendőrség akár katonai, akár pedig polgári egyént elővezetés (őrkísérés) végett átvett, eljárására a Szut. rendelkezései mértékadóak, arra tehát, hogy pl. az elővezetést miként foganatosítsa, sem a polgári hatóság, sem pedig honvéd parancsnokság nem adhat felhívást, illetőleg utasítást. (Lásd Szut. 13. pont 3. bek.)

A Szut. 12. pont 2. bekezdése szerint a közbiztonsági szolgálatra vagy egyes közbiztonsági szolgálati ténykedésekre vonatkozóan a csendőrségnek — saját előjáróin kívül — csak az előjárói minőségben fellépni jogosult csendőrségi feljebbvalói és azok a hatósági személyek adhatnak — saját hatáskörükön belül — felhívást, akik az 521. pont értelmében közvetlen felhívási joggal bírnak. E rendelkezés szerint tehát a m. kir. honvédség tisztjei vagy a csendőrral szemben feljebbvaló altisztjei közbiztonsági természetű utasítást a csendőrségnek nem adhatnak. Ha a csendőr tőlük mégis ilyen utasítást (parancsot) kapna és a parancs az utasítás rendelkezéseivel ellentétes, jelentse, hogy azt a Szut. hivatkozott pontja értelmében nem teljesítheti.

Az ilyen helyzet azonban rendszerint kényes, mert a honvédség tagjai a csendőrségi utasításokat nem ismerhetik olyan részletesen, mint a csendőr s megtörténhetik, hogy az utasítás (parancs) nem teljesítését a járőr részéről fegyelmeletlenségnek minősítik. De minden kellemetlenségnek elejét lehet venni, ha a járőr az illető honvédségi feljebbvalóval szemben katonás, tiszteletteljes magatartást tanúsít és a jelentést is olyan módon teszi meg, amilyen érintkezési módot a feljebbvaló és alantok között a Szolg. Szab. I. rész előír. A kellemetlenség rendszerint nem is a dolog lényegéből, hanem rendszerint abból szokott keletkezni, ha a járőr a meghagyás teljesítését tiszteletlen, fölényeskedő hangon, vagy a feljebbvaló tekintélyét sértő módon, mások jelenlétében stb. tagadja meg. Ezt feltétlenül kerülni kell, mert teljesen igaz van a feljebbvalónak, ha a csendőr részéről ilyesmit nem hajlandó eltűrni. Helyes magatartással a legkényesebb helyzeteket is simán meg lehet oldani, míg ezzel szemben a leghevesebb intézkedés is kellemetlen következményeket vonhat maga után, ha azt a csendőr helytelen módon alkalmazta.

23. kérdés. A járőr ismeretlen egyént igazoltat, aki a személyazonosságát különféle iratokkal igazolja. A nyomozó-kulcsban nem található, meghatározott bűncselekménnyel sem gyanúsítható. A járőrnek mégis gyanúja támad, hogy az igazoltatott álnevet használ és hogy az iratai hamisítottak vagy pedig nem az övéi. Ennek megállapítása végett az őrsön újnyomatot vesznek fel róla és beküldik Budapestre a csendőr összekötőtiszthez. Joga van-e az őrsnek az igazoltatottat ad-

dig visszatartani, amíg a beküldött újjelenomatra válasz érkezik? Ha ugyanis az őrsparancsnok őt szabadonbocsátja, megtörténhetik, hogy egy-két nap múlva az újjelenomatra azt a választ kapja, hogy el kell fogni, mert másnévű körzött egyénél azonos.

Válasz. A Szut. 322. pontja szerint az elfogott vagy elővezetés végett őrizetbe vett egyént az illetékes bíróságnak vagy hatóságnak mielőbb át kell adni és az elfogástól (őrizetbevételről) számított 24 órán túl nem szabad a csendőrség őrizetében tartani. Még kevésbé szabad ezen a határidőn túl őrizetben tartani azt, akinek elfogására vagy elővezetésére a 311., vagy 312. pontokban felsorolt indokok egyike sem forog fenn. Alnév használata a 312/16. pont szerint csak akkor ok az elfogásra, ha erre legalább is alapos gyanu van. Az egyszerű gyanu, vagyis a pusztá feltételezés, hogy valaki esetleg álnevet használ, sem őrizetbevételre, sem pedig elfogásra nem jogosít, csupán azt teszi lehetővé, hogy a csendőr az illetőt az őrsre vagy olyan helyre, ahol a személyazonossága megállapítható, elővezesse.

Kétségtelen, hogy az utasítás rendkívül rövidre szabja az időtartamot, ameddig az elfogott vagy elővezetett egyént a csendőrség őrizetében lehet tartani. De ha ezt az időtartamot egy-két nappal meg lehetne is hosszabbítani, a helyzetben nem sokat változtatna, mert a meghosszabbítás is csak az elfogott, illetőleg meghatározott büntetendő cselekmény miatt őrizetbe vett egyénekre vonatkozhatna, nem pedig olyanokra, akiket az őrs csupán személyazonosságuk megállapítása céljából kíván őrizetben tartani. A szabály ugyanis az, hogy ha a csendőrség olyan egyént vesz őrizetbe, akinek a személyazonossága ismeretlen vagy kétes, annak megállapítására legfeljebb 24 órát fordíthat, ennek leteltével pedig az illetőt át kell adnia a rendőri hatóságnak, esetleg azzal a jelentéssel, hogy az átadott egyén személyazonosságát a rendelkezésére álló idő alatt nem tudta megállapítani, vagy, hogy azt a felmutatott igazolások ellenére is kétesnek tartja. Az átadott egyén személyazonosságának megállapítására szükséges további intézkedéseket azután a rendőri hatóságnak (főszolgabírónak) kell megtennie.

A gyakorlatban természetesen más a helyzet. Ha valakinek a személyazonosságát a csendőrség nem tudta megállapítani, a főszolgabíró még kevésbé fogja tudni ezt megtenni, mert az ehhez szükséges központi nyilvántartások neki is rendelkezésre állanak ugyan, de részint személyzet-hiány, részint pedig egyéb, közigazgatási elfoglaltsága miatt az ilyen ügyekkel nem képes olyan behatáson foglalkozni, mint a csendőrség. Jobb tehát, ha ezt az adott lehetőségek szerint a csendőrség végzi el, a következőképpen:

Mindenekelőtt a csendőrség alaposan ismernie kell az igazoltatás gyakorlati tudnivalóit. Az igazoltatás ugyanis nemcsak abból áll, hogy a csendőr az igazoltatott egyént által felmutatott iratokat átvizsgálja, hanem abból is, hogy az iratokat felmutató személyt alaposan szemügyre veszi, kikerdezi és ennek eredménye szerint jó csendőrszemmel következtet, hogy az igazoltatást nyugodtan elfogadhatja-e vagy sem. A felmutatott iratok felületes megtekintése nem elég, sőt rosszabb a semminél, mert az esetleg rosszban járó igazoltatott egyén biztonságérzetét növeli. Az olyan csendőrt, aki alaposan igazoltat s főként, aki az igazoltatott egyéneket jól tudja kikerdezni, nem igen lehet falhoz állítani; akárhányszor igazolvány stb. mutasson is fel valaki, a jó csendőrt nem tévesztheti meg, mert az ügyes kérdéseire adott válaszokból mindjárt látja, hogy gyanús személlyel van-e dolga vagy sem.

Ez az ú. n. helyszíni igazoltatás a közbiztonsági szolgálat egyik legfontosabb ténykedése. Lapunkban ismételtelen közöltünk cikkeket, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkozva értékes gyakorlati útmutatásokat adnak arra, hogy a helyszínen miként kell igazoltatni. A közleményeket itt nem ismételtjük, de nem is szükséges, mert a csendőr-Btk. II. kötetének 1260–1263. oldalain erre részletes útmutatást találunk és foglalkozni fog az igazoltatás kérdéseivel a csendőr-Btk.-nak közelebből megjelenő III. kötete is, a kihágásokkal kapcsolatban. Nem lehet eléggé ajánlani, hogy a gyakorlatias oktatások során foglalkozzunk minél többet az igazoltatás helyes végrehajtásával, mert a tapasztalat bebizonyította, hogy ettől igen sok és a közbiztonságra igen hasznos gyakorlati eredményt lehet várni.

Mindenesetre a legalaposabb helyszíni igazoltatás mellett is megtörténik, hogy a csendőr az igazoltatott egyén személyazonosságát a helyszínen nem tudja megnyugtató módon megállapítani. Ilyenkor, ha gyanús személyről van szó, őt az őrsre elő kell vezetni.

Ha a személyazonosság megállapítása itt sem sikerül, legelőszőrűbb távbeszélőn, vagy ha ez nem lehetséges, akkor távirattal ahhoz az illetékes orshöz vagy rendörkapitánysághoz fordulni, amelynek területén az igazoltatott egyénnek állítólag állandó lakása van. A megkeresésben közölni kell, hogy a tudakolt egyén az őrsön őrizetben van, a megállapításokat tehát azonnal fogantatásitani és közölni kell. Ha ismertebb személyről van szó, a megkérdezett őrs vagy rendörkapitányság a választ esetleg azonnal is megadja. Az ilyen érdeklődésnek rendszerint megvan az az eredménye is, hogy az igazoltatott, látván, hogy az őrs alaposan utánajár a kilitének, ezt rendszerint be sem várja, hanem, ha addig álnevet használt, ezt beismeri, főként, ha nem követett el súlyosabb bűncselekményt.

Nincs akadály a annak, hogy az őrs az itt említett távbeszélő vagy távirati megkereséssel egyidőben az illetőről ujjnyomatot is vegyen fel és azt a legközelebbi vonattal azonnal elküldje az összekötőtiszt címére, függetlenül attól, hogy a válasz majd bevárható lesz-e vagy sem.

Ha távbeszélőn nem lehet érdeklődni, a távirati kérdésre pedig 24 órán belül nem érkezik válasz, az igazoltatott egyént — ha pl. csavargás miatt őrizetbe vehető — át kell adni a közigazgatási (rendőri) hatóságnak; a jelentésben jelettni kell, hogy az őrs az illető kilité iránt már érdeklődött, de még nem kapott választ, ezért kéri a hatóságot, hogy ha arra törvényes alap van, tartsa őt addig őrizetben, amíg a válasz megérkezik. Ha rendőri büntetőbíró az átadottat pl. csavargás miatt amúgyis néhány napi elzárásra ítéli, a kérdés megoldást nyer, mert ennyi idő alatt a válasz okvetlenül megérkezik.

Ha azonban az átadott személynek a hatóság részéről való további fogvatartására törvényes ok nincsen, akkor őt bizony szabadon kell bocsátani; csupán a tudakozódás eredményének bevétele címén nem lehet fogva tartani. Nem lehet ilyen esetben természetesen bevárni az ujjlenyomatra sem a választ, annál kevésbbé, mert ez olyan őrsöknél, amelyek Budapesttől távol fekszenek, esetleg 2–3 napig is eltarthat.

Ha az igazoltatott egyént szabadon bocsátottuk, a további eredmény már csak a véletlennek múlik. Lehet, hogy az esetleges elfogásra vonatkozó válasz már későn érkezik meg az őrsre. Hogy azonban erre az esetre is felkészüljünk, legelőszőrűbb ilyenkor úgy tenni, mintha minden rendben lenne, az őrs az igazolást elfogadta volna, de az elbocsátástól feltűnés nélkül meg kell tudni, hogy hova szándékozik menni. Nem bizonyos ugyan, hogy minden esetben igazat fog mondani, de az őrsnek mégis van legalább valami támpontja, hogy hol keresesse, ha a válasz folytán erre szükség volna. Egyebet nem lehet tenni.

Az ilyen eset azonban szerencsére nem nagyon gyakori, mert — ismételjük — ha a csendőr érti a dolgot és lelkiismeretes is, nem igen történik meg, hogy súlyosabb bűncselekményt követett egyének a csendőrség éberségét hosszabb időn át kijátszassák.

24. Kérdés. Egy kereskedő, akinek a szomszéd városban üzlete van, az őrs állomáshelyén fióküzletet nyitott, amelyben üzletvezetőként egy kikeresztelkedett zsidót alkalmaz. Az üzletvezetőül alkalmazott egyének ezenfelül festő, mázoló és fényképész iparigazolványa is van. Milyen jogszabály szabályozza a fióküzlet létesítését és abban üzletvezető alkalmazását?

Válasz. Az 1922: XII. t. c. 52. §-a, valamint a 78.000/1923. K. M. rendelet 120. §-a értelmében minden iparosnak joga van azon a községen kívül, amelyben üzlethelyisége van, tehát más községben is fióküzletet nyitni, de a fióküzletet illetően is köteles eleget tenni mindazoknak a követelményeknek, amelyeket a törvény az ipari tevékenység megkezdésére és gyakorlására előír. Vagyis az iparos (kereskedő) az iparjogosítvány alapján más községben nem nyithat fióküzletet, hanem az utóbbira az illetékes iparhatóságtól külön iparjogosítványt (iparigazolványt vagy iparengedélyt) köteles kérni.

A fióküzletben a tulajdonos, ha azt nem személyesen vezeti, üzletvezetőt köteles alkalmazni. Képesítéshez kötött iparnál az üzletvezető csak képesítéshez kötött egyén lehet. Minthogy a kérdésben sport-, rádió- és villamossági műszaki kereskedésről van szó, ez pedig nincs képesítéshez kötve, üzletvezetőül képesítéssel nem rendelkező egyén is alkalmazható.

Zsidó származású egyének üzletvezetőként alkalmazását az iparhatóságnak éppen úgy kell elbírálnia, mintha az üzletvezető önálló ipar üzletére kért volna iparjogosítványt. Az

1939: IV. t. c. 14. §-a szerint ipar gyakorlására zsidónak iparigazolványt, illetőleg iparengedélyt mindaddig nem lehet kiállítani, amíg az illető községben a zsidóknak kiadott iparigazolványok és iparengedélyek együttes száma a községben fennálló összes iparigazolványok és iparengedélyek számának hat százaléka alá nem esik. Nem esnek e korlátozások alá azok a zsidó származású egyének, akiket az említett törvény 1. §-a értelmében nem lehet zsidóknak tekinteni.

A kérdésben említett személyt azonban nem lehet üzletvezetőként alkalmazni, mert a 60.765/1897. K. M. és 11.466/1903. K. M. rendeletek szerint önálló iparos, illetőleg kereskedő, akinek saját üzlete van s azt személyesen vezeti, egyidejűleg más iparosnak vagy kereskedőnek üzletvezetője nem lehet. Az 1884: XVII. t. c. 46. §-ának, illetőleg az 1922: XII. t. c. 52. §-ának értelme és célzata szerint ugyanis az üzletvezetőnek állandóan a fióküzletben kell tartózkodnia s a fióküzlet vezetése kizárólagos feladatát kell hogy képezze, már pedig ennek a feladatnak olyan iparos, akinek magának is külön üzlete van, az utóbbi elfoglaltsága miatt nem tud megfelelni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A gyanúsított elárulja magát.

Beküldte: TÖMÖ IMRE ny. tiszthelyettes.

1936 őszén, egy hétfő délelőtt, panaszos jött a dunaszekesői őrsre és előadta, hogy előző nap délután és aznap reggel közti idő alatt a lakásuk bezárt szobájába valaki behatolt és az asztalfiókból, mely csak az általuk ismert módon volt nyitható, 760 pengő papírpénzt elvitt. Elmondta, hogy vasárnap ebédután a feleségével a Dunaszekeső-szigeten levő tanyájára ment a nős fiúk meglátogatása végett. Magát a szobát, melyben a pénzt tartalmazó asztal volt, külön nem zárták be, de a konyhaajtót, mely a szobába nyílt, bezárták és a kulcsot a konyhaajtó mellett levő kisablak alatti párkány mélyedésébe tették, az utcaajtó kulcsát pedig magukkal vitték.

A panasztétel reggelén feleségével hazaérkezve, semmi különösét nem vettek észre a lakásban. A konyhaajtó kulcsa is az általuk ismert helyen volt.

A pénz ellopására úgy jött rá, hogy hazaérkezésük után körülbelül 1 óra múlva a község házára akart menni adófizetés végett és az asztalfiókból az adókönyvet és a szükséges pénzt elő akarta venni. Az asztalfiókban első pillanatban semmi különösét nem észlelt, az adókönyvet megtalálta, a pénz azonban a legszorgosabb kutatás dacára sem került elő.

Megállapítottam, hogy a panaszosnak a feleségén és az említett nős fián kívül más családtagja nincsen, így házi lopásról nem lehet szó, a panaszos pedig senkire sem gyanakodott.

A lopás nyomozására magamat vezényeltem ki. A helyszíni szemlét a lakás telkét körülvevő kerítésen kezdtem meg. A telek teljesen körül volt kerítve, a ház északi szomszédja felé egy nyílás volt a kerítésen vágva s arra az elzáró deszka úgy volt

odatéve, hogy amikor a nyíláson valaki átment, ezt az ajtófélfét egyszerűen csak arrább tolta.

Ezután magát az épületet tekintettem meg, de azon sem lehetett semmi különöset felfedezni. Így hamarosan a kulcs elrejtésére szolgáló ablak alatti nyílást tekintettem meg, amely úgy el volt rejtve, hogy ismeretlen csak véletlenségből talált volna rá. Gyanus körülményt itt sem tudtam felfedezni. Utána a konyhaajtó zárát leszereltem. Megállapítottam, hogy idegen kulcs nem járt abban, mert semmiféle elváltozás nem volt a zárban.

Ezután az asztal került sorra. Az asztal érdekes szerkezetű volt. Zárallatott fiókjá volt ugyan, de a panaszos előadása szerint már évek óta zárva volt, mert a kulcsa elveszett. Az asztalfiók aljából egy faecap nyúlt fel az asztal fedőlapjába, amelyen az asztal fedőlapja forgott. Az asztalba tehát úgy nyúltak be, hogy az asztal fedőlapját az egyik sarkánál fogva oldalt nyomták. Így az asztalfiókhoz sem használhattak senki álkulcsot, mert a fiókot a faecap miatt úgy sem lehetett volna kihúzni. Magam is csak a panaszos útmutatására tudtam hozzáférni az asztalfiók tartalmához.

A helyszíni szemle megejtése után a panaszosztól a szomszédjai után érdeklődtem. Egyikére vonatkozólag előadta, hogy körülbelül 10 éve nem beszélnek, így egymáshoz nem is járnak át. Ezt a szomszédját a helyszíni szemle alapján már figyelmen kívül is hagytam, mert azt láttam, hogy a lopást csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén követhette el.

A másik szomszédjára előadta, hogy azokkal jó viszonyban van, többször átjárnak egymáshoz beszélgetni, egyet-mást kölcsönkérni. Nem az utcán keresztül, hanem a kerítés nyílásán járnak át egymáshoz. Erre a szomszédjára nézve előadta, hogy özvegy Dér Jánosnének hívják* s egy 17 éves fia van, akit Dér Pálnak hívnak. Az özvegynek 40 hold földje van és egy eselédet tart, akit Kaszás Istvánnak hívnak. Amikor megtudtam, hogy Kaszás István Dérné szolgája, mindjárt meg is kérdeztem a sértettet, hogy a pénz ellopásával nem gyanúsítja-e Kaszás Istvánt, vagy Dér Pált? Ugyanis Kaszás orvvadász, koresmás és verekedő ember volt. A sértett Dér Pál tettességét kizártnak tartotta, de Kaszás Istvánnal szemben sem észlelt olyan jelenséget, ami a gyanúsításra okot szolgáltatna. A konyhaajtókulcs helyét a sértett szerint Dér Pál semmi esetre sem ismerhette, a pénz holtartását azonban láthatta, mert a lopás előtti héten az anyja részére 10 pengőt kért kölcsön s Dér előtt vette ki a pénzt az asztalfiókból. A hét végén pedig ugyancsak Dér Pál hozta vissza a kölcsönkért pénzt s annak szemeláttára helyezte vissza az asztalfiókba. Megkérdeztem, hogy a pénz ellopását kinek mondta már el? Löbl Jenő kereskedő feleségének, felelte a panaszos.

Elgondolva minden eshetőséget, arra a megállapodásra jutottam, hogy a lopást csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén követhette el. Feltevésemet azzal láttam igazoltnak, hogy a behatolásnál és a pénz ellopásánál a tettes semmiféle erőszakot nem alkalmazott. Ha pedig a konyhaajtó kulcsának rejtékhelyét az idegen véletlenül fel is fedezte volna, az asztalfiókba simán úgysem tudott volna benyúlni, mint ahogyan nekem sem sikerült az.

A nyílt nyomozás azonnali megindítását nem láttam célszerűnek, mert a panaszos egyetlen papír-

pénzén sem volt olyan különleges jellegzetesség, amely a felismerésre alkalmas lett volna. Feltevéseim alapján csak gyanúsítani tudtam, de elsősorban egy igen jómódú család gyermekét, akinél, ha akad is pénz, még nem sokat jelent. Tartottam attól, hogy a nyílt fellépéssel az igazi tettest figyelmeztetem a veszélyre s alkalmat adok a pénz elrejtésére. Tudtam, hogy a közelben keresendő tettes előbb-utóbb elárulja valamiképpen magát s ha nyitva tartom a szememet, észre kell ezt vennem.

A sértettnek és Löbl Jenőnének meghagytam, hogy a lopást ne közöljék senkivel. Meghagytam a sértettnek azt is, hogy ha valaki érdeklődne az ottlétnök oka felől, mondja azt, hogy favásárlás végett jelentünk meg a lakásán s az érdeklődők nevét közölje velem.

Ezután a községben levő koresmárosokat jártam végig és megkértem őket, hogy Kaszás István és Dér Pál költekezését kísérik figyelemmel s minden adatot jegyezzenek fel. De éppígy figyeljék a többi látogatójuk költekezését is. Az okot nem közöltem velük.

A lopást követő harmadnap este a sértett megjelent az őrsön és tudatta velem, hogy aznap Kaszás István érdeklődött nála, hogy „István bátyám, hétfőn a csendőrök miért voltak maguknál?” Azt felelte, hogy fát akartak venni, de nem tudott velük megegyezni. Észrevette azt is, hogy a lopás utáni napon, amikor a járőr eltávozott már tőle, Kaszás és Dér hosszasan sugdolódzott valamit a szomszéd — Dérék — kertjében, ahonnan jól láthatták a járőr megjelenését és távozását.

Pár nap múlva sorba jártam a koresmárosokat és a megfigyeléseik eredménye után érdeklődtem, sajnos, eredmény nélkül.

Kaszás és Dér ebben az időben özv. Dérné Duna-szekcső szigeti tanyáján tartózkodott, ezért úgy irányítottam a szolgálatot, hogy a tanyán gyakran megjelenhessek és a két fiatalemberrel foglalkozhassam. Első alkalommal este érkeztem a tanyába. Úgy Dér Pált, mint Kaszás Istvánt ott találtam. A beszélgetés igen vontatottan ment és hol egyik, hol a másik tűnt el rövid időre a szobából. A pénzlopást egy szóval sem említettem. Következő alkalommal már sokkal nyugodtabbak voltak és Kaszás István már egész kedélyesen elbeszélgetett velünk. A harmadik alkalomkor Kaszás már tíz kilogramm halat ajánlott fel az őrsnek ajándékképpen. Ugyanis Kaszás István egy halastó felügyelője volt. Kaszás ajánlata érdekelt, mert burkolt megvesztegetés féltét éreztem benne. A felajánlott halat úgy fogadtam el, hogy majd megbeszéljük a viszonzás módját és majd izenetet küldök, amikor az őrsre lehet szállítani. Ezzel azonban egyre késtem.

Nemsokára Dunaszekcső községben országos vásár volt, amely november 5-ére, vagyis a nevemnapjára esett. A vásárgyeleti járőrök ellenőrzésére egyedül indultam szolgálatba. Úgy 11 óra körül Kaszás odajött a vásárban hozzám és azt mondta, hogy ma van a nevemnapja, hát jó lenne ma beszállítani azt a 10 kg. halat. Azt mondtam, hogy a vásárra való tekintettel a nevemnapját nem ma, hanem holnap fogom megtartani s ezért a halat is másnap délután 2 órára küldje a laktanyába. Láttam Kaszáson, hogy valamit mondani akar még, de nem tudja elkezdeni. Ezért, hogy teljesen megnyerjem bizalmát és eloszlassam minden aggodalmát, meghívtam őt is

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

a névnapomra, amit egyébként természetesen nem tartottam meg. Kaszáson láttam, hogy megkönnyeb-ből s rövid beszélgetés után egyszer csak azzal állott elő, hogy holnap akkor Nádý István ellen (ez volt a sértett) egyúttal feljelentést tesz rágalmazás miatt, mert azt híreszteli a faluban, hogy a pénzt ő lopta el. Kaszás kijelentése igen meglepett. Tisztában voltam vele, hogy a sértett erről senkinek említést nem tett. Kaszást megnyugtattam, hogy majd elintézem az ügyet. Érdeklődtem még, hogy ki mondta neki, hogy Nádý őt pénzlopással gyanúsítja? Ezt megmondani nem tudta, azt felelte, hogy Nádý majd megmondja. Kaszás magatartása nagyon gyanús volt s már biztosra vettem, hogy legalább is része volt a lopásban.

A vásár után a sértettel értekeztem, aki megerősítette feltevésemet, hogy a lopásról eddig senkinek sem tett említést.

Másnap korán reggel Horváth Mihály törzsőrmestert Meződi Ferenc csendőrrel Kaszás István vadházastársa lakásának átkutatására rendelt ki, magam pedig Szabadi Ferenc csendőrrel Kaszás István őrizetbevételére mentem ki. Horváth törzsőrmesternek meghagytam, hogy a községi előjáróság közbenjöttével Kaszás vadházastársának lakásán minden gyanús tárgyat vegyen őrizetbe s a község-házára szállíttassa be, Kaszás vadházastársát és annak anyját pedig kísérje a község-házához.

En Kaszást özv. Dér Györgyné lakásán találtam meg. Közöltem vele, hogy most a Nádý István elleni panaszát akarjuk elintézni, jöjjön velünk a község-házára. Kaszás örömmel jött. Kikérdezésem-ben már nagyon is érintettem a pénzlopást, mert Kaszás még mindig nem tudta megmondani, hogy kitől hallotta, hogy Nádý pénzlopással gyanúsítja őt.

Sok mindenre kitértem, úgy, hogy Kaszás nyugtalan lett és szeretet volna szabadulni. Elérkezett-nek láttam az időt arra, hogy közöljem vele, hogy a lopás megtörtént és az elkövetésével őt gyanúsítom. Erre azzal a meglepő kijelentéssel állt elő, hogy azon a bizonyos vásárnap estén, amikor a lopás történt, egész este a Puskás korezmájában volt. Ezt tanukkal is tudja igazolni. Megkérdeztem tőle, hogy honnan tudja azt, hogy vásárnap és éppen este követték el a lopást, mert ezt eddig még senki sem tudta. Zavarba jött, de talált erre is feleletet. Azt mondta, hogy a vásárnapot csak véletlenségből említette, azt pedig, hogy a lopás ideje estére esett, onnan gondolja, hogy nappal lopni vajmi ritkán szoktak.

Már delet harangoztak, amikor a másik járőr Kaszás vadházastársával és annak anyjával a község-házára érkezett. Horváth törzsőrmester jelentette, hogy gyanús tárgyakat talált Kaszás vadházastársának lakásán. A két nő a pénzlopásról semmit sem akart tudni. A szoba egyik sarkába állítottam őket, Kaszást pedig úgy kísértettem a járőrtársammal egy másik szobába, hogy ezen a szobán kellett átmennie. Így a vadházastársát és annak anyját meglátta.

A járőr, mint gyanús tárgyat, egy Werndl pus-kát és több, vadászfegyverbe való töltényt vett őrizetbe. Ezeket abba a szobába vitettem, amelyikben a kikérdezés folyt és az egyik rendőrágy takarója alá rejtettem. Ezután Kaszást ismét behívtam a szobába kikérdezése végett. Közben a rendőrágy takaróját lassan kezdtem felhúzni, mely alól a Werndl-

puska tűnt elő, később pedig a vadásztöltények. Itt megálltam és megkérdeztem Kaszást, hogy húzzam-e tovább? Kaszás azt mondta, hogy most már látja, hogy hiábavaló minden tagadás, mert a nyavalyás asszonyok bizonyára mindent beismertek, így beismeri, hogy Nádý Istvántól a pénzt ő és Dér Pál közösen lopták el. Elmondta azt is, hogy a pénzt a két asszony rejtette el. Ekkor a két asszonyt hívtam be, akik most már beismerték, hogy a pénzt valóban ők rejtették el, csak arra kértek, hogy hagyjam őket egy kis ideig magukra a szobában és akkor elő fogják adni. Ebbe természetesen nem mentem bele, így kénytelenek voltak előttem előadni. A meglevő 230 pengő papírpénz Kaszás vadházastársa anyjának kontyából került elő egy kis rongydarabba csavarva.

Kaszás István részletesen elmondott mindent. A felbujtó Dér Pál volt, aki adósságba keveredett. Dér látta, hogy Nádý hol tartja a pénzt s rábeszélte őt, hogy együtt lopják el. Vásárnap este, amikor Nádýék távol voltak, végre is hajtották a lopást. A pénzen Dérék istállójában osztzkodtak. A Dér-fiú azt mondta, hogy csak 700 pengő volt az asztalliókban. Ebből ő 350 pengőt kapott. Így nézete szerint nem 760, hanem csak 700 pengőt loptak el. Elmondta még, hogy a lopás elkövetése után, amikor a járőr Nádý Istvánnál megjelent, Dér Pállal együtt várták, hogy az ő kikérdezésükre is sor kerül, ezért a pénzt a Dunaszekeső-szigeten lakó vadházastársához küldte, Dér Pál pedig ugyancsak az édesanyja Dunaszekeső-szigeti tanyáján a gémeskút koloncán levő rossz fazék fenekében rejtette el. A lopás utáni napon, amikor a járőr Nádý Istvánéktól eltávozott, kíváncsi volt, hogy miért voltak ott, így kedden reggel megkérdezte Nádý Istvánt erre vonatkozólag. Mivel Nádý azt mondta, hogy favétel végett járt ott a járőr, úgy gondolták, hogy Nádý nem fedezte még fel a lopást. Amikor egy hét múlva sem hallottak semmit, a vadházastársa 6 malacot, vedret és edényeket vett, amire 100 pengőt elköltöttek a pénzből. Koresmában egy krajcárt sem költött, nehogy feltűnjék. Amikor első ízben szolgálatban megjelentem náluk, azt hitték, hogy a pénzlopás ügyében kerestem őket. Azért járkáltak ki a szobából, mert Dér Pál a pénzt a rossz fazékból kivette és az istállóban a jászolágas és deszka közé rejtette. Mivel a pénzlopásról említés nem történt, megnyugodtak és a következő alkalommal, amikor ismét megjelentem, a halat is felajánlotta, mert úgy gondolta, hogy az ajándék felajánlásával mentesül a következmények alól. Amikor még a nevem napjára is meghívtam, az aggodalma teljesen eloszlott és azért mert előállani azzal, hogy Nádý Istvánt rágalmazásért feljelenti. Ugyanis a vásár előtt pár nappal Nádý — annak dacára, hogy kioktattam — ha nem is nyíltan, de említést tett neki, hogy: „Van itt valamelyik szomszédomban valami szarka, aki a házamba bejár, de majd a csendőrök egyszer elveszik a kedvét“. Ő ezt magára értette. A nagy beszélgetés közben talán észre sem vette, hogy egy 2 évvel ezelőtt elkövetett betöréses lopást is beismert. Elmondta, hogy akkor is célzásokat tett Nádý az ő bűnösségére s ő akkor is rágalmazásért akarta feljelenteni Nádýt, mire az inkább elhallgatta és letagadta a lopást. Azt hitte, hogy most is így lesz. A betöréses lopást is részletesen elmondta. Ott is Dér Pál volt a társa és Nádý pincéjéből loptak seprópálinkát.

Egyébként Nádý ellen most már csak azért is feljelentést akart tenni, mert már idegesítette őket, hogy Nádý nem tett feljelentést a pénzlopás miatt, holott nagyon jól tudták, hogy arra Nádýnak már feltétlen reá kellett jönnie, így már a nyomozásnak is meg kellett volna történnie. Mivel tervük az volt, hogy a nyomozás megtörténteig költekezni nem fognak, hogy a gyanút magukra ne irányítsák, szerettek volna túl lenni.

Kaszás elmondta azt is, hogy Dér Pál Weisz gabonakereskedőtől a lopás elkövetése előtt egy hónappal 200 pengőt vett fel előlegként azzal, hogy arra az édesanyjának van szüksége és majd búzáat fognak érte szállítani. Weisz adott is pénzt, azonban erről Dér Pál az édesanyjának sohasem szólt. Lehet, hogy a lopott pénzből a Weisz-féle tartozását is kiegyenlítette.

Weisz gabonakereskedőt kikérdeztem, ki így adta elő az esetet és hozzáfűzte, hogy kb. 2 héttel ezelőtt Dér Pál a 200 pengőt visszahozta azzal, hogy most már nem adnak el búzáat, így az édesanyja a pénz visszaküldi.

Ezután Dér édesanyját kérdeztem ki, aki a Weisz-féle pénzműveletről semmit sem tudott.

Most már Dér Pál kikérdezésére kerülhetett a sor. Eleinte még így is tagadta, hogy neki a lopásban része lett volna, de a bizonyítékok hatása alatt csakhamar beismert mindent úgy, mint Kaszás. Azt azonban ő sem akarta tudni, hogy milyen összeget loptak el. Azt állította, hogy csak 600 pengő volt az asztalfiókban. Erre azt mondtam neki, hogy ha a pénzét egészében elő nem adja, akkor világos nappal tartok náluk házkutatást, hogy lássa mindenki a faluban, ha pedig előadja az elrejtett pénzösszeget, akkor este a sötétben mehet a járőr kíséretében a lakására és a pénzt előveszi. Megígérte, hogy a lopott pénzt mind átadja. Este Dérrel a lakásukra mentem, ahol arra kért Dér, hogy egyedül mehessen a padlásra és ő majd lehozza a hiányzó 100 pengőt. Ebbe természetesen nem egyeztem bele, hanem vele együtt felmentem a padlásra, ahol a tetőlecezet és az egyik szarufa közül elővette a pénzt, ami azonban nem 100, hanem 210 pengő volt. Így az egész összeg megkerült.

Ezután beismerte a két évvel azelőtt elkövetett betöréses lopást is.

Érdekesen bontakozott ki ennél a nyomozásnál az eredmény. Nem a szokásos formákat látjuk, az azonnali kikérdezéseket, házkutatást, hanem — kellő bizonyíték, gyanú hiányában — a környezetfigyelést, a tapogatózást feltűnés nélkül, hogy a tettes meg ne tudhasson semmit. A bizonytalanság nyugtalanná, idegessé teszi a tettesek egyikét s ebben a lelkiállapotában olyanokat csinál és mond, amivel elárulja magát az éberrel figyelő csendőr előtt. Nem egyedüli eset ez, tapasztalt nyomozók sok olyan esetet ismernek, amikor a tettes nem bírta idegekkel a bizonytalanságot, a nyomozásra várakozást, melyen minél előbb és minden áron túl szeretett volna esni. A lélek rejtelseibe világít be a gyanúsítottnak ez a nyugtalansága, mely a gyilkost, gyújtogatót, betörőt gyakran visszakényszeríti a helyszínre, máskor meg olyan tettekre vagy kijelentésekre ösztönzi, melyek minden óvatosság mellett is rávallanak bűnére.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Balogh János tiszthelyettes (I. ker.), 1891—1907-ig szolgált,

Gábor Kálmán csendőr (IV. ker.), 1886—1888-ig szolgált,

Kardos Mihály törzsőrmester (VI. ker.), 1901—1923-ig szolgált,

Lukács György törzsőrmester (V. ker.), 1912—1929-ig szolgált,

Szabó János I. tiszthelyettes (III. ker.), 1888—1914-ig szolgált,

Szigeti István tiszthelyettes (I. ker.), 1892—1916-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléüket!

HIREK

Vitéz MARSOVSZKY ENDRE

Igazgatója volt annak a nyomdavidálatnak, amely több mint egy évtizede szerető gonddal állítja elő a *Csendőrségi Lapokat*. Ennek a gondos munkának leglelkesebb intézője volt, a vele együtt töltött idők arról győzték meg, hogy a *Csendőrségi Lapok* a szívéhez nőttek. Azt mondhatjuk, hogy munkatársunk volt, minden lapszámot, képeinket személyes ügyének tekintette. A testülettel más vonatkozásban is összeköttetésben állott, az ő irányítása alatt készült többi között legutóbb a Szervezeti és szolgálati utasításunk utánnyomása, azelőtt pedig a nyomdai szakkörökben is feltűnést keltett Csendőr Btk. hatalmas két kötete.

Öszinte, lelkes jóbarátot veszítettünk el benne és ezért legyen szabad a koporsójánál is kifejezésre juttatott együttérzésünk mellett e hasábokon is megemlékezni kiváló barátságáról, izzó magyar voltáról, igazi úri lényéről és a hivatás fáradhatatlan katonájáról, akit fiatalon kellett elveszteni családjának, magyar testvéreinek, barátainak, az újságok és a nyomdászok nagy táborának.

Kegyelettel őrizzük emlékét.

FELHÍVÁS. Felhívjuk azokat a próbacsendőröket, akik az ungvári és nagyváradai iskolából most mentek ki örsökre, hogy a „Csendőrségi Lapok” zavartalan küldetése végett nevüket és pontos címüket jelentsék be hozzánk sürgősen.

92.579 pengő^t adott a honvédség és a csendőrség az árvízkarosultaknak. A magyar sajtó egyik tekintélyes tagja így ír erről: ... az emberen átszalad a meleg érzés, amely jobban átjűti, mint egy hosszú megható történet. Dicső honvédségünk és kakastollas csendőrségünk tagjai nem elégedtek meg azzal az áldozathozattal, amelyet mind az árvízkarosultak életmentő munkájában, mind a visszaszerzett területeken véghezvittek: még külön is ki akarják domborítani azt, hogy ők is a magyar nép gyermekei s adományukkal sietnek gyarapítani azokat a pengőket, amelyek a magyar társadalom tagjainak impozáns együttérzéséből immár túlhaladják a lavalay gyűjtött összeg nagyságát. Tisztelegve, szeretettel állunk meg a vérünkkel való magyar honvédek és csendőrök mélyen emberi rokonszenve, áldozatossága láttára és büszke, lelkes érzéssel köszönjük meg innen, a napi események robotos regisztrálása közben azt, amit ennek az összegnek felajánlásával és amit ezen kívül életük feláldozásának kockáztatásával tettek a sokat szenvedett, de a szebb és jobb magyar jövő felé bizalommal tekintő népünk érdekében. Napjaink történetének száguldó iramában néhány pillanatra mindenkit megállít ez a szívet gyönyörködtető esemény.

Szolgálati könyvek

magánrendeléseinek lebonyolításával a Csendőrségi Lapok szerkesztőségét bízta meg.*

Közljük bajtársainkkal, hogy ezidőszert a
Próbacsendőrök Tankönyve
és a

Szervezeti és Szolgálati Utasítás (Szut.)
van raktáron készletben.

Előbbi 6 füzetből áll és pedig:

Szolgálati szabályzat I. rész, (kivonat);

Büntető törvénykönyv, (kivonat);

Kihágásokat megállapító törvények és rendeletek (Törvényes rendelkezések gyűjteménye),

Az őrszolgálatkezelési utasítás, közigazgatási határozmányok, illetményszabályok és a ruhagazdálkodási utasítás, (kivonatok),

a bűnügyi nyomozás,
a magyar történelem.

Ennek a könyvnek az ára: 4.— P.

Egyes füzetek nem rendelhetők!

A Szervezeti és Szolgálati Utasítás az igen sok helyesbítés miatt már nehezen használható, eddigi Szut.-nak az új (után-)nyomása.

Ennek a könyvnek az ára: 2.20 P.

Ezeket a könyveket csak a pénz egyidejű beküldése mellett lehet nálunk megrendelni. Más rendeltést nem vehetünk figyelembe. A pénzt bianco csekkklapon (25.342. csekkszám, számlatulajdonos: Csendőrségi Lapok) kérjük beküldeni és a csekklap hátlapján a rendelő pontos címét (név és rendfokozat, állomáshely és utolsó posta) kérjük feltüntetni.

Egy csekkklapon többet is rendelhetnek.

A rendeltetést postafordultával szállítjuk.

* L! az 1941 március 15-11/1941. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 581.528/20.—1941. H. M. rendeletet.

Honvédségi Közlöny 21. szám. Személyes ügyek. A m. kir. belügyminiszter úr *Fekete László* őrnagy ősi magyar nemes-ségét és nagy-iványi nemesi előnevét használatához való jogát igazolta. 22. szám. Személyes ügyek. A Kormányzó Úr Ö Fő-méltósága legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy *Horkay József* őrnagynak, a világháborút követő események következtében elintézetlenül maradt kitüntetését javaslata alapján háborús érdemei utólagos elismerésül *Dicső* Elismerése tudtul adassék. Egyidejűleg megengedni méltóztatott, hogy eme *Dicső* Elismerés látható jelét a magyar koronás bronz érmet — a hadiszalagon a szalagra feltűzött kardos bronz katonai érdemérem kisebbített alak-jával viselhesse. Nyugállományba való helyezés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr 1941 június hó 1-ével nyugállományba helyezte *Jávor István* századost, a saját kérelmére elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján.

Csendőrségi Közlöny. 19. szám. Sertés forgalmának és levágásának újabb szabályozása. Tűzfiaellátás biztosításának újabb szabályozása. Kárpátaljai területen a községnevek meg-állapítása, továbbá a közigazgatási kirendeltségek és a já-rások jelenlegi területi beosztása. Az ország egyes területén a kétévesnél fiatalabb úszók levágásának tilalmazása. 20. szám. Az Erdélyi Emlékérem alapszabályai és végrehajtási-határozmányok. Katonadíj-szabás kiterjesztése a Taracvölgyi és Görgényszegi erdei vasutak vonalaira. Lakások és más he-lyiségek fűtése céljából történő tüzelőanyagbeszerzés korlá-tozása.

Életmentés. 1941 április 27-én egy 8 és egy 13 éves fiú játszott Nagyváradon, a Körös folyó partján. Közben a kisebbik lába alatt megcsúszott a laza talaj és a kisfiú a folyóba esett. A hullámok csakhamar elsodorták. Ezt látva az idősebb fiú, nyomban öccse után ugrott, de az ár őt is elsodorta. A Körös partján többen sétáltak, akik segítségért kezdtek kiabálni. Éppen a helyszín közelében járt *Farkas János* próbacsendőr, a nagyváradi csendőrszolgálat hallgatója, s midőn meghallotta és látta, hogy mi történt, habozás nél-kül leoldotta a derékszíját és ruhástól belevetette magát a 2 méter mély, sebes folyású folyóba, hogy a gyermekeket kimentse. Az idősebbiket sikerült is kimentenie, de az ifjáb-bikat a víz elsodorta és belefulladt. A parton összegyűlt több száz főnyi tömeg lelkesen megéljenkezte a bátor élet-mentő próbacsendőrt. Fiatal bajtársunk csak a kötelességét teljesítette, de a bátorságnak és önfeláldozásnak olyan foká-ról tett tanúságot, hogy büszkének vagyunk rá. Parancsnok-sága kitüntetésre hozta javaslatba.

Számvivő altiszti tanfolyam vizsgája. 1941 május 19-én vizs-gázott Budapesten, a Bőször-ményi-úti csendőrlaktányában a számvivő altiszti tanfolyam 39 törzsrőrmester hallgatója. A vizsgán *vitész Nemerey Márton* altábornagy, a m. kir. csendőr-ség felügyelője elnökölt. A vizsgabizottság tagjai *vitész Vadász István* ezredes, a bel-ügyminisztérium VI/b. osztá-lyának vezetője, *vitész Sellyey Vilmos* ezredes, a honvédelmi minisztérium 20. osztály vezető-jének helyettese és *Czegledy Jenő* alezredes, a tanfolyam parancsnoka voltak. A szám-

vivő altiszti tanfolyamot *Kovács György* II. törzsrőrmester végezte elsőnek. A hallgatók június 1-én beosztási helyeikre bevonulnak.

Adomány. *Ambrus Antal* ny. áll. csendőr tiszthelyettes, szegedi lakos, Erdély felszabadulásának emlékére 70 pengőt küldött a szerkesztőséghez, mely összegből 17 P 50 f.-t a „*Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra*“, 17 P 50 f.-t a *Bel-ügyminisztérium „Erdélyért“* alapjára és 35 pengőt Gyergyó-szárhely községben lakó egy legszegényebb és legtöbb gyer-mekes özvegy családjának kérte megküldeni. Az adomá-nyokat rendeltetési helyükre juttattuk. Öreg bajtársunknak pedig ezúton mondunk köszönetet szép és nemes elhatározá-sáért.

Fegyverhasználat. A csengeri őrs egyik járőre május 20-án Ura községben, főszolgabírói felhívás alapján — az árvízveszély elhárítása végett — egy árkot akart kinyittatni. F. Nagy János urai lakos a járőr intézkedéseinek ellenszegült, mire a járőrvezető nevezett ellen szuronyfegyvert használt. A sérülés 8 napon belül gyógyul.

Vigyázz a fogolyra! A 91. sz. Ny. é. 5. tételszáma alatt tárgyalt *Berkovics Józsefet* a volóczi őrs elfogta és nyomozás végett a csapi őrs járőrének átadta. Berkovics a Volóczi Szolyva felé közlekedő személyvonat WC. ablakán keresztül május 11-én megszökött a csapi őrs járőrétől. — Ugyancsak megszökött a rákoskeresztúri őrs járőrétől *Sárközi István (Pityu, Matyi)* 19 éves cigány, akit az őrs betöréses lopás miatt elfogott és megbilincsel.

Csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Kökényesi István és Horváth Pál cső. együtt 10 P, Varga János thtts. és Rimaszécsi Barnabás cső. együtt 5 P, Szécsi Károly cső. és Olasz Lajos prb. cső. együtt 20 P, Szabó-Erdélyi Vilmos nt. thtts. és Dudás József cső. együtt 68 f., a *szekesfehérvári II. kerületben:* Molnár József tőr. 3 P 79 f., Tóth Lajos cső. és Utasi József prb. cső. egyenkint 7 P 46 f., Takács József II. thtts. 19 P 91 f., Széla Imre, Szatmári Antal tőr. egyenkint 4 P 62 f., Szabó Lajos I. őrm., Pöntör János cső. egyenkint 4 P 61 f., Dorogi Mihály őrm., Vig Ernő cső. egyenkint 21 P 80 f., Polgár János tőr., Csenki Sándor cső. egyenkint 2 P 50 f., Takács Sándor II. tőr., Varju István őrm. egyenkint 12 P 41 f., Balázs Sándor tőr., Horváth Gyula cső. egyenkint 2 P 48 f., Deák Mihály tőr., Fejes József őrm., Nyitrai Imre, Bozókai Pál cső. egyenkint 1 P 24 f., Kovács Albert, Gallai Péter cső. egyenkint 4 P 97 f., Hegedüs Ferenc, Kósa Kálmán, Szakonyi Kálmán, Semsei László cső. egyenkint 2 P 50 f., a *szombat-helyi III. kerületben:* Pál Ferenc I. őrm., Remete Károly cső. egyenkint 12 P 41 f., Horváth Lajos I. őrm., Farkas Imre prb. cső. egyenkint 2 P 50 f., Vida Sándor, Regős Agoston, Elekcs István őrm. együtt 13 P 69 f., Vitai Pál tőr., Cseh János őrm. egyenkint 50 f., Böröndi Gyula tőr., Burun József cső. együtt 8 P 96 f., Fehér Gyula őrm., Várfi András cső. együtt 11 P, Borbás György, Varga János cső. egyenkint 12 P 44 f., a *pécsi IV. kerületben:* Lorányi Vilmos thtts. 1 P 66 f., Béli Mihály thtts., Gombos Gyula prb. cső. együtt 12 P 36 f., *Illés József I. thtts. 24 P 88 f., Somodi Pál thtts., Kriskó Lajos cső. együtt 124 P 28 f., Horváth György III. tőr., Csermely János cső. együtt 14 P 90 f., Keszthelyi György thtts., Várnagy János I., Bakó Gábor tőr., Tuboly István, Horváth István cső. együtt 24 P 85 f., a szegedi V. kerületben:* Cs. Kovács János thtts., Tóth Antal prb. cső. együtt 5 P, Fodor Miklós thtts., Papp Mihály cső. együtt 5 P 16 f., Dobó József tőr., Fejes Antal cső. együtt 29 P 70 f., Hódi Sándor tőr., Molnár Lajos cső. együtt 8 P 44 f., Köse Mihály tőr., Halmi Dezső őrm. együtt 24 P 75 f., Fekete Miklós thtts., Zöldesi Mihály cső. együtt 2 P, Papp László, Nagy József cső. együtt 7 P 35 f., Molnár Imre tőr., Rácz József cső. együtt 2 P, a *debreceni VI. kerületben:* Bodnár József tőr., Csekegyi László prb. cső. egyenkint 1 P 75 f., Horváth Sándor, Fecske Lajos cső., Pozsár Ferenc prb. cső. egyenkint 50 f., Joó János tőr., Miklósfalvi János cső., egyenkint 2 P 48 f., a *miskolci VII. kerületben:* Monostorszegi József őrm., Ragó János cső. együtt 5 P, **Mészáros László őrm., Fodor István cső. együtt 59 P 64 f., Lénárt Mátyás thtts., Csörgő István cső. együtt 27 P 88 f., Ferenc Mátyás thtts., Józsa Mihály őrm., Domán Ferenc, Gulyás Márton cső. együtt 23 P 88 f., Kertész Mihály thtts., Damvóber József cső. együtt 14 P 88 f., a *kassai VIII. kerületben:* Gaál László tőr., Kiss József cső. egyenkint 3 P 09 f., Pataki József tőr., Tóth József cső. egyenkint 73 f., Eesedi Lajos tőr., Fekete Károly cső. egyenkint 3 P 14 f., Borbély Győző thtts. 3 P 15 f., Volonecz Ferenc cső. 3 P 14 f., Lengyel Imre tőr., Uhrin Vilmos prb. cső. egyenkint 6 P, Pongor Sándor, Szőke István cső. egyenkint 2 P 04 f., Lengyel Imre, Jászai Csinka Ferenc cső. egyenkint 2 P 04 f., Lengyel Imre, Jászai Gábor cső. egyenkint 4 P 15 f., Nagyfejő János tőr., Nagy János cső. egyenkint 51 f., Szabados István tőr., Zöldi János cső. egyenkint 7 P 76 f., Meggyes Lajos cső., Stummer Ferenc prb. cső. egyenkint 10 P 50 f., Kovács Pál tőr. 8 P, a *kolozsvári IX. kerületben:* Adász István, Hegedüs József prb. cső. egyenkint 1 P 25 f., a *marosvásárhelyi X. kerületben:* Kovács Gyula, Marton Ambrus cső. egyenkint 4 P 40 f., tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.**

Ki tud róla. *Farkas Ádám* volt nyárádretemei őrsbeli őrmestert, aki Ács József volt 62. gy. ezredbeli tizedessel 1919 április 1-én a szovátai román csendőrsöt lefegyverezte, keresi a marosvásárhelyi csendőrsztály parancsnokság. — *Kozma József* ny. tiszthelyettes, aki legutóbb Kömlön volt őrsparancsnok, keresi Papp István törzsőrmester, Kassa. Aki tud valamit Kozmáról, közölje Papp törzsőrmesterrel.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5, fszt. 2. és Dél József ny. thtts Rákosszentmihály, József-u. 74.

Tízezernél több bajtársunk

olvassa a Csendőrségi Lapokat, viszont hatszáznál több új csendőrsparancsnokság működik a visszacsatolt keleti, erdélyi és déli országrészekben, amelyeknek könyvtára a Csendőrségi Lapokat nélkülözni kénytelen. A szerkesztőség csak néhány tartalék-példány Csendőrségi Lapokkal rendelkezik. Ezért azzal a kéréssel fordulunk bajtársainkhoz, hogy azok, akiknek birtokában nélkülözhető Csendőrségi Lapok vannak, küldjék el nekünk, illetve erdélyrészi őrsaink számára. Nem fontos, hogy teljes évfolyamokat kapjunk, egyes példányokat is örömmel veszünk. Mi azokat évfolyamokba rendezve küldjük el az új alakulatoknak. Főleg 1940. és 1939. évfolyamú lapokat kérünk, de régebbieket is szívesen veszünk. Aki óhajtja, annak a beküldés költségét megküldjük, ha megírja, mennyi költség merült fel. Kérjük bajtársainkat, támogassanak teljes szívvel ebben a törekvésünkben.

Újabban a következők küldték be nélkülözhető Csendőrségi Lapjaikat: Sasady Arthur ezredes, Orbán László alezredes, nemes Deseő Sándor alezredes, Bogsányi József őrnagy, vitéz Király Gyula őrnagy, Berendy János őrnagy, Szenczi Feőrdős Gyula százados, Lengyel László százados, Bariss Árpád ny. tábornok, dr. Demkovits Leó ny. kir. ügyész, debreceni csendőr altiszti társalgó, Kalmár Péter tiszthelyettes (Debrecen), Baczonyi Jenő tiszthelyettes (Egyek), Csendőrs Gyulavári, Cigánd, Budaőrs, Dés, Bácsalmás, Fadd, Párkány, Gyalog tanosztály Tata, Osztályparancsnokság Marosvásárhely, Papp Imre ny. alhadgy. (Hódmezővásárhely), Kasza Lajos tiszthelyettes (Szin), Fenyves Lajos törzsőrmester (Csobányos), Bőse István csendőr (Nemesvid), Deák Albert I. tiszthelyettes és Molnár Miklós csendőr (Lakihegy), Hatvani István csendőr (Huszt), Madaras Gábor tiszthelyettes és Mándoki József csendőr (Mezőberény), Jablonkay István törzsőrmester és Kocsis Antal csendőr (Újkigyós), Farkas Imre cső. (Izsák), Virág István II. tiszthelyettes, Nagy Sándor II. törzsőrmester, Németh Sándor I., Köfalvi Pál és Kövesdi Sándor csendőrök (Bucatelep), Csoma Károly tiszthelyettes, Marosfi Károly törzsőrmester, Csermely József, Kiss Kálmán őrmesterek, Balogh Sándor, Szegő Ferenc, Gál István csendőrök, Sipos István és Oltványi József prb. csendőrök (Békés), Imre József tiszthelyettes (Brénnbergbánya), Dobó József törzsőrmester, Miklós István csendőr és Nagy István prb. csendőr (Füzesgyarmat), Bányi István tiszthelyettes, Rábai György, Kovács Imre csendőrök és Répási Lajos prb. csendőr (Vésztő), Gáspár Lajos tiszthelyettes, Balogh István törzsőrmester és Puha Dénes prb. csendőr (Szeghalom), Monostori Lajos csendőr (Jászkarajenő), Romvári György csendőr (Endrőd), Pálfi Gergely tiszthelyettes és Papp András prb. csendőr (Doboz), vitéz Erdélyi István, Kulcsár Imre alhadnagyok, Rétháti István, Sándor János törzsőrmesterek, Varga József II. őrmester és Dani Imre csendőr (Orosháza), Halász József csendőr (Pusztakengyel), Lőrinc Sándor csendőr (Csallóközarányos), Simon József II. tiszthelyettes (Akali), Lajkó Mátyás csendőr (Bodzásujlak).

SZEMÉLYI HIREK.

Elöléptetések. *A budapesti I. kerületben.* Őrmeisterekké: Horváth József VI., Győrei József, Egyed Pál, Horváth Imre, Böresök Péter, Szöllősi József, Horváth Gáspár, Kökényesi István, Zámboi József, Kovács Gyula, Borsányi János, Juhász Gyula, Rózsahegy József, Haraszti Géza, Dalnoki József, Nagy Pál II., Hegyvári Pál, Babos István, Kasza Albert, Solymosi Károly, Keszthelyi Pál, Kalotai Ferenc, Esküdt Imre, Dinnyés János, Boza János, Szepesi Imre, Kiss István III., Garaczi Antal, Pákozdi Gyula, Bérczesi János, Csikós Péter, Kelemen István, Bognár Imre I., Csizmadia Balázs, Vigvári György, Fehér Kálmán, Bagdi Lajos, Endrődi Imre, Mészáros József, Koppány Bertalan, Konec Elek, Szigetvári Lipót, Hunteleki József, Juhász Antal, Szamos István, Rózsa István, Tari József, Békefi Mihály, Kis. M. Kálmán, Bőze Jenő, Solymosi Kálmán, Kálmán Vince, Gulyás János csendőrök; *a székesfehérvári II. kerületben.* Törzsmesterré: Földesi Elek őrmester; Őrmeisterekké: Pásztor László, Fenyvesi József, Élő Lajos, Angyal Ferenc II., Szabó József V., Tompa Lajos, Vass Ferenc, Süttő Pál, Herczeg Ferenc, Gerencsér Sándor, Zolyomi István, Móczár Lajos, Zalka János, Vázsonyi János, Zsupán Miklós, Simon Imre, Solymos János, Vázsonyi Vencel, Dobos Pál, Fülöp Sándor, Rákóczi József, Rózsahegy Ferenc, Nyerges József csendőrök; *a szombathelyi III. kerületben.* Törzsmesterré: László Gábor őrmester; Őrmeisterekké: Solymosi Gyula, Mészáros Gyula I., Kapuy Károly, Süle Gyula, Boros Gyula, Havasi János, Magyarlaci János, Élő János, Horváth Béla I., Várhelyi József, Egervölgyi István, Csizmazia Endre, Kunsági János, Peszle Ferenc, Szöllös Sándor, Török Sándor I., Párkányi István csendőrök; *a pécsi IV. kerületben.* Őrmeisterekké: Zengő Károly, Bognár József, Takács István II., Iván Károly, Tuboly István, Bognár István, Siklósi Mátyás, Békési János, Bede Antal, Puskás Antal, Kenyeres Miklós, Molnár Ernő, Fegyveres Lajos, Szabó Sándor V., Hegyháti József, Lukács Ferenc, Szebeni János, Jankó Simon, Kovács József IV. csendőrök; *a szegedi V. kerületben.* Őrmeisterekké: R. Szabó Imre, Csete Ferenc, Urbán László I., Papp Imre I., Sárai Mihály, Lukács Ferenc, Harangzó András, Fürjesi Ferenc, Balogh Imre, Kaszab József, Tóth András, Péter István, Harkai Dezső, Horváth Lajos V., Gyarak Mihály, vitéz Váradi József, Illés Ferenc, Karcu József, Pozsonyi László, Fehérvári József, Nedves György, Bácskai József, Újvári Jenő, Tóth József III., Dobó István, Varga András Muci András csendőrök; *a debreceni VI. kerületben.* Törzsmesterré: Gy. Balogh István őrmester; Őr-

mesterekké: vitéz Tarczali János, Pala Imre, Szucsányi Béla, Bánföldi György, Gábor István, Harmati Pál I., Gál István II., vitéz Nagy Imre, Honvéd Sándor, Elek Sándor II., Borszéki Antal, Kiss Kálmán I., Hanzséros István, Varga István, Árva István, Gyergyószegi Miklós csendőrök; *a miskolci VII. kerületben.* Őrmeisterekké: Kalmár Vincze, Balázs Sándor, Tiszay László, Lucskai József, Dósa Lajos, Váradi György, Biró János II., Pataki Pál, Szelei István, Takács Gyula, Sáfrány József, Horváth Imre, Tóth Lajos III., Új István, Révész Imre, Fejér Ferenc, Kalas Károly, Béres János, Kovács József II., Tamás Ferenc, Hósi József, Szalai László, Takó Zoltán, Antal István, Kővári Lajos, Tormási Imre, Dajka József csendőrök; *a kassai VIII. kerületben.* Törzsmesterré: Simon Benedek, Berényi Lajos, Nyírfalusi Pál őrmesterek; Őrmeisterekké: Seres János, Hugai István, Nagy György, Módos Imre, Szegedi Ferenc, Miglécz Béla, Dajka István, Legényei Antal, Bernáth András, Varjasi János, Veres László, Pinczés Ferenc, Pocsai Gyula, Maczkó Ferenc, Takács Jenő, Pálfalvi György, Komlósi Miklós, Hordós István, Somogyi Pál, Sipos László, Mészáros István, Fekete István I., Molnár Lajos I., vitéz Ladányi Zoltán, Ignáth Márton, Czeglédi Gergely csendőrök; *a kolozsvári IX. kerületben.* Őrmeisterekké: Németh Ferenc, Ösz György, Szalai István, Orbán József, Hernádi István, Birta András, Guba Lajos, Jánosa István, Pető Sándor, Haris Lajos, Kövesdi Ilés, Kiss Farkas József csendőrök; *a marosvásárhelyi X. kerületben.* Törzsmesterré: Vitas József őrmester; Őrmeisterekké: Magda József, Bolvári András, Pásztor József, Márton Béla csendőrök, előléptek.

Diszcrem odaitélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a pécsi IV. kerület állományába tartozó Kovács Ferenc II. szv. tiszthelyettes részére 35 évi hű szolgálatokért a *Diszcrem* odaitélte.

Új szakasziparancsnokok. *A budapesti I. kerületben:* Laczkó József I. alhadnagy; *a miskolci VII. kerületben:* Ferenczi Márton tiszthelyettes, a szakasziparancsnoki teendőket ellátásával megbízták.

Új őrsparancsnokok. *A budapesti I. kerületben:* Révész János, Erdélyi János tiszthelyettes; *a székesfehérvári II. kerületben:* Ruzsa János, Hörömpöli Lajos, Várnagy István, Fehér Pál, Ács József, Kőszegi Károly, Tölgyes István, Bődös Antal, Simon Gábor, Elekes János tiszthelyettes, Farkas

Vásároljunk

BUTORT

a legmegbízhatóbb kivitelben

a **Köztisztviselők Szövetkezete Butorosztálya**-nál
Bpest, VIII., József-krt 70.

A csendőrség tagjainak kedvező fix. felt.

Csendőrijárőr

éjjeli portyázásain csak

Pertrix

elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

IRODABUTOROK

a legmegbízhatóbb kivitelben méltányos áron

Bertalan

butoraktárban nagy választékban

Bpest, VII. Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 223-131.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”

R. T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.**EXAKTA**

A sokoldalú egyszemű
tükörreflexkamara a
csendőrség munkájára is
kiválóan alkalmas: Re-
dönyszer 1/1000-12
másodpercig, önkí-
oldás, csatlakozás vil-
lanófényfelvételhez,
körresek közeli felvé-
telek számára. (Ujle-
nyomatok stb. lény-
képezésére). Is-
mertetés díjtalan!

Dresden-Striesen 878.
Magyarországi vezérkép-
viselő: **Kulhanek**
H. A. Budapest, V.,
Bálvány-utca 24. szám.

László I. törzsrőmester v.; a pécsi IV. kerületben: Sándor János II., Szanda Pál, Tóth György III., Szabó Ferenc II., Tihanyi Imre, Lakatos István, Varga József IV., Horgos György, Pataki István II., Kerekes Antal, Agoston József II., Fehér József II., Cserti János, Tóth János IX., Birkás István, Molnár Ferenc tiszthelyettes, Papp József V., Németh Imre IV. törzsrőmester v.; a debreceni VI. kerületben: Kiss Antal I., Kapás József, Székely Antal, Molnár Sándor II., Virág István II. tiszthelyettes; a miskolci VII. kerületben: Madaras Lajos, Baráti János, Virág József, Endrefalvi András, Veréb Béla, Fejes József, Deák István tiszthelyettes, Simon Zsigmond, Lövész József törzsrőmester v., őrsparancsnokká kinevezettek.

Új alesoportvezető. A kassai VIII. kerület állományába tartozó Szegedi Mihály tiszthelyettest nyomozó alesoportvezetővé kinevezték.

Házasságot kötöttek. A székesfehérvári II. kerületben: Pigi Ferenc őrmester Molnár Arankával Tatán, Horváth Dezső őrmester Sztruhár Ilonával Oroszlányon, Őri Kálmán őrmester Seres Matildával Kömlődön; a szombathelyi III. kerületben: Sebesi János törzsrőmester Győrvári Herminával Dénesfán, Molnár István II. őrmester Németh Máriaival Kis-szentgróton, Lantai Dávid törzsrőmester Mátyás Vilmaival Lepsényben; a pécsi IV. kerületben: Csillag Vendel törzsrőmester Garai Katalinnal Beremenden; a szegedi V. kerületben: Török Ferenc őrmester Faragó Idával Hódmezővásárhelyen; a debreceni VI. kerületben: Erdélyi Antal törzsrőmester Seprenyi Margittal Komádiban, Tárnok Sándor törzsrőmester Gacsai Etellel Tiszasszentimrén; a miskolci VIII. kerületben: Madarász Péter őrmester Kardos Katalinnal Turán, Nagy István II. őrmester Biró Emiliával Füzesabonyban, Kiss Áron őrmester Nádasdi Margittal Homokterenyén; a kassai VIII. kerületben: Vadnai Lajos törzsrőmester Fonyban, E. Dürög János őrmester Hegedűs Juliannával Püspök-ladányban.

Született. A budapesti I. kerületben: Boros Miklós szv. tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Katalin leánya, Farkas István II. tiszthelyettes feleségének István-Gergely fia, Hidi Miklós csendőr feleségének Margit és Klára leányai, Barsi István őrmester feleségének István-Bálint fia, Csató István tiszthelyettes feleségének István fia, Joó Miklós törzsrőmester feleségének Mária-Magdolna leánya, Plesa András csendőr feleségének Szonny leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Rác Ferenc I. tiszthelyettes feleségének Miklós fia, Halász Károly tiszthelyettes feleségének Ferenc-József fia; a szombathelyi III. kerületben: Marton György őrmester feleségének Erzsébet-Mária leánya; a pécsi IV. kerületben: Vének Mihály törzsrőmester feleségének Mária leánya; a miskolci VII. kerületben: Gólya József őrmester feleségének Sarolta leánya, Szakál Elemér tiszthelyettes feleségének

Edit-Terézia leánya, Galambos István törzsrőmester feleségének Attila-Rezső fia, Sándor Mihály őrmester feleségének József-Mihály fia, Söti János tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Julianna leánya; a kassai VIII. kerületben: Szabadós Dezső tiszthelyettes feleségének Dezső fia, Kolozs Sándor törzsrőmester feleségének Julianna-Ilona leánya, Szilágyi János I. törzsrőmester feleségének Árpád-Tivadar fia; a kolozsvári IX. kerületben: Losonczy József tiszthelyettes feleségének Anna-Mária leánya, Csizmadia Antal törzsrőmester feleségének Erzsébet-Agnes leánya, Szóráth Mátyás tiszthelyettes feleségének Piroska-Magdolna leánya, Pandur János tiszthelyettes feleségének Mária-Ibolya leánya, Kardos József tiszthelyettes feleségének Zsuzsanna-Izabella leánya, Székely János I. tiszthelyettes feleségének Katalin-Etelka leánya, Csordás Sándor őrmester feleségének Sándor-Gyula fia.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átészolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasábsan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

Amerikai rendszerű

IRODABUTOR

ipari és kereskedelm kft.

Budapest, VIII., Magdolna-u. 6/a. Tel.: 143-932.

Mindennemű irodabutor raktáron. Kizárólag saját gyártmány.

„PATYOLAT“

KÉZMOSÓSZERREL mossuk kezeinket!

Minden nehezen lemosó piszkok könnyen lemosható. Kátrány, szurok, olajfoltok stb. Kéz finomságát elősegíti. Szabó-dal-ma, törv. védve. Ára 20 és 26 fillér. Kapható minden üzletben. Kérjük! PATYOLAT VEGYIPAR BUDAPEST, II. GÖRGEY ARTUR-UTCA 26 Telefon: 857 405.

Világhírű Merinofort nemes-spórás juhsajtot szállít; karikákban, dobozban szeletelten és vajjal passzírozott állapotban. Minden mennyiségben szállítunk I-rendű Merinó-juhtúrót.

Spöttle Testvérek

bődönben és cellophánban adagolva. Merinofort Juhsajtgyára Továbbá körözött Merinó juhtúró és kevertúró rendelést veszünk fel tetszés-szerinti csomagolásokban. Budafok, Tóth József-u. 21 Telefon: 269-705

EREDETI STEYR WAFFENRAD

kerékpár teljes felszereléssel, (elsőrendű gumikkal, csengővel, pumpával, bőrtáskában elhelyezett szerszámokkal).

Készpénz ára 210 pengő. 12 havi részletre

(csak a csendőrség véglegesített tagjainak) 225 pengő.

Luxus kivitelű kromozott Styria Dinamó-lámpa, teljes készlet 24 P.

A kerékpárral együtt rendelve 12 havi részletre 25 pengőért

megrendelhető a

CSENDŐRBOLTBAN. Bpest, XII. Böszörményi-út 19/a.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetében válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válasz-bélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Házasulandók figyelmébe. 1. A nősülési kérvény mellékleteinek bélyegkötelezettségéről útbaigazítást adtunk 1940. évfolyamunk 599. oldalán „Egervölgye“ jelige alatt. 2. Nem

hinnénk, hogy az oldalági rokonnak 20 évvel ezelőtt elkövetett bűncselekménye a nősülés szempontjából akadályt képezne. Egyébként a kivizsgálás során állapítják meg, hogy a körülmények nem teszik-e aggályossá az engedély megadását.

Cs. A., Ungvár. A Nyomozati értesítő „Értesítések“ rovatában közöltetjük. Egyenesen oda kellett volna küldeni.

Vadvirág. A Felvidéki Emlékereim odaítélésére a csapat-test (ezred) parancsnokságok (csendőrségnél a csendőrkerületi parancsnokságok) voltak illetékesek. Minthogy Ön a kérdéses időben még a honvédségnél szolgált, szolgálati úton terjeszse elő kérvényét volt ezredparancsnokságához és kérje igényjogosultságának megállapítását.

21. gy. Előbbi üzenetünk vonatkozik Önre is. A jelentet-tekre tekintettel terjesszen kérvényt elő szolgálati úton a H. M. úrhoz és csatolja hozzá a volt ezredparancsnokságtól kapott értesítést.

D. S., Csekefalva. A kéredezett cím: Budapest, V., Szent István-körút 3., IV. em. 31.

Kakuk. 1. Forduljon felvilágosításért a járási vitézi hadnagyhoz. 2. Több hasonló nevű van, de köztük egy sincs, aki a jelzett őrsön szolgált, vagy őrmester lenne. Valami tévedés lehet a dologban. Írjon részletesebben, hogy utánanézhessünk.

Kölözna. Hat szolgálati év leteltével kérhet igényjogosultsági igazolványt. Ön tehát 1942. október 16-án. A honvédségnél szolgált idő is beszámít ebbe. Már a folyó évben is több üzenetünk van erre nézve. (A Cs. L. 64., 175., 241. oldalán.)

Délvidék visszatért. 1. Lexikon választ kap. 2. Ténylegesen szolgáló katonák és csendőrök illetményeik után polgári egyházi adót nem fizetnek, ha azonban ingatlana van, az után megadóztatják. Jelentse be szolgálati úton a kerületi parancsnokságnak. 3. Az 1931. évi 8. sz. Cs. L.-ban közzétett 112.349/VI. b. 1931. sz. B. M. körrendelet alapján a szerződéses polgári orvos nem kötelezhető arra, hogy a családtagokat is díjmentesen megvizsgálja vagy gyógykezelje. A gyakorlatban sok helyen megteszik szívességből. A családtag után fizetett orvosi kezelési költség megtérítését nem kérheti. Ha pedig kórházi ápolásban részesül a családtag, a kincstár a felterült költségekből csupán napi 1 pengőt térít meg.

Bármely márkás RÁDIO vételénél forduljunk bizalommal

Gazelli Árpád céghes

Kolozsvár, Mátyás király-tér 2. városháza. Villanyzerelés, rádió javítások és alkatrészek, csillárok. Kedvező fizetési feltételek.

Pontos szolgálathoz pontos órát,

arany, ezüst és kőszert vásároljunk

Gede Lajos

órás- és ékszerésznél

SZÉKESFEHÉRVÁR,

ZITA KIRÁLYNÉ ÚT 2. SZÁM

Optika

Foto cikkek

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.

DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBARAI

FÉNYKÉPEZÉSHEZ

KODAK FILM

MINDIG A LEGJOBB ÉS LEGMEGBÍZHATÓBB!

H. A. ny. törm., Kisnyír. A jelzett község a Bánátban van, még nem került vissza. Levelét eltettük és felhasználjuk.

Orgonanyílás. Az 1. számú Függelék az „A-57.” jelzetű Nősülési szabályzathoz az 5. oldalán tartalmazza, hogy milyen mellékletek szükségesek a nősülési kérvényhez. Uzentük már s most is csak azt mondhatjuk, hogy aki nősülni akar, tanulmányozza át a szabályt, anélkül nem tudhatja, hogy mik a követelmények. Ha új órson nincs ilyen szabály, kérjék el rövid használatra régi órától. Egyébként kérdésére feleletünk: a csendőr szülei is felajánlhatják az anyagi támogatást s ebben az esetben az ő vagyonukról kell helyhatósági bizonyítványt csatolni.

Á. I., Bácsalmás. A tervezett tanfolyam a közbejött események miatt későbbi időre tolódott el. A pályázókat értesülésünk szerint nemsokára értesítik kérvényük sorsáról.

Palics-fürdő. 1. A közlekedési tanfolyam júniusban kezdődik. 2. Az eljegyzés sem időhöz, sem bejelentéshez kötve nincs. Magánügye, de egészen természetes, hogy csak olyam nőt jegyezhet el, akit mint csendőr biztosan el is vehet.

Arad. Kérheti szolgálati úton a H. M. úrtól, esetleg megkapja. A Bolgár Háborús Emlékéremre nem tarthat igényt ezen az alapon.

M. I., Máramarosziget. Szolgálati úton kell kérnie a H. M. úrtól és csatolni édesatyja halotti anyakönyvi kivonatát.

Topolya, Hunyadi-u. 1. I. A régi pancsovai szárny iratai nincsenek meg. Forduljon a szegedi csendőrkerületi parancsnoksághoz, esetleg ott van valami abból, amire szüksége van. 2. Visszavételre nem számíthat.

I. I., Kézdivásárhely. 1. Minthogy Ön 1934. I. 1. után lépett be a csendőrséghez, a honvédségnél teljesített szolgálata a megszakításra való tekintet nélkül beszámít. Maga a megszakítás időtartama természetesen nem számítható be. 2. A neve nincs vastagabb betűvel szedve. Erősebb nyomás következtében feketébb és vastagabbnak látszik az egész sor.

20-40. Királyhágó. Bizony kényes kérdés ez, megnyugtató választ alig adhatunk. A kivizsgálás hivatott arra, hogy teljesen világos képet nyújtson a döntésre hivatott parancsnoknak. Elég sok jónevű családban van az érdemes család-

tagok mellett kevésbé érdemes, megtévedt is. Minél nagyobb és megsegényítőbb a családra nézve az illető bűne s minél közelebb áll rokonság tekintetében az arának kiszemelt nőhöz, annál kevesebb a remény a nősülés engedélyezésére. Érzés dolga ez. Érezni kell a csendőrnek is, hogy hol van az a határ, melyen túl a családot a közvélemény jóhírének már nem tartja, jobban mondva, amikor a család már indokoltan szégyenkezhet a megtévedt családtag miatt. Nekünk az érzésünk az, hogy az Ön esetében így áll a dolog. Arra nem számíthat a csendőr, hogy állandóan ott szolgáljon, ahol a felesége állásban van. Amíg a szolgálat érdeke megengedi, addig igen.

Csendőrszobor. Ha azonos azzal a K. L. akkori csendőrrel, akinek a rangja 1932. V. 1.-ben volt megállapítva és 1937-ben a tiszalöki órson teljesített szolgálatot, 1937. VII. 29-től X. 1-ig pedig a gödöllői órsra volt vezényelve, akkor Önre vonatkozik a kerületi nyilvános dícséret. Ha nincs bevezetve az okmányaiába, jelentse az órs a szárnyparancsnokságnak intézkedés végett.

Szebb jövőt. 1941. Túl általánosságban fogalmazta meg a kérdéseit, ezért nem tudunk válaszolni. Kérdéseire az egész törvényt ismertetnünk kellene, amire nincs helyünk, de meg-történhetnek, hogy éppen arra nem válaszoltunk, amit tudni akar. Írja le az esetet részletesen, amellyel kapcsolatban valamit tudni akar és a kérdéseit az ismertetett esetre vonatkoztatva pontonként tegye fel. Így könnyebben tudunk válaszolni.

Papagáj. 1. Nyilvánvaló, hogy a leltározó tévedett, az ilyen tévedés pedig nem büntetendő cselekmény, annál kevésbé, mert a leltározásnál az érdekelt is jelen volt s azt ellenőrizhette. Nem tudjuk, milyen alapon gondol csalásra, mikor itt arról szó sem lehet. Ne avatkozzék az órs a dologba. 2. Legfeljebb a Kbt. 122. §-ába ütköző kihágásról lehet szó a vadaskert tulajdonosa részéről, ami azonban természetesen nem érinti a polgári per útján érvényesíthető esetleges kártérítési kötelezettségét. Ha a vaddisznót a köz-ség belterületén ütték agyon, azé, aki agyonütötte. 3. Bekérített kert nem vadászterület: az oda betévedt vadat a kert tulajdonosa lőfegyver használata nélkül elpusztíthatja. Az elejtett vad tulajdonjoga is őt illeti. 4. A fehér vászonn

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrfejjel szép kivitelben monogrammal 14 pengőért 3 havi részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF
Budapest, IV., Régi posta-utca 10. sz.

76. Jótékony célú magy. kir. állami sorsjáték.

FŐNYEREMÉNY 40.000 ar. pengő
24.000 nyeremény 348.000 P. értékben.

Nyeremények:

- 20.000 ar. P.
- 10.000 ar. P.
- 2-szer 5.000 ar. P.
- 4-szer 2.500 ar. P.
- 6-szor 2.000 ar. P.
- 29-szer 1.000 ar. P.

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.

HÚZÁS JÚNIUS 5-ÉN.

Sorsjegy árak: Egész: ar. P. 3,— Fél: ar. P. 1.50
Kapható minden osztálysorsjegytárolásnál, valamint az összes dohánytözsdékben.

A Foncière Általános Biztosító Intézet életbiztosítási kötvénye

- a vonatkozó kormányrendelet értelmében - teljes fedezetet nyújt a

háborús események

folytán bekövetkező halál esetére is. Felvilágosítást a központ: **Budapest, V., Sas-utca 10-12.** és az ország jelentősebb városaiiban lévő képviselők nyújtanak.

Kerékpár, Írógép, Rádió és Gramofon

legolcsóbban **„Varga József-nél**
RÉSZLET! CSERE! **GYÖR, Árpád-út 50-**
J A V Í T Á S I

LUDVIG

Éremverő műintézete és Bronzműrűgára
MABs, MUSs, MLs, KIBOK, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM
STB. SZÁLLÍTÓJA KÜLTETVE TÖBB KÜZST ÉS
ARANYÉREMMEK, ÖSKERESZTÉNY CÉG.
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 18. — Telefon: 137-621.

pantalló viselését az Öltözeti táblázat „III. Egyszerű öltözet” fejezete valamennyi legénységi állományú egyén részére megengedi nyáron. Szabadság alatt is viselheti, miért ne? 5. Az E-alap. 1. füzet 220. és 226. pontja szabályozza a szobába belépő honvéd (csendő) tisztelgését, illetve jelentkezését.

Olombok. Az 1. és 2. kérdésre lexikonválaszt kap. 3. Igaza van: a bírósági és hatósági felhívásokban az elővezetendő stb. egyének nevén kívül egyéb személyi adatukat is közölni kell, mert különben a sok azonos nevű egyén közül sokszor csak hosszas utánjárással lehet megtalálni azt, akire a felhívás vonatkozik. Erre azonban nem szükséges általános intézkedés, mert a legtöbb bíróság és hatóság így csinálja. Ha a nekünk megírt esetet a főszolgabírónak bejelentik, ezentúl bizonyára ott is be fogják írni a felhívásokba a közelebbi személyi adatokat.

Cs. A. Ilyen természetű kérdésekre nehéz válaszolnunk. Ismernünk kellene a menyasszony álláspontját is; ő bizonyára a másik oldalról világítaná meg a dolgot. Két-három év elegendő ahhoz, hogy a menyasszony és a vőlegény jól megismerjék egymást s megállapítsák, hogy egymáshoz való-e, vagy sem. A vőlegény mindenesetre elég későn kezd reagálni, hogy a leány nem hozzávaló; ezt a nősülési kérvény benyújtása előtt kellett volna eldöntenie, vagy pedig, ha nem tudott dönteni, várnia kellett volna a kérvénnyel. Arra természetesen senkit sem lehet kényszeríteni, hogy megnősüljön, nincs tehát semmi akadálya annak, hogy a vőlegény a nősülési kérvényét visszavonja. Ezt nem is kell indokolnia; elég annyit bejelenteni, hogy az eljegyzést felbontotta és az illető nővel való házasságkötési szándékától eláll. Más arával való újabb eljegyeztetése esetében azonban a régi sorsszámát nem tartja meg, hanem az új kérvény benyújtási ideje szerint új sorsszámot kap. Bűnvádi vagy fegyelmi eljárást nem indítanak a csendőr ellen, mert büntetendő cselekmény nincsen, de a menyasszony polgári peres úton követelheti mindazoknak a kiadásoknak a megtérítését, amelyeket a kötendő házasság reményében tett. Ilyen kiadások: a beszerzett bútor, kelengye, az ajándékok, sőt a vőlegény által a menyasszony házában elfogyasztott étkezések értéke is. Ezeket a bíróság feltétlenül megítéli, sőt,

ha a menyasszony követeli és ha megállapítást nyer, hogy az eljegyzés felbontására komoly ok nem volt, erkölcsi kárterítést is megítélhet. Tanácsot nem adhatunk: felnőtt embernek kell annyi eszének lennie, hogy a maga sorsát önállóan irányítsa. Magánlevelet nem írunk, a küldött bélyeget lapunk javára bevételéztük.

Tanácsalán öpk.-né. 1. Ha valóban meggyőződött arról, hogy a legénységi szobába betévedő kis fiút az ott levők egyike-másika csúnya szavakra tanítja, jelentse ezt és pedig férje távolléte miatt az őrsparancsnok-helyettesnek. Biztosítjuk, hogy rendet terem a helyettes is és elveszi a kedvét a magáról megfélemlítő fiatalembernek ilyen rossz iskolásgyermek szokásoktól. Kis gyermeknél minden vigyázat mellett előfordul, hogy néha betéved a szobákba. Ezt mindenkinek meg kell értenie. 2. Mindnyájunk kötelessége lehetővé tenni és előmozdítani, hogy erős és egészséges gyermekek lépjenek örökünkbe. Ehhez pedig a legfontosabb, hogy a gyermek minél többet tartózkodhassék és játszathassék a szabadban, ha lehet: egész nap. Furcsa lenne, ha éppen a lak-tanyában lakó nők csendőrök gyermekei lennének elzárva ettől csupán azért, mert az udvaron esetleg egy virágágy is díszel, melyben a kis gyermekek kárt tehetnek, vagy pedig a kis virágos kert nincs elkerítve. Az őrsparancsnoknak, mint laktanyaparancsnoknak is, gondoskodnia kell róla, hogy ilyen — könnyen megszüntethető — akadályok útját ne állják annak, hogy pirosposzsgás, erős csendőrgyermekek nevelődjenek. Nemcsak a mi érdekünk ez, de a nemzet egyenesen megköveteli. Házilag is lehet egyszerű kerítést csinálni, ha már a tulajdonos sehogyan sem akar, na meg aztán a nagyobb gyermekek vigyázzanak a kisebbekre, s ahol még nincsenek nagyobbak, tartsa rajta a szemét az anya a kicsikén, mert azért végeredményben be kell látnunk, hogy a szépen megművelt laktanyakertet féltik a csendőrök. Forduljon csak ebben az ügyben is nyugodtan és teljes bizalommal az őrsparancsnok-helyetteshez (ha még nem vonult volna be az ura) és kérje a segítségét. Ennél sokkal nehezebb és kényesebb ügyeket intéz a csendőr, bizonyára megtalálja itt is a helyes utat. A kép szép, de nincs helyünk a közlésre.

Keve vára. A közöltek alapján előléptethető.

Sas. Tegyenek jelentést — a szükségesnek látszó intézkedések végett — a járési katonai parancsnokságnak és a főszolgabírónak.

Megbízható jó

BÚTOR csak mesternél rendeljen.
HORVÁTH MIKLÓS
lakberendező-kárpitosmester
GYŐR, Deák Ferenc-utca 20.

Méltányos árak! Összesen 1900-ban

Foto-Schneid 1930.

BUDAPEST

Váci-út 98. T. *29-89-96

Közföldi festékvállalatok: Hindenburg Q/5. Witkowitz (Németország)

Növényhús

az egészséges és gazdaságos étkezés alapja
10 dkg 4 személyre elegendő vagy töltelék
Kapható: **Fratelli, Fiumei útelek,**
fűszer- és csemegé keresk. és Növényi
Tápszer Üzem, Bpest, VII., Huszár-utca 10. sz.
TELEFON: 221-136.

BÚTOR

LŐRINCZ fehér- és bútorgyártó. Üzlet: VI., Király-utca 89. Üzem: VI., Podmaniczky-utca 41. Telefon: 319-955. Saját készítményű konyhák és előszobabútorok állandóan raktáron, avagy rajz szerint készülnek. Háló, kombinált és műbutor raktáron. Összesen 1900-ban. A testület tagjainak készpénz-vásárlásnál 5% engedmény, avagy kedvezményes fizetési feltételek.

Katonai kitüntetések

szalagok, miniatűrök:
kistétényi **WALTHER E.**

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 6. félelem 5.

VARGA FERENC

csizmaspecialista és ur- elpesz
Készít: Díszmagyar, vadász és angol lovaglócsizmát.
Országos ruházati intézet és Ludovika szállítója!
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 1.
TELEFON: 184-205.

IRÓGÉP

új és újjáépített bármely rendszerűt
vásároljunk bizalommal

SZÉKI ISTVÁN-nál
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 11. SZ.

Szakosztó javítóműhely. VÉTEL — ELADÁS — CSERE

Boldog idő. 1. Lapját pótoltuk. 2. Még nem lehet tudni, hogy mikor kerülnek iskolába, de ez ne nyugtalanítsa, mert ha a próbaszolgálat ideje letelik és minden tekintetben megfelelnek, véglegesítve lesznek. 3. Hírekben közöljük.

Szv. Sz. Az 573.944/20—1940. számú H. M. rendelet kizárólag az irodai szakszolgálatosokra vonatkozik, a számvivő altisztekre nem. Aki tehát a számvivő altiszti tanfolyamot elvégezte, nem kérheti csapatszolgálatra visszaminősítését. Meg kell gondolnia mindenkinek alaposan, mielőtt valamit tenne s azután becsülettel helytállania, mert állhatatosság a siker titka. Akinek itt se jó, ott se jó, nem boldogul sehol.

Tiszavidék. A csendőrségnél összesen 3 egészségügyi tiszt-helyettesi hely van rendszeresítve s ez jelenleg be van töltve. Mivel pedig az előléptetési rendelkezések 3. pontjának II. fejezet utolsóelöltti bekezdése szerint az előléptetés kizárólag a rendszeresített létszámban megüresedő helyekre történhet, mindaddig nem léptethető elő tiszt-helyettes, míg hely nem lesz. Ez a szabály, s mint katonáembernek, bele kell nyugodnia.

Vadkaesa. A Btk. 336 §. 7. pontja szerint minősül és megáncsoltványa üldözendő.

Piros rózsá. 1. Aki idegen államfő ellen sértő kifejezéseket használ és ténykedését sértő módon bírálja, az 1914. évi XLII. t.c. 12. §-ába ütköző rágalmozást, illetve becsületsértést követi el. Ez a büncselekmény csupán a sértetnek diplomáciai úton kijelentett kívánatára üldözendő. Rendszerint félművelt emberek számár beszédjéről és okvetetlenkedéséről van szó, s az idegen államfő aligha tartaná érdemesnek, hogy ilyen emberekkel sértettként álljon szemben. Ezért egészen kirívó esetektől eltekintve célravezetőbb, ha ilyen nagyszámú embereket a józanabbak figyelmeztetik és rendreutasítják. 2. Az 1921. évi III. t.c. 6. §-ába ütköző izgatást nemcsak az követi el, aki a m. kir. honvédség, csendőrség vagy államrendőrség ellen hív fel gyűlésre, hanem az is, aki általában a katonaság intézményével szemben teszi ezt. Ha tehát az illető olyan formában izgat, illetve hív fel gyűlésre idegen állam katonaságával szemben, mely alkalmas a katonaság intézményét általában meggyűlöltetni, a szóbanforgó büncselekményt elköveti.

Vágsellye. A volt pozsonyi kerület irattára a pécsi kerületnél van, forduljon oda az özvegy az igazolványért.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Zoltán-u. 2. Tel.: 129-560. Sörgöncfm: BRIKETT

Szénbányák: Tatabánya, Tokod, Dorog.

Brikettgyár: Tatabánya.

Portlandcementgyárak: Felsőgalla, Beremend, Nyergesujfalu.

Bauxitcementgyár: Felsőgalla.

Mésztelepek: Felsőgalla, Hejőcsaba, Beremend.

Karbidgyár: Felsőgalla.

Szénleparólótelep: Felsőgalla.

Ferrósilíciumgyár: Felsőgalla.

SAPKA

különlegességek és felszerelési cikkek

Baross-tér 4. szám, a Keleti p.u. közelében.

Szíves támogatást kér

HOKSÁRI JÓZSEF

Hargita. Azt írja, hogy kétszer írt már az illetőnek, de az nem is válaszolt. Kérde tőlünk, hogy mit tegyen? Jelentse fel! Ilyen ember nem érdemel kiméleletet.

37.961. A május 15-i számunkban megkapta a választ.

M. Demény. 1. Álhír. 2. Koránál fogva nem számíthat visszaténylegesítésre. 3. Még bizonytalan. 4. A felajánlott lapokat köszönjük, elfogadjuk s kívánságára a szállítást megfizetjük.

Számvivő. Olvassa el mai számunkban „Szv. Sz.” és 1940. évfolyamunk 489. oldalán „Fsz.” jelű üzenetünket.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

K. I. Kunbaja. Nem jó vers, ne bajlódjék vele. Próba-csendőrtől különben sem fogadjuk el verset, mert úgy tartjuk, hogy annak elsősorban tanulnia kell!

Szováta. Hasonló az előbbihez.

K. I. Cs. Nem vers, hanem egyszerűen sorok egymás alatt. Miért adja Ön is ilyesmire a fejét?

M. I. eső. Azt írja, hogy nem érzi magát Petőfinek. Mi sem érezzük annak, sőt! Sürgősen mondjon le a versírásról.

B. I. ny. thts. Zalaegerszeg. Igen kedves, jó írás. Sajnáljuk, hogy helyszüke miatt nem hozhatjuk. Kívánjuk, hogy úgy legyen, amint írja. Üdvözlét.

Tisza. Mélyek az érzései, jól is ír, sajnos helyszüke miatt a nem egészen nekünk való tárgy miatt nem közölhetjük.

Versenyszafadatok nyertesei.

1. Nemtényleges bajtársaink részére adott versenyszafadatot (1940/20. Cs. L.) legjobban kidolgozták: *Bárany Gábor* eső. (Baja), *Czikora Antal* örm. (Biharnagybajom), *Gombos János* thts. (Visegrád), *Holka Ambrus* törm. (Alpár), *Juhász Gyula* eső. (Szöreg), *Jung István* örm. (Németboly), *Kruczli József* törm. (Jánosháza), *Locskai József* törm. (Vésztő), vitéz *Rap-*

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn
Szövet közvetlen a gyártól!

ELADÁS:

IV. PROHÁSZKA Ö.-UTCA 8.

VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.

VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ÖSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

Földközi tenger

és országainak legújabb sokszínű térképe 116×67 cm. Ára P 2.80

KÓKAI LAJOS kiadása, BUDAPEST, IV., Kamermayer-u. 3.

Ára előzetes beküldése esetén bérmentve kapja.

Epika

Ez a mi Írógépünk
Vezérképpíselet:

Bálint Sarolta

Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Elsőrangú kivitel, nagy teljesítő
képesség, méltányos ár.

A m. kir. csendőrség részére
kedvezményes fizetési feltételek.
Kérje a gép díjtalan bemutatását.

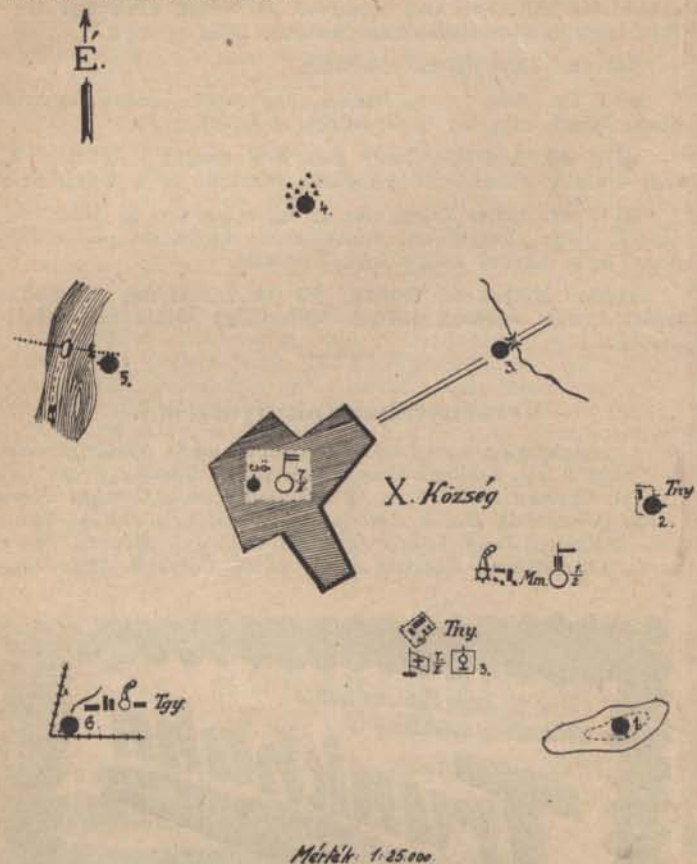
csány István tthts. (Hercegszántó), Török István őrm. (Bala-tonföldvár), Sipos József eső. (Alsóvereeke), Ujlaki Lajos tthts. (Sarkad).

Ezek közül hárman kaptak emlékül jutalomtárgyat: Kruczli József tórm., vitéz Rapcsány István tthts. és Sipos József eső. (Alsóvereeke).

A dolgozatokat közölni fogjuk.

2. Az 1940/23. Cs. L-ban hirdetett versenyfeladatra Sajti Lajos őrm. (Debrecen) és Szabó József X. tthts. (Székesfehérvár) küldtek egészen hibátlan dolgozatot.

A helyes megfajtás: 1. Folytatólagosan elkövetett erdei lopás. 2. „A tettesek között fiatalok is van”. (Szut. 503.) 3. A feljelentést a Btk. 279. §-ába ütköző szándékos emberölés miatt kell megtenni. A bíróság mérlegelésére tartozik annak az eldöntése, hogy lehet-e szó jogos védelem esetéről. 4. A helyes rajzot bemutatjuk.

Méret: 1:25.000

A nyerteseknek a jutalmat elküldtük.

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.
FELSZERELÉSI CIKKEK TELEFONSZÁM: 8-19.
URI SZABÓSÁG

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Az O. R. l. megbízottja. — A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.

MI BÚTORT a leggyaszerábbtól a
FEKETE VILMOS különleges kivitelig
bútorasztalosmester
Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyos árak! Kiváló munka!

Continental írógépek képviselője

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

3. Az 1941/6. Cs. L-ban közölt „kémlevél” helyes megfajtása a következő: A községek határából eltávolítottak minden útjelzőt, nem talál, aki erre jár. A csendőrség éjjel-nappal, sűrűn portyáz és a laktanyákban nagyon sok géppuska és kőzigránát.

Hibátlan megfajtást küldtek be: Bata eső. (Bercel), Csaba István szv. tórm. (Keeskémét), Izso Ambrus tthts. (Dombegyháza), Makrá Lajos eső. (Mezőtelegd), Orbán József eső. (Magyarzsombor), Pelezer Sándor tórm. (Budapest), Szabó Dénes őrm. (Adony), Szabó Mihály I. őrm. (Komárom), Udvardi György tthts. (Salánk). Valamennyien értékes könyveket kaptak jutalmul.

4. A hegyes vidékű őrsök szolgálatát legjobban érzékel-tetik dolgozataikban — melyet az 1941/5. Cs. L-ban hirdetett pályázatra küldtek be: Császi Lajos eső. (Kápolnokmonos-tor), Gerzsenyi Béla eső. (Frigyesfalva), Hadnagy István őrm. (Szeghalom), Isó Jenő prb. eső. (Karád), Nagy János I. tthts. (Szaplonca), Nagy József XI. tthts. (Ungvár), Pánczél Mihály prb. eső. (Céceke) és Udvardi György tthts. (Salánk).

Sorshúzás útján jutalmat nyertek: Gerzsenyi Béla eső., Hadnagy István őrm., Nagy János I. tthts.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: György Aladár igazgató.

MI

Órá-ékszer

REGÉNYI LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉGNÉL VÁSÁROLUNK

Alpaca evőeszközök. Ajándék-tárgyak. Kedvező fizetési feltételek. Megbízható bevásárlási forrás.

Székesfehérvár, Kossuth L-u. 2

IRÓGÉP

vétel
eladás
csere

kedvező részletre

Nagyvárad, Rákóczi-út 13. Telefon: 20-35. Díjtalan árajánlat Szakszerű javító üzem.

MOCSÁRY

-nál

MAGYAR PAPIR- ÉS ÍRÓSZER SZÁLLITÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08, 12-96-76

Olympia, Groma, Ideal, Erika, Triumph, Rheinmethall

va'amint az összes rendszerű új és újjáépített IRÓGÉP

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

ÁRENGEDMÉNY

Vétel, eladás, csere, javítás, karbantartás

Állandó raktára

NÉMET FERENC

cégnél

Szombathely, Széll Kálmán-u. 27.

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertyafényes kezelésmódos, lágyfényű világítás. Régi lámpáját átállíttjuk ismertetőt díjmentesen küldi.

Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.